

ACADEMIA ROMÂNĂ
Grupul de reflecție
Evaluarea Stării Economiei Naționale

ESEN - 2
INTEGRAREA ROMÂNIEI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

DREPTURILE ȘI STRUCTURILE DE PROPRIETATE.
REGLEMENTĂRI JURIDICE

Prof. dr. Sorica SAVA
Lect. Florin CIUTACU

Secția de Științe Economice, Juridice și Sociologie a Academiei Române

---

Institutul Național de Cercetări Economice
Centrul de Informare și Documentare Economică

ACADEMIA ROMÂNĂ
Grupul de reflecție
Evaluarea Stării Economiei Naționale

Coordonare generală:
Academician Eugen SIMION
Președintele Academiei Române

Coordonare executivă:
Academician Aurel IANCU

Consiliul de orientare și evaluare științifică:

Secția de Științe Economice, Juridice și Sociologie a Academiei Române

Acad. Tudorel POSTOLACHE, președintele Secției;
Prof. dr. Constantin BĂRBULESCU, m.c.; Acad. Mircea Paul COSMOVICI;
Prof. dr. Daniel DĂIANU, m.c.; Acad. Emilian DOBRESCU;
Prof. dr. Ion DOGARU, m.c.; Acad. Ion FILIPESCU;
Acad. Aurel IANCU, vicepreședinte executiv;
Prof. dr. Constantin IONETE, membru de onoare al Academiei Române;
Prof. dr. Mugur C. ISĂRESCU, m.c.; Acad. Costin KIRIȚESCU;
Prof. dr. Vasile STĂNESCU, membru de onoare al Academiei Române;
Acad. Iulian VĂCĂREL; Prof. dr. Gheorghe ZAMAN, m.c.;
Prof. dr. Cătălin ZAMFIR, m.c.

Institutul Național de Cercetări Economice

Prof. dr. Mircea CIUMARA, director general
Prof. dr. Valeriu IOAN-FRANC, director general adjunct
Prof. dr. Gheorghe DOLGU

Directoratul și secretariatul științific

Prof. dr. Valeriu IOAN-FRANC; Prof. dr. Sorica SAVA;
Mircea FĂȚĂ; Drd. Aida SARCHIZIAN; Dan OLTEANU

*Ediție realizată cu asistență financiară din partea Comunității Europene,
grant B7-030-ZZ00 24.03.08.15.*

Punctele de vedere exprimate în acest studiu aparțin autorilor și, prin urmare, nu pot fi considerate în nici un fel ca exprimând punctul de vedere oficial al Comunității Europene.

CUPRINS

I. Drepturile și structurile de proprietate și marketizarea economiei din perspectiva integrării în Uniunea Europeană	5
1. Relația transformare-integrare și tranziția la economia de piață.....	5
2. Drepturile de proprietate și marketizarea economiei	8
3. Structurile de proprietate și crearea unei economii de piață funcțional-concurențiale.....	14
Bibliografie	29
II. Regimul juridic al proprietății publice și private în România comparativ cu alte țări	31
1. Regimul juridic al proprietății în România	31
2. Regimul juridic al proprietății în țările din estul Europei	36
2.1. Bulgaria.....	36
2.2. Fosta Republică Federativă Cehoslovacă.....	38
2.3. Fosta Germanie de Est	39
2.4. Polonia	42
2.5. Ungaria	43
3. Regimul juridic al proprietății în unele țări membre ale Uniunii Europene.....	46
3.1. Franța.....	46
3.2. Germania	47
3.3. Italia	48
3.4. Spania.....	49
3.5. Marea Britanie. Sistemul common law	49
4. Concluzii.....	49
Bibliografie	111

CONTENTS

I. Property rights and structures and economy marketization in relation to the integration into the EU.....	5
1. The transformation-integration relationship and the transition to the market economy	5
2. Property rights and economy marketization	8
3. Property rights and the creation of a functional-competitive market economy.....	14
Bibliography	29
II. Legal regime of public and private property in Romania as compared to other countries	31
1. Legal regime of property in Romania	31
2. Legal regime of property in Eastern Europe countries	36
2.1. Bulgaria.....	36
2.2. Former Czechoslovakia	38
2.3. Former East Germany.....	39
2.4. Poland.....	42
2.5. Hungary	43
3. Legal regime of property in some EU member countries	46
3.1. France.....	46
3.2. Germany	47
3.3. Italy	48
3.4. Spain.....	49
3.5. Great Britain. Common Law	49
4. Conclusions.....	49
Bibliography	111

I. DREPTURILE ȘI STRUCTURILE DE PROPRIETATE ȘI MARKETIZAREA ECONOMIEI DIN PERSPECTIVA INTEGRĂRII ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Prof. univ. dr. Sorica SAVA

1. Relația transformare-integrare și tranziția la economia de piață

Evenimentele istorice din partea centrală și estică a continentului european de la sfârșitul anilor '80 și începutul anilor '90 au antrenat o serie de transformări, dintre care se detașează tendințele spre democratizarea societății și restructurarea radicală a vechii economii planificate centralizat, prin crearea economiei de piață. Aceste orientări au vizat structurarea societății pe doi poli: drepturi și obligații, pe de o parte, putere și resurse, pe de altă parte. Satisfacerea acestei cerințe semnifică existența paralelă a unui spațiu public, în care statul reprezintă și arbitrează diverse interese și preferințe izvorâte din societate ce pot fi încadrate în interesul general, și a unui spațiu privat, ce înglobează interese și drepturi individuale exercitate prin relații de piață concurențială.

În consecință, orice încercare de înțelegere și interpretare a realităților economice din țările în tranziție trebuie să țină cont, dincolo de contextul mai larg intern și internațional, de interconstrucțiile dintre aceste transformări, la fel cum nu se poate face abstracție de condițiile inițiale, ca și de diferențele privind natura și programele de reformă întreprinse, mai mult sau mai puțin secvențial, de aceste țări.

Desigur, nu poate fi pierdut din vedere nici faptul că procesul tranziției spre economia de piață nu a putut beneficia de abordări teoretice și experiențe negreșit utile forurilor legislative și executive, ca și factorilor operaționali implicați în aceste transformări sistemice, fiind în fond "o dinamică istorică inedită" (Sgard, J., 1995). Dificultățile întâmpinate de teoria economică și politică standard în interpretarea și găsirea unor soluții compatibile cu complexitatea acestui proces au readus în discuție economia politică evoluționistă.

Fără îndoială că tranziția trebuie să însemne crearea unor structuri constitutive funcționale și instituțional-operaționale ale unui sistem economic în care piața reprezintă principalul mecanism de coordonare a activităților economice și de îmbinare a intereselor și acțiunilor subiecților economici.

Istoria economică arată că până astăzi nu a existat o alternativă mai bună la mecanismele pieței, ceea ce însă nu înseamnă respingerea oricărui rol al statului, chiar și dacă am avea în vedere doar acoperirea cerinței stabilirii unui cadru juridic

și instituțional al economiei și al societății în general. În contextul tranziției, conturarea structurii și a dimensiunilor rolului și acțiunilor statului are drept premisă diferența dintre etatizare, naționalizare și dirijare. În orice caz, evitarea unei dinamici eractice presupune însă capacitatea instituțiilor publice legitime de a influența derularea ordonată a reformelor, diferențiate în funcție de particularitățile naționale. Dar factorul determinant al acestor transformări de sistem îl constituie privatizarea economiei, proprietatea privată fiind una dintre condițiile existenței și funcționării pieței.

De aceea, abandonarea sistemului economiei planificate centralizat în favoarea unei economii reglate prin mecanismele pieței a implicat modificarea principiilor fondatoare, începând cu restructurarea profundă a proprietății.

De aici necesitatea incontestabilă a privatizării, cerință care, de altfel, în ultimele decenii, a suscitât un interes crescând în toate țările lumii. Din punctul de vedere al dimensiunii financiare, este interesant de relevat că operațiunile de privatizare derulate pe plan mondial în perioada 1985-1992 au ajuns la valoarea de 328 miliarde dolari (Griotteray, A., 1994).

Privatizarea din țările în tranziție are o serie de particularități în raport cu obiectivele, natura și metodele de realizare a acestui proces în țările occidentale și chiar în țările în curs de dezvoltare. În primul rând, pentru că în țările occidentale privatizarea s-a realizat în condițiile unui mediu economic concurențial cu o existență istorică. De aici și dimensiunile mai mici ale acestui proces. De pildă, în Europa Occidentală, activele de privatizat până la sfârșitul secolului XX au reprezentat 2,5% din produsul intern brut al Uniunii Europene. Fapt explicabil, întrucât, deși nu este lipsită de consecințe economice și sociale importante și de o semnificație aparte în ce privește rolul statului și al societății civile, privatizarea a desemnat în aceste țări mai ales încredințarea sectorului privat pe cale pecuniară a unei activități asumate înainte de sectorul public.

Contextul total diferit al privatizării din țările ex-socialiste este relevat nu numai de amplitudinea și diversitatea privatizărilor, în condițiile unui mediu privat cvasiinexistent și ale unei decapitalizări severe a economiei, dar și de cerințele realizării unor obiective ce excedează economicul. În fapt, acest proces de trecere de la o economie centralizată de comandă la o economie de piață liberă este fundamental pentru crearea unui nou sistem social-politic.

În țările ex-socialiste, privatizarea s-a constituit în instrumentul principal de realizare a câtorva mari obiective:

- transformarea fundamentală a sistemului economico-social;
- eficientizarea alocării resurselor;
- deschiderea economiei naționale către activitățile și relațiile economice internaționale, în sensul reintegrării în contextul economic european și mondial;
- democratizarea societății.

Astfel, noile structuri create prin privatizare, răspunzând logicii economiei de piață, permit ca deciziile de producție, cumpărare, vânzare, de credit și de stabilire a prețurilor etc. să fie luate liber de către orice subiect economic, ceea ce conduce la statuarea egalității civice prin crearea suportului economic al exercitării și garantării drepturilor cetățenești. Această îngemănare firească a libertăților politice cu cele economice se justifică prin faptul că proprietatea privată, reprezentând fundamentul și garanția libertăților individuale, creează fiecăruia o sferă de acțiune conform propriilor inițiative și opțiuni. Dreptul de proprietate figurează și în importante acte internaționale, cum sunt Declarația universală a drepturilor omului, Convenția europeană a drepturilor omului ș.a.

Pentru țările în tranziție, instituirea formelor de proprietate compatibile cu economia de piață concurențială favorizează încadrarea în principiile statului de drept și respectarea drepturilor omului.

Întrucât experiența din diferite perioade istorice ne arată că libertățile politice și libertățile economice nu au coincis întotdeauna, nici în timp și nici în spațiu, actualmente sinergia democratizare politică–descentralizare a deciziilor economice este promovată și pe plan internațional. Un exemplu adecvat problematicei economico-sociale actuale îl constituie faptul că aceste două principii apar ca primele dintre cele patru criterii de aderare la Uniunea Europeană. Astfel, se consideră că sunt necesare:

- în plan politic, existența și stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, statul de drept și drepturile omului;
- în plan economic, crearea unei economii de piață viabile, cu capacitatea de a face față presiunii concurențiale și forțelor pieței din UE. Aceasta înseamnă că descentralizarea deciziilor economice trebuie să țină pasul cu democratizarea politică.

Aprecierea îndeplinirii acestor criterii, care în fond însumează subscrierea la obiectivele uniunii politice, economice și monetare, include în analiză și capacitatea administrativă de asumare a obligațiilor de stat membru, ca și de aplicare a *acquis*-ului comunitar, conform principiilor și practicilor din Uniunea Europeană (European Commission, 2001).

De aici oportunitatea studierii cerințelor, posibilităților și a stadiului creării unei economii de piață funcțional-concurențiale în contextul opțiunii țării noastre de aderare la Uniunea Europeană, mai ales că, actualmente, din punctul de vedere al Consiliului European, România îndeplinește pe deplin criteriile politice, dar nu și pe cele economice. Deși s-au făcut progrese către crearea unei economii de piață funcționale, nu s-a ajuns să se încheie acest proces, situație datorită căreia nu se poate face față pe termen mediu presiunii concurențiale și forțelor pieței din Uniunea Europeană.

Istoria economică a relevat câteva alternative de alocare a resurselor disponibile pentru satisfacerea în condiții cât mai bune a nevoilor societății.

În ultimul deceniu, România, ca și celelalte țări est-europene, optând pentru sistemul economiei de piață, a promovat programe majore de privatizare,

abordând reforma proprietății drept o prioritate sine qua non în transformarea de ansamblu a economiei și societății.

Practic, schimbarea formelor de proprietate în condițiile specifice românești a însemnat extinderea proprietății private prin transferul celei mai mari părți a activelor sectorului de stat, pe de o parte, și prin crearea unor companii în întregime noi, pe de altă parte. În mod firesc, privatizarea a fost abordată nu ca un simplu revers al naționalizării – cum a fost cazul în țările occidentale – ci ca un proces complex de creare a structurilor de proprietate privată, drept fundament al construirii unui nou sistem economico-social, adică edificarea unor noi structuri în economie, respectiv apariția a noi agenți economici, consolidarea potențialului și a autonomiei lor, crearea și funcționarea piețelor și a unui nou sistem financiar-bancar, restructurarea unităților și a diferitelor activități, crearea premiselor pentru relații eficiente cu străinătatea, delimitarea funcțiilor statului și promovarea unor noi politici economice adecvate cerințelor interne, precum și a tendințelor de globalizare și regionalizare pe plan mondial.

Realizarea acestor obiective specifice, ca și surmontarea dificultăților și restricțiilor caracteristice unui mediu economic și social în transformare au implicat privatizarea ca element determinant.

2. Drepturile de proprietate și marketizarea economiei

Privatizarea suscită un interes crescând în toate țările lumii. În țările ex-socialiste, acest proces reprezintă un simbol al obiectivelor de reforme economice și sociale. Concret, crearea și dezvoltarea proprietății private a devenit suportul transformării sistemice a vechilor economii planificate centralizat.

În acest sens, este arhisuficient să relevăm că proprietatea privată constituie condiția esențială a existenței pieței și a relațiilor de piață - mecanisme specifice funcționării eficiente a economiei moderne.

Experiența economică istorică arată că această teză are un fundament teoretic și empiric. De aceea, gradul de transformare a economiei poate fi măsurat prin extinderea proprietății private și impactul acestui proces.

Analiza, explicarea și interpretarea procesului de privatizare din perspectiva marketizării economiei țărilor Europei Centrale și de Est nu pot fi asimilate privatizărilor din celelalte țări ale lumii.

Printre cauzele acestei incontingențe structurale și de timp, trebuie avut în vedere faptul că, pe de o parte, procesul de privatizare se desfășoară într-un context economic și social diferit de cel din țările occidentale și, pe de altă parte, că acest proces are obiective specifice, dincolo de cele economice, precum și ținte de ordin social și politic.

România, ca și celelalte țări din Europa Centrală și de Est, a abandonat și a încercat să se îndepărteze progresiv de sistemul centralizat de stat al alocării resurselor, de control al funcționării economiei și de repartiție a rezultatelor.

leșirea din acest cerc încheștat a implicat în mod firesc combinarea descentralizării politice cu cea economică, prin orientarea către economia de piață.

Cu unele întreruperi generate de presiunea unor fenomene negative în plan economic și social-politic care au imprimat tranziției un caracter mai lent decât se scontă, reformele au avut o succesiune ascendentă pe calea realizării celor două mari mutații cerute de economia românească: pe de o parte, privatizarea și restructurarea către eficiența activității productive și comerciale și, pe de altă parte, crearea unei economii deschise, cu un potențial integrator corespunzător tendințelor mondiale.

Înscriindu-se în acest proces înnoitor, peisajul economic și social a fost dominat de patru tipuri de măsuri: liberalizare, privatizare, stabilizare și restructurare.

Liberalizarea economiei a însemnat pregătirea condițiilor pentru privatizare, prin crearea cadrului legal al proprietății, inițiativei și sectorului privat. În mod firesc, privatizarea a fost abordată drept modificarea instituțională esențială a vechiului sistem economic și, în practică, principala modalitate de introducere a logicii și a mediului economiei de piață, drept suport al unui nou ansamblu societal.

Desigur, aceste evoluții scontate în succesiunea lor firească, urmând să marcheze trecerea de la privatizarea întreprinderilor la privatizarea economiei în general, au o semnificație structurală aparte.

Pe de o parte, privatizarea reprezintă instrumentul principal al realizării a două mari obiective:

- schimbarea fundamentală a sistemului socio-economic, prin crearea a noi structuri specifice economiei moderne de piață;
- eficientizarea alocării resurselor. Noile structuri create prin privatizare, răspunzând logicii relațiilor de piață concurențiale, trebuie să conducă la crearea unei economii capabile să selecteze obiectivele (țintele) în corelație rentabilă cu mijloacele disponibile sau rezonabil de obținut.

Pe de altă parte, realizarea privatizării comportă dificultăți, limite, contradicții, paradoxuri ale programelor, deși s-a încercat și se încearcă abordarea acesteia pornindu-se de la condițiile reale, și nu ipotetice.

Astfel, în România, privatizarea drept suport al unor mutații structurale din sistemul economic, în faza transformării radicale din toate domeniile vieții politice, sociale, nu putea fi doar un simplu revers al naționalizărilor care au stat la baza vechiului regim economic, ci un proces complex, ce presupunea măsuri de ordin legal, instituțional și administrativ în vederea schimbării comportamentelor, mentalităților și obiceiurilor.

De altfel, în teoria economică actuală, s-a încetățenit termenul de reformă sistemică, ce include în ansamblul mutațiilor și dezvoltarea unor noi instituții de

guvernare economică, structurile devenind nu numai lăcașuri ale evoluției în timp a economiei naționale, dar și spații de acțiune organizate de agenții economici.

În consecință, reforma proprietății, respectiv schimbarea formelor de proprietate în condițiile specifice românești, însemna crearea și extinderea proprietății private prin transferul ireversibil (comercializare sau gratuit) al unei părți a activelor publice (de stat) în proprietate privată, pe de o parte, și prin crearea unor unități economice în întregime noi, pe de altă parte.

Totodată, privatizarea implică o redefinire a rolului întreprinderilor publice și al statului în direcția unei circumscrieri a pozițiilor lor.

Din optica acestor cerințe, o primă problemă ce trebuia rezolvată a fost aceea a creării fundamentelor juridice și instituționale cerute de proprietatea privată, implicit de privatizare. Cunoscută fiind strânsa corelație drept-economie (Posner, R.A., 1996), fiecărui tip de sistem economic îi corespunde un anumit regim al drepturilor de proprietate, adică un ansamblu de instituții normative, tranzacționale, care fixează regulile comportamentului economic, pentru că, în absența unui mediu instituțional adecvat, agenții economici nu sunt în măsură să răspundă eficient incitațiilor din economie. Desigur că această problemă se pune cu acuitate în România, la fel ca și în orice țară angajată în tranziția spre economia de piață (Sava, S., 1994).

Rolul deosebit al infrastructurii juridice și instituționale derivă din faptul că reforma proprietății, respectiv "privatizarea proprietății", înseamnă, în primul rând, statuarea unor drepturi de proprietate clare și, în al doilea rând, negociabile, ceea ce presupune asigurarea condițiilor pentru respectarea și exercitarea tuturor drepturilor economice derivate din proprietate (Williamson, O.E., 1985).

Fiind în esență o economie privată, economia de piață către care ne îndreptăm reprezintă manifestarea deplină a drepturilor de proprietate în toate sferile activității economice: alocarea resurselor, producția, repartitia, venitul, consumul etc. Piața însăși constituie o rețea de drepturi și motivații, un schimb de proprietăți asupra bunurilor, factorilor de producție etc. și, respectiv, o negociere în exercitarea drepturilor economice. Între piață și conținutul regulilor de drept există o relație certă, în sensul că determinarea titularilor de drept influențează rezultatele pieței, la fel cum forma drepturilor de proprietate are incidență asupra funcționării ei.

De aceea, pregătirea condițiilor funcționării eficiente a economiei prin mecanismele pieței implică definirea riguroasă a drepturilor de proprietate, imprecizia acestora generând disfuncționalități și costuri de tranzacție mari, cu efecte negative asupra eficienței piețelor. Din acest punct de vedere și mai ales al efectelor exercitării depline sau trunchiate a drepturilor de proprietate (prin gradul de satisfacere a celor două caracteristici de bază ale acestora – exclusivitatea și transferabilitatea), trebuie luat în considerație specificul aplicării acestora în economie, pentru că, dincolo de schimbarea regimului juridic al proprietății, abordarea rațională a procesului de privatizare implică fundamentarea economică

a statuirii și exercitării drepturilor de proprietate (Demsetz, H., 1967). Aceste drepturi trebuie să fie exclusive, altfel puterea proprietarilor și capacitatea lor de control sunt alterate. Totodată, acestea trebuie să fie transferabile, în sensul asigurării libertății depline a proprietarilor de a decide și de a opta asupra folosirii și renunțării la anumite componente ale proprietății sale.

Ca fundament structural al economiei de piață, dreptul de proprietate se manifestă ca drepturi economice de proprietate (Bromley, D., 1989), prin dezmembrarea dreptului de a poseda, a folosi și a beneficia de roadele cuvenite, respectiv:

- dreptul la titlul de proprietate, de garantare și de transformare a acestuia în titluri de valoare;
- dreptul de partajare, transmitere și efectuare a schimbului de proprietăți;
- dreptul la capital și de însușire a venitului derivat din acesta;
- drepturile de creanțe și de a emite titluri de credit;
- dreptul de a iniția, decide, gestiona și conduce o afacere;
- dreptul de control al activității generate de proprietate sau al folosirii proprietății în cadrul delegării acesteia;
- dreptul de a sancționa utilizările improprii sau păgubitoare.

Desigur, drepturile de proprietate privată nu sunt nelimitate, în sensul existenței unor reguli, norme și regulamente.

Acest cadru reglementar în organizarea și funcționarea economiei vizează tocmai respectarea drepturilor economice de proprietate în condițiile unor raporturi libere între subiecții economici.

Efectul de creare a unor anumite structuri economice derivă din faptul că fundamentele juridice și, prin consecință, instituționale influențează organizarea și funcționarea unităților economice (Coase, R.H., 1960, 1997).

Definirea disjunctivă a drepturilor de proprietate relevă diversitatea condițiilor și a posibilităților de manifestare a drepturilor de proprietate printr-o serie de structuri economice. De aici și necesitatea promovării mai multor alternative de privatizare și dezestatizare a economiei: vânzare de acțiuni, distribuirea gratuită a acestora, transferul controlului - fără proprietate - asupra unor întreprinderi publice etc. Întrucât de existența anumitor structuri juridico-organizaționale depinde exercitarea deplină sau trunchiată a drepturilor de proprietate, implicațiile gradului de acoperire a acestor cerințe se regăsesc nu numai în mediul microeconomic, ci și la nivelul macroeconomic, determinând în final amplitudinea raportului piață-stat. Deși este adevărat că proprietatea privată creează pentru individ o sferă de acțiune în care este liber față de stat și apoi extinderea sectorului privat limitează posibilitățile de intervenție directă și

discreționară a statului, tot atât de veridic este și faptul că orice autoritate, chiar și cea mai liberală, este o “*contradictio in adjecto*” (Cherot, J.Y., 1987).

Statul poate influența funcționarea economiei nu numai prin intervenție sau nonintervenție economică, ci și prin reguli de drept. De pildă, prin favorizarea sau obstrucționarea creării condițiilor exercitării și respectării drepturilor stabilite sau prin reglementări juridice care, pe fondul unor constrângeri specifice economiei naționale (lipsa de capital, sisteme de organizare, gestiune și management inadecvate, relații inflexibile stat-agenți economici etc.), pot influența și modifica comportamentele proprietarilor sau ale nonproprietarilor. Deci cu atât mai mult statul poate interveni din start, încă în faza stabilirii titlurilor juridice, la fel cum nici simpla statuare a drepturilor de proprietate nu înseamnă automat asigurarea condițiilor exercitării lor. În același timp, extinderea gamei modalităților de privatizare, paralel cu înlăturarea constrângerilor organizatorice și ale conducerii centralizate a acestui proces, trebuie să facă obiectul unor reguli de drept și, respectiv, al abordării din punct de vedere economic a dreptului patrimonial (proprietate, succesiune, responsabilitate civilă, penală, contracte), a dreptului corporativ (constituire, faliment, reglementări antimonopol ș.a) și chiar a dreptului familiei.

Legăturile directe dintre proprietatea privată și marketizarea economiei, ce se manifestă prin influențele directe și indirecte asupra structurilor și comportamentelor din economie, sunt deosebit de importante, deoarece, din punct de vedere economic, “drepturile de proprietate nu reprezintă relații între oameni și bunuri, ci relații codificate (conform unor reglementări) între oameni”, care intervin în legătură cu folosirea bunurilor posedate (Andreef, W., 1982). Posesiunea drepturilor de proprietate, având sens doar în măsura în care acestea se fructifică, se valorizează prin relații între proprietari sau între aceștia și nonproprietari. Din acest punct de vedere, piața reprezintă un schimb de proprietăți (Greff, X., 1985).

Relațiile acestea pun în evidență un fapt esențial, și anume că proprietatea reprezintă o componentă de bază a sistemului instituțional al unei societăți (Ruttan, V.; Hayami, Y., 1984).

De aceea proprietatea și schimburile de activități prin piață inserează agenții economici într-o rețea de legături cu o latură pozitivă (câștiguri) și o latură negativă (pierderi). În acest cadru relațional, experiența și capacitatea de anticipare a oamenilor permit ca valorizarea drepturilor de proprietate prin piață alăturată ipotezei de raționalitate – adică de maximizare a utilității pentru fiecare agent – să poată duce la “maximum de eficiență”. De unde și concluzia că structurile de proprietate generează și determină limitele și finalitatea operațiunilor de piață.

Din punctul de vedere al restructurării proprietății în sincronie cu particularitățile economiei de piață concurențiale, este util de luat în considerație sistemul de clasificare din unele analize economice recente, pe trei tipuri principale de regimuri ale drepturilor de proprietate, respectiv regimul “proprietății private concentrate”, al “proprietății private difuze” și al “proprietății de stat”

(Screpanti, E., 1999). De aici și semnificația deosebită atribuită relației dintre "putere și proprietate" în economie.

Astfel, tranziția semnifică trecerea de la sistemul în care predomină proprietatea de stat la cel în care proprietatea privată este cea mai importantă și, respectiv, de la monopolul coordonării birocratice la coordonarea prin mecanismele pieței.

Această nouă structurare a proprietății ar restabili legăturile firești dintre principiile care domină spațiul unei democrații politice și cele ale unei economii concurențiale: libera inițiativă, autonomia de opțiune/acțiune și răspunderea patrimonială, suveranitatea legii, transparența vieții sociale, respingerea aprecierilor și măsurilor discreționare ș.a.

În spațiul economic, respectarea acestor principii include o componentă juridică importantă:

- contractul, ce înlătură relațiile unilaterale de comandă;
- proprietatea privată și garantarea acesteia;
- concurența susținută de favorizarea accesului pe diversele piețe și îndepărtarea situațiilor de monopol.

De aici și necesitatea evaluării amplitudinii și a efectelor privatizării, prin raportarea la cerințele de transformare radicală a sistemului economic, prin corelația privat-piață-stat, pe suportul economie-drept.

În România, dacă urmărim deciziile organismelor constituționale și ale autorităților administrative și, în general, regulile de drept introduse începând cu anul 1990, s-ar putea aprecia că, în ce privește pregătirea structurală a funcționării economiei prin mecanismele pieței, s-a ajuns să se dispună de un fundament legal la nivelul cadrului minim necesar. Astfel, legislația privatizării, a investițiilor și cea din domeniul comercial au cuprins:

- stabilirea dreptului de proprietate și protejarea acestuia, actualmente consfințit în Constituție, ca și în norme de drept patrimonial, corporativ și de drept public, respectiv în Codul civil, Codul comercial, Codul familiei etc.;
- legislația privind fondul funciar și circulația juridică a terenurilor, locuințele, proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, organizarea și funcționarea cooperăției și pentru persoane juridice;
- codificarea unor reguli, norme și proceduri privind reorganizarea pe noi tipuri a întreprinderilor de stat, activitatea companiilor și promovarea concurenței (Legea concurenței) și protecția consumatorului etc.;
- modificări separate pentru licențe, patente, marca firmei, noua legislație a muncii și a celei fiscale, noul Cod vamal, Codul silvic, Codul aerian;

- legea bancară și cea cu privire la constituirea fondurilor deschise de investiții, societăți de intermediere financiară, investiții de capital;
- stabilirea variantelor și a procedurilor de privatizare în spiritul legalității și al transparenței măsurilor luate în acest scop.

Toate aceste măsuri legislative relevă că, în fapt, așezarea bazelor juridice ale drepturilor de proprietate a urmat modalitățile și tipurile de privatizare. Deși este acoperită o parte însemnată din cerințele statuării și exercitării dreptului de proprietate, au mai rămas unele prevederi neclare ce dau încă naștere unor echivoci care încetinesc cadența privatizării și a reformelor în general. De pildă, faptul că regimul general al proprietății este domeniul legii organice, proprietatea privată fiind însă ocrotită, și nu garantată încă. Dincolo de realizarea unor măsuri legislative adecvate privatizării și noului mediu economic, mai sunt carențe în ce privește legea companiilor, disciplina fiscală, supravegherea sistemului bancar-financiar și libera circulație a bunurilor, persoanelor etc., mai ales din perspectiva integrării europene.

În paralel cu înnoirea și completarea legislației privind privatizarea, s-a creat și restructurat continuu cadrul organizatoric-instituțional al privatizării și al unor domenii specifice economiei de piață: Legea societăților comerciale, Consiliul concurenței, Autoritatea pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului (Fondul Proprietății de Stat), Bursa de valori mobiliare, Bursele de mărfuri, Comitetul interministerial pentru supravegherea pieței produselor și serviciilor și protecția consumatorilor, Legea privind stimularea întreprinzătorilor privați pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii și cea privind organizarea și funcționarea cooperăției meșteșugărești, de consum și de credit, Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Comisia de supraveghere a asigurărilor, Agenția Română pentru Investiții Străine.

Specifice ultimilor ani sunt programele de privatizare discutate și aprobate nu numai de autoritățile executive, ci și de cele parlamentare, trecându-se de la indicatorul “numărul de societăți comerciale privatizate” la indicatorul “ponderea transferului de capital social din sectorul de stat în cel privat”.

O primă concluzie ce se degajă din analiza relației drepturi de proprietate-marketizarea economiei este că, în general, privatizarea s-a desfășurat în termenii constrângerii de a fi organizată și condusă centralizat, datorită preponderenței transferului proprietății de stat în proprietate privată, ceea ce a influențat descentralizarea inițiativelor și a acțiunilor de schimbare a formelor proprietății.

3. Structurile de proprietate și crearea unei economii de piață funcțional-concurențiale

În condițiile preocupărilor privind dezestatizarea proprietății, reconstituirea drepturilor de proprietate pe cale juridică și crearea unui nou sector privat, prezintă o utilitate aparte cunoașterea dimensiunilor și efectelor privatizării prin raportarea la cerințele de creare a unei economii la nivelul societății moderne. În fond, pentru România, privatizarea, drept consecință a statuării și exercitării drepturilor economice de proprietate, constituie un răspuns la cerințele creării unei

economii de piață funcționale, respectiv a unui mediu concurențial în general, și mai ales din perspectiva apropiată a aderării la Uniunea Europeană.

Pregătirea accesului la tranzacțiile economice și monetare din interiorul Uniunii Europene reprezintă, prin asimilarea acquis-ului comunitar, o ancoră în stabilirea și realizarea transformărilor structurale cerute de sistemul economic modern. În plus, respectarea standardelor și normelor incluse în capitolele de negociere drept concretizări ale anumitor structuri economice specifice unei piețe unice, uniuni vamale, economice și monetare va favoriza, în ultimă instanță, crearea unei economii specializate și integrate competitiv pe plan internațional.

Din această perspectivă, considerăm necesară abordarea analitică a cerințelor, posibilităților și a stadiului de creare a unei economii de piață funcționale și a unui mediu concurențial pozitiv atât pe plan intern, cât și în spațiul regional european și internațional. De aici necesitatea evaluării privatizării din punctul de vedere al creării unei noi structuri economice.

Metodologic, evaluarea impactului privatizării în acoperirea acestor obiective majore comportă o disjungere a aspectelor cantitative de cele calitative, ca și a efectelor microeconomice de cele macroeconomice.

De aceea, deși semnificația amplitudinii cantitative a privatizării nu este de neglijat, reprezentând un punct de pornire inerent, cunoașterea impactului real al restructurării implică analiza stării și evoluției elementelor caracteristice unui mediu economic de piață concurențial, folosind, alături de o serie de indicatori adecvați, și unele comparații internaționale (mai ales cu țările membre ale Uniunii Europene) edificatoare în acest domeniu: gradul general de privatizare și pe principalele ramuri de activitate economică, structura mediului economic după natura proprietății, masa critică a agenților economici, structura organizațională și funcțională după statutul și forma juridică a întreprinderilor, diferențierea întreprinderilor după importanța lor în economie, talie și aportul concurențial, caracteristicile procesului de integrare competitivă pe piața internă și externă, corelația restructurare micro-macro în contextul concentrării și formării grupurilor de întreprinderi etc. Explicarea, interpretarea procesului de privatizare presupune și analiza rezultatelor macroeconomice, inclusiv prin prisma careului Kaldor: creșterea economică, ocuparea, stabilitatea economică și monetară și echilibrele economice etc.

Privatizarea economiei, drept fundament al unui nou model economic, are sens numai în măsura în care se reflectă în îmbunătățirea activității și a performanțelor economice, restructurarea sectorială către eficiență și competitivitate, multiplicarea oportunităților pentru ocuparea forței de muncă, surmontarea instabilității și normalizarea deficiențelor bugetare și comerciale și creșterea economică.

În consecință, aprecierea privatizării presupune utilizarea unui ansamblu de criterii, reușita neputând să se limiteze la un rezultat financiar. Fără îndoială că trebuie luate în considerație aspectele calitative. În ce ne privește, privatizările sunt reușite în măsura în care contribuie la crearea unor structuri specifice economiei moderne deschise și concurențiale.

În fond, pentru România, privatizarea, drept consecință a statuării și executării drepturilor de proprietate, a creării și dezvoltării sectorului privat și a delimitării riguroase a rolului sectorului public, constituie un răspuns la cerința restructurării sistemice a economiei către eficiență și avantaje concurențiale pe plan național, regional și internațional.

Unul dintre indicatorii tranziției, care permite evaluarea progreselor pe calea transformării sistemice către crearea unei economii de piață veridice a economiilor ex-socialiste, îl reprezintă gradul de privatizare. Aplicând acest criteriu numeric la evoluțiile din țara noastră, constatăm că, deși procesul de privatizare nu a prins cadența dorită inițial și s-a derulat mai puțin rapid decât ar fi fost necesar și s-a scontat, transferul proprietății întreprinderilor de stat și apariția unui nou sector privat au generat o tendință ascendentă de privatizare a economiei.

Analiza evoluției sectorului privat în ultimii 12 ani relevă o creștere a importanței relative a acestuia, care a ajuns să creeze aproape două treimi din produsul intern brut. Astfel, în raport cu crearea produsului intern brut, coeficientul de privatizare a crescut de la 0,16 în anul 1990 la 0,65 în anul 2001.

Cu toate că majorarea contribuției sectorului privat la activitatea economică a manifestat o tendință de micșorare a sporului ponderal anual, putem aprecia că există o tendință către crearea unor noi structuri ale mediului economic în care raportul sector public (stat)/privat și relațiile dintre acestea s-au modificat substanțial.

Tabel nr. 1

Evoluția gradului de privatizare a economiei în perioada 1990-2001

Anul	Ponderea (Po) (%)	Spor (Pi – Po) (%)
1990	16,4	-
1991	23,6	7,2
1992	26,4	3,2
1993	34,8	8,4
1994	38,9	4,1
1995	45,3	6,4
1996	54,9	9,6
1997	60,6	5,7
1998	62,0	1,4
1999	63,3	1,3
2000	64,5	1,2
2001	65,9	1,4

P = ponderea sectorului privat în produsul intern brut;

Po = ponderea în perioada de bază;

Pi = ponderea în perioada curentă.

Sursa: Institutul Național de Statistică, *Anuarul statistic al României*, colecția 1997-2000.

În aprecierea acestei evoluții, trebuie, desigur, eliminată axioma unei mișcări inexorabile, privatizarea neputând avea o desfășurare uniformă, fără meandre, încetiniri sau chiar reculuri.

Pentru România, în nici un caz nu putem aprecia această reducere a sporului drept o apropiere de încheierea procesului de privatizare, întrucât proprietatea de stat deține încă o poziție importantă – 35,0% din PIB.

Dacă ne raportăm la structurile din economiile de piață cu care tindem să ne integrăm, observăm că ne situăm încă pe calea redefinirii frontierei dintre stat și piață, cel puțin în sensul diminuării rolului sectorului etatist ca agent economic, pe măsura apariției și consolidării proprietății private, adică se dă curs obiectivului privatizării de creare a unui nou mediu economic format din agenți economici orientați către o gestiune eficientă a activităților în care se implică, inclusiv din perspectiva participării la spațiul integrat al Uniunii Europene.

Comparând rolul actual al sectorului public în economia românească cu cel jucat de acesta în economiile unor țări membre UE, observăm că încă se depășește nivelul cel mai ridicat ce a existat într-un asemenea spațiu economic. De exemplu, importanța relativă a sectorului public implicat în activitățile concurențiale din Franța anilor '80, după naționalizări și înainte de cele două valuri de privatizări. Astfel, în anul 1983, care a reprezentat vârful implicării statului francez în activitatea economică, proprietatea publică reprezenta în sectorul industrial (Blanc, J.; Brulé, C., 1983):

- 17% din valoarea adăugată;
- 22% din investiții;
- 27% din exporturi;
- 16% din numărul salariaților.

Fără a pierde din vedere relativitatea inerentă a comparațiilor internaționale, este util să relevăm că această participare a întreprinderilor publice franceze, create în condițiile primilor ani postbelici prin naționalizări, era apreciată drept importantă pentru unele sectoare ale economiei: energie și telecomunicații, bunuri intermediare și de consum, echipamente tehnice, construcții și lucrări civile, transporturi publice și aeriene, anumite organisme financiare etc.

Dar această situație s-a schimbat, printr-o largă mișcare de privatizare, începând cu anul 1986. Obiectivul major al privatizărilor l-a constituit remodelarea structurii capitalului întreprinderilor din sectorul concurențial orientat spre piața internă și mai puțin a întreprinderilor care ofereau un serviciu public.

În ce privește procesul de privatizare din țara noastră derulat până acum în două faze – incipientă, în perioada 1990-1993, și de accelerare iterativă, începând cu anul 1994 –, se poate aprecia că a modificat incontestabil locul și poziția specifică a sectorului de stat.

Aceste tendințe pozitive în schimbarea structurii proprietății și dezvoltarea progresivă a sectorului privat nu au însemnat însă o diminuare veritabilă din punct de vedere funcțional/operational a rolului economic al statului. Această situație se datorează precarității mediului economic și financiar care a dus la păstrarea vechilor relații contractuale cu statul și, astfel, acesta nu a pierdut legitimitatea izvorâtă din intervenția sa directă în economie.

Comparativ cu situația din actualele economii de piață funcționale, sectorul de stat este încă un agent economic cu o contribuție mare în crearea directă a producției naționale, aflându-se departe de acest tip de aport din țările europene (participații în sectoarele concurențiale): de la 0,5% în Anglia la 3,4% în Franța (Annual Supplement, 1995). Totodată, observăm însă că, în economia noastră, rolul administrației publice în oferta noncomercială, ca agent social, este mult mai mic decât în țările europene: 3,3% din PIB față, spre exemplu, de 8% în Franța în anul 1999 (INSEE, 2000).

În interpretarea acestei situații este util să luăm în considerație confruntarea dintre amploarea și complexitatea deosebită a privatizării și condițiile economice și sociale inițiale, respectiv factorii interni și externi, cu impact direct sau indirect asupra acoperirii cerințelor de transformare a sistemului economic din țara noastră.

Așa cum era firesc, în România, privatizarea a fost abordată atât în sens restrâns – transferul activelor productive proprietate de stat către agenți privați –, cât și în sens larg – atât prin transferul de proprietate, cât și prin crearea de firme noi cu capital privat.

Un caz aparte l-a reprezentat reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a imobilelor naționalizate sau confiscate în mod abuziv.

În consecință, privatizarea s-a prevăzut a fi finalizată prin adoptarea a două căi utilizate simultan: mica privatizare (aparitia de mici întreprinderi particulare în diferite sectoare de activitate) și marea privatizare (transferul capitalului marilor întreprinderi de stat către agenți privați).

Marea privatizare includea inițial 6.280 de întreprinderi al căror capital social se ridica la 1.800 miliarde lei și în care lucrau 4,2 milioane de persoane (la începutul anilor '90). Privatizarea întreprinderilor de stat urma să se realizeze în toate sectoarele de activitate, diferențându-se pe câteva categorii: întreprinderi mici, mijlocii și mari.

Deopotrivă se prevedea posibilitatea cedării unor active ale întreprinderilor cu capital de stat, respectiv a acelor care puteau să funcționeze independent, fără să afecteze profitabilitatea social-umană.

Față de obiectivele diferitelor programe de privatizare în general și cu deosebire a celor privind privatizarea marilor întreprinderi cu capital de stat, se observă că acest proces s-a desfășurat mai dificil și mai lent decât s-a scontat, ceea ce explică și relativizează semnificația nivelului privatizării globale.

Lansat încă din primii ani '90 prin stabilirea cadrului legal, reglementar și instituțional, procesul de privatizare a inclus aproape 7.000 de societăți cu capital de stat aflate în portofoliul Fondului Proprietății de Stat (FPS), astăzi Autoritatea pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului (APAPS).

Tabel nr. 2

**Impactul programelor de privatizare a sectorului de stat productiv
în perioada 1993-2000**

	1993-2000	1993-1996	1997-2000
Societăți privatizate:			
Total (număr unități), din care:	7.485	2.726	4.759
- mici	5.499	2.017	3.482
- mijlocii	1.703	640	1.063
- mari	283	69	214
- în procente din portofoliul de privatizat	83,8	30,6	53,2
Capitalul social privatizat			
Total (miliarde lei)	23.315,5	3.971,8	19.343,7
- în procente din capitalul social de privatizat	44,2	7,5	36,7
Numărul salariaților			
- în procente din totalul personalului societăților de privatizat	80,4	26,8	53,6

Sursa: Autoritatea pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului, Estimări, martie 2001.

Dacă luăm în considerație aceste rezultate, observăm că un număr tot mai mare de întreprinderi de stat au trecut în proprietate privată (peste 7000). Deoptrivă este de relevant că, în bună parte, salariații nu mai țin de sectorul de stat. Totodată, aceste dimensiuni ale transferului de proprietate în sectorul privat arată că alături de unele aspecte pozitive - în sensul că începând cu anul 1993 acțiunile de privatizare a societăților comerciale de stat au devenit din ce în ce mai frecvente - există în general și pe anumite domenii de activitate o întârziere, astfel încât accelerarea privatizării (respectiv a unor întreprinderi importante) rămâne o urgență presantă. Din acest punct de vedere, este edificator faptul că a rămas de privatizat aproape 56% din capitalul marilor întreprinderi de stat aflate în administrare centrală. Diferențele dintre cele trei caracteristici ale acestui tip de privatizare (83% din numărul întreprinderilor, 80% din numărul salariaților și doar 44% din capital) arată că până acum privatizarea nu s-a reflectat într-o mișcare importantă de capitaluri din sectorul privat către economia națională. Și aceasta, în condițiile în care economia noastră a fost și rămâne decapitalizată, deci lipsită de unul din factorii de producție esențiali ai economiei concurențiale actuale, pentru că ceea ce este tipic economiei de piață este tocmai proprietatea asupra capitalului și asupra venitului generat de acesta. Ponderea mult mai mică a capitalului privatizat relevă faptul că investițiile private nu s-au îndreptat către sectoare concurențiale care utilizează mai mult capital decât celelalte. Analiza concretă pe cazurile marii privatizări induce explicația că ritmul acesta insuficient și lent a fost determinat într-o proporție deloc neglijabilă de oferta modică de cumpărare venită din partea inves-

titorilor autohtoni și străini și, prin consecință, de construirea lentă a pieței financiare. Or, după cum arată experiența, ritmul operațiunilor de privatizare depinde tocmai de capacitatea de absorbție a disponibilităților naționale și internaționale de capital de către piața financiară. Alături de această penurie de capital, metodele tradiționale de vânzare, devenite costisitoare și inadecvate, ca și deficiențele cadrului legislativ specific sau conexe cu privatizarea, au devenit un obstacol în calea privatizării. De aici și rezultatele modice pe linia creării unui acționariat căruia să i se ofere perspective de rentabilitate și eficiență.

Astfel, în pofida continuării privatizării în ritm alert de către APAPS în anul 2001 (respectiv 127 de societăți comerciale din nucleul dur al economiei, cu un capital de 9.800 miliarde lei), accelerarea și eficientizarea procesului de privatizare rămân obiective curente. În plus, din punctul de vedere al creării structurilor de proprietate, pe lângă privatizarea în sine a sectorului productiv, ca și a unor regii autonome și a companiilor naționale aflate în portofoliul ministerelor - în majoritate întreprinderi cu poziție monopolistă în anumite sectoare și, implicit, pe piață -, au apărut probleme postprivatizare, mai ales pe linia respectării angajamentelor și a responsabilităților ce le impun relațiile contractuale ab initio și pe parcurs. De pildă, la sfârșitul anului 2001, proiectele (angajamentele) de investiții din contractele de privatizare s-au realizat doar în proporție de 20%. Această situație a făcut ca, la un anumit moment din acest an, penalitățile rezultate ca urmare a neexecutării de către cumpărători a obligațiilor contractuale să se ridice la 360 miliarde de lei și aproximativ 46 milioane de dolari.

Pentru aprecierea stadiului și a efectelor de până acum ale privatizării trebuie avut în vedere că, la nivelul economiei naționale, incluzând și capitalurile din regiile autonome și companiile aflate în gestiunea ministerelor, ca și pe cele trecute cu titlu gratuit în proprietatea privată a populației, în fapt, până la finele anului 2000, capitalul privat reprezenta doar 30% din capitalul social total al țării.

Pe fondul acestor dificultăți de finanțare a economiei, îmbinarea metodelor clasice ale vânzării activelor întreprinderilor de stat către investitorii naționali și străini cu privatizarea de masă a influențat pozitiv structurile funcționale ale economiei, în sensul modificării structurii agenților economici productivi prin creșterea numărului de unități economice privatizate.

Tabel nr. 3

**Structura unităților economice* pe forme de proprietate a capitalului
în perioada decembrie 1990-decembrie 2001**

Unități	Număr	%
TOTAL, din care:	910.762	100
- firme cu capital privat	898.967	98,7
- firme cu capital majoritar de stat	3.431	0,4
- firme cu capital mixt (stat + privat)	8.364	0,9

*) Structura firmelor înmatriculate la Registrul Comerțului.

Sursa: CCIR, *Sinteza statistică nr. 121/2001*.

Abordarea mai în amănunt a restructurării mediului economic din optica juridică, respectiv după natura proprietății capitalului social, relevă că depășirea actualului stadiu de privatizare în construcția progresivă a sectorului privat real a devenit o condiție sine qua non a transformării veridice a economiei. Deoarece nu s-a reușit o detașare normală a sectorului de stat din punctul de vedere al principalului factor de producție – capitalul –, economia are, în fond, două componente: pe de o parte, sectorul privat și, pe de altă parte, într-o proporție mai mare sau mai mică, sectorul mixt. Această combinație de proprietăți și de tipuri de organizare juridică esențial diferite arată efectele încă minore ale privatizării unor întreprinderi de stat. Rezultă că, până acum, s-au înregistrat anumite modificări, și nu încă o mutație.

Așa-numitele “societăți de economie mixtă” create în Franța, Germania și Italia, la începutul secolului 20 și după primul război mondial, ca societăți anonime în care statul s-a implicat direct s-au dovedit a fi întreprinderi în care de fapt s-au confruntat interesele private cu interesele publice. În fapt, statul a intervenit pentru a corecta gestionarea deficitară a unor companii private în anumite perioade.

Din cauza multiplelor dificultăți și constrângeri, ritmul, dimensiunile și impactul calitativ al privatizării au fost sub nivelul opțiunilor de creare a structurilor economice favorabile dezvoltării structurilor și relațiilor de piață concurențiale.

Structura pe forme de proprietate a unităților economice arată că, la sfârșitul anului 2001, 98,7% dintre acestea funcționau pe baza capitalului privat. Analiza pe exemplul societăților comerciale – tip specific economiei de piață – confirmă că, numeric, universul firmelor private este mult mai larg decât cel al societăților comerciale cu capital majoritar de stat sau mixt. În perioada decembrie 1990-decembrie 2001 au fost înregistrate 735.929 de companii private față de 10.572 de societăți comerciale cu capital majoritar de stat (0,2%) sau mixt (1,1%).

Dar potențialul companiilor private este încă minor. Deși valoarea capitalului privat subscris în societăți comerciale a variat mult de la un an la altul, aceasta rămâne totuși inferioară pentru întreaga perioadă după 1990, reprezentând doar 17% din capitalul social subscris pe țară. De aceea, numărul mare de întreprinderi private trebuie corelat cu nivelul scăzut de capitalizare ce le particularizează în câmpul economic românesc. Dacă luăm în considerare mărimea capitalului subscris – indicator cu care putem caracteriza potențialul economic al fiecărei firme –, observăm că, în general și doar cu unele excepții puțin semnificative, societățile comerciale cu capital privat dispun de un capital social pe unitate mai mic și puțin favorabil promovării unor activități competitive de piață chiar și pe plan național.

Într-adevăr, analiza după natura proprietății capitalurilor relevă discrepanța dintre potențialul și volumul afacerilor sectorului privat și cele ale sectoarelor cu capital majoritar de stat sau mixt.

Astfel, patru cincimi din valoarea totală a capitalului social subscris aparțin societăților comerciale cu capital mixt sau majoritar de stat și doar 1/6 celor cu capital exclusiv privat, respectiv, o investiție medie de capital pe firma privată mult

mai mică (de sute de ori) decât valoarea medie pe societate comercială cu capital majoritar de stat sau mixt.

Tabel nr. 4

Structura pe forme de proprietate a capitalului social subscris în societățile comerciale (decembrie 1990-decembrie 1998)

Total firme	Nr. societăți comerciale	%	Valoarea capitalului social - mil. lei -	%	Valoarea medie a capitalului pe firme - mil. lei -
Total firme:	593.771	100	102.594.573	100	128,8
- capital privat	582.655	98,1	17.154.622	16,7	29,4
- capital de stat	1.955	0,4	8.955.410	8,7	4.580,6
- capital mixt	9.161	1,5	76.484.541	74,6	8.348,9

Sursa: CCIR, *Buletin statistic nr. 27/1998*.

Deși au crescut de la an la an, investițiile de capital din sectorul privat propriu-zis rămân la un nivel scăzut.

Preponderența numerică a firmelor private cu un capital redus arată că până acum privatizarea s-a răsfrânt în crearea unor întreprinderi în mare parte mici și mijlocii, cu un potențial de afaceri și de competitivitate puțin adecvat mediului concurențial modern și celui din piața unică europeană. Acestea au reprezentat fie un nou sector privat, fie întreprinderi care au luat ființă prin cumpărarea de active de la firmele mari, fragmentate și vândute uneori și prin metoda MEBO. De aici și accentul care se pune tot mai mult pe valoarea capitalului social privatizat aferent societăților comerciale mari.

Structura ansamblului întreprinderilor active din industrie, construcții, comerț și alte servicii pe clase de mărime după numărul de salariați reliefează această tendință, în sensul că, în anul 1999, 90% dintre acestea erau microunități (0-9), cele mari reprezentând mai puțin de 1%.

De aceea se poate aprecia că progresul cantitativ al privatizării nu a trecut încă pragul unor modificări calitative de substanță, cel puțin în ce privește crearea structurilor de proprietate specifice unei economii de piață funcțional-concurențiale. De pildă, studiul mediului microeconomic după natura proprietății capitalului coroborat cu dimensiunile întreprinderilor relevă că, în tendința către privatizare, economia se află în stadiul unei economii duale, atât din punctul de vedere al proprietății, cât și în ce privește funcționarea economiei. De altfel, la nivel național, a și devenit caracteristică evaluarea întreprinderilor prin gruparea după forma de proprietate a capitalului în două categorii: majoritară de stat și majoritară privată. Având în vedere ambiguitatea drepturilor de proprietate, aceste două tipuri de întreprinderi pot fi apreciate ca marcând doar tranziția către structurile adecvate mediului economiei de piață.

Tabel nr. 5

Structura bicriterială a mediului economic din industrie, construcții, comerț și alte servicii în anul 1999

	Număr		Forma de proprietate a capitalului		Capital integral străin	Clase de mărime după numărul salariaților			
	Total	%	Majoritară de stat	Majoritară privată		0-9	10-49	50-249	250 și peste
TOTAL	318.736	100	0,9	99,1	2,9	89,5	7,8	2,1	0,6
Industrie ¹⁾	41.540	13,0	2,9	97,1	2,2	70,9	18,1	7,4	3,6
Construcții	11.329	3,5	2,1	97,9	1,3	67,2	21,8	8,9	2,1
Comerț ²⁾	227.565	71,4	0,2	99,8	3,3	94,0	5,3	0,6	0,1
Transp., poștă și telecom.	12.381	3,9	3,5	96,5	2,0	87,0	8,4	3,8	0,8
Tranzacții imobiliare și alte serv.	15.216	4,8	2,4	94,6	2,6	88,9	7,7	2,7	0,7
Învățământ, sănătate ³⁾	14.517	1,4	0,4	99,6	0,7	97,0	2,8	0,2	0
Alte activ. sociale și servicii colective	6.188	2,0	0,7	99,3	1,8	91,5	5,5	2,3	0,7

1) Inclusiv sectorul energie electrică, termică, gaz, apă.

2) Inclusiv activitatea din hoteluri și restaurante.

3) Societăți comerciale.

Sursa: Institutul Național de Statistică, *Anuarul statistic al României*, 2000.

Ținând cont și de întreprinzătorii individuali și de asociațiile familiale care reprezintă capital privat pur și care depășesc ca număr (48%) întreprinderile din industrie, construcții, comerț, servicii (42%), observăm că, în primul deceniu al tranziției, a avut loc o combinare în favoarea firmelor cu capital privat, fără însă ca acestea să devină factorul de producție predominant pe ansamblul economiei.

Datele arată că, numeric, predomină micile întreprinderi cu capital privat (97%) sau majoritar privat (peste 50% din capitalul social), care folosesc în unitate până la 50 de salariați și cu precădere până la 9 salariați.

Totodată, distincția dintre capitalul de proveniență internă și cel străin relevă gradul scăzut de internaționalizare a mediului microeconomic ca urmare a privatizării. Doar 3% din numărul total al întreprinderilor au la bază capital integral străin, singura activitate în care se depășește această medie fiind comerțul.

Posibilitățile încă limitate ale pieței financiare de atragere a capitalului străin și deci de internaționalizare a operațiunilor explică această structură mai puțin favorabilă construirii unei economii integrate în exterior prin legături concurențiale sau complementare. De aici și ponderea mică a întreprinderilor care își realizează o parte importantă din cifra de afaceri în afara pieței interne. De pildă, în anii 1998

și 1999, întreprinderile cu activitatea principală în industrie, construcții, comerț și servicii de piață realizau pe piața externă doar 11% din cifra de afaceri, iar cele cu capital majoritar privat - și mai puțin, 10% (INS, 2001).

Desigur, formarea unei economii de piață funcțional-concurențiale presupune nu doar o masă critică de agenți economici privați, ci și o anumită structurare organizațional-operațională după statutul juridic, favorabilă dezvoltării relațiilor de piață.

Această relație dintre funcționarea economiei prin piață și statutul juridic al unității economice derivă din faptul că orice întreprindere, ca ansamblu al unor structuri, presupune exercitarea drepturilor de proprietate și deci comportă o personalitate juridică, fizică sau morală, adică să fie subiect de drepturi și obligații în interiorul și exteriorul unității economice respective.

Ca reflectare a naturii proprietății și conform regimului juridic ce determină sistemul de organizare, funcționare și conducere, mediul concurențial se caracterizează prin distincția dintre întreprinderile private, ca fundament al economiei de piață, și întreprinderile publice în care statul deține majoritatea capitalului.

În acest context, există diferite tipuri de întreprinderi private, de la mici întreprinderi individuale până la mari societăți anonime sau mari grupuri care influențează cu preponderență activitatea economică a unei țări.

Pentru țara noastră, această diferențiere juridică exprimă impactul calitativ al privatizării asupra mediului economic, prin statuarea și exercitarea drepturilor de proprietate.

Dintr-un număr total de 910.762 de unități economice, în 2001, 898.967 erau cu capital privat, 3.431 cu capital majoritar de stat și 8.364 cu capital majoritar privat.

Tabel nr. 6

Structura mediului microeconomic după forma juridică a unităților economice (decembrie 1990-decembrie 2001)

- % -

	TOTAL	Capital privat	Capital majoritar de stat	Capital majoritar privat
Total unități economice (1+2+3)	100	100	100	100
1. Capital privat, din care:	98,7	100		
Pers. fizice	17,3	17,6		
Asoc. familiale				
Societăți comerciale, din care:	80,8	81,8	100	
- SNC			4,4	
- SCS			0,2	

	TOTAL	Capital privat	Capital majoritar de stat	Capital majoritar privat
- SRL			93,1	
- SA			2,3	
Organizații cooperatiste	0,6	0,6		
2. Capital majoritar de stat, din care:	0,4		100	
- regii autonome	0,1		35,6	
- soc. comerciale	0,3		64,4	
3. Capital mixt, din care:	0,9			100
- soc. comerciale				100

SNC = societăți în nume colectiv;

SCS = societăți în comandită simplă;

SRL = societăți cu răspundere limitată;

SA = societăți pe acțiuni.

Sursa: CCIR, *Sinteza statistică nr. 121/2002*.

Urmărind clasificarea întreprinderilor ca entități juridice autonome (care dispun de un patrimoniu) după modul de constituire și sistemul responsabilităților, constatăm că întreprinderile private au fost în mare parte societăți comerciale (4/5 din numărul total). Constituite atât ca societăți de persoane, cât și ca societăți de capitaluri, acestea sunt în proporții covârșitoare SRL, SNC, SCS (98%). Aceste formule de organizare și funcționare sunt tipice pentru societățile de persoane care, prin modicitatea capitalurilor reunite, joacă un rol din ce în ce mai puțin important în economia contemporană. Din punctul de vedere al eficienței și competitivității, întreprinderile de acest tip prezintă și au rămas cu un decalaj semnificativ față de societățile de capitaluri.

De pildă, întreprinderile de tip SRL care, prin limitarea responsabilităților asociaților, sunt specifice începutului de activitate a unor mici întreprinzători privați. Modicitatea capitalului se reflectă în volumul redus al afacerilor și, după cum arată experiența economică, de cele mai multe ori, acestea nu pot evolua în mari societăți de capitaluri specifice pieței funcțional-concurențiale, cum sunt societățile pe acțiuni.

Întreprinderi private de asemenea de formă societară sunt și organizațiile cooperatiste care, cel puțin în comparație cu ceilalți agenți economici, ocupă un rol marginal în țara noastră, părăsindu-se unele domenii cu tradiție pentru acestea. Apărute în prima parte a secolului XIX ca o posibilitate de a beneficia de avantajele unei activități de dimensiuni mai mari decât cele individuale, cooperativele s-au dezvoltat și subzistă în majoritatea țărilor europene, inclusiv a celor care sunt membre ale Uniunii Europene. Cu o prezență limitată în domenii ca pescuit, locuințe, industrie, în unele țări, cum este Franța, acestea sunt implicate mai ales în agricultură, consum și creditul agricol. Ținând cont de potențialul redus al întreprinzătorilor individuali din țara noastră, folosirea experienței cooperatiste din aceste țări ar favoriza încadrarea în acquis-ul comunitar din acest sector.

Pe de altă parte, cea de-a doua componentă, societățile anonime constituite pentru reunirea unei mase importante de capital, a reprezentat doar 2% din întreprinderile cu capital privat și 3% din numărul total al firmelor.

În acest cadru este de remarcat că societățile comerciale din sectorul cu capital majoritar de stat și mixt sunt în mare parte societăți pe acțiuni. Această structură reflectă un impact pozitiv al privatizării, respectiv scăderea numărului regiilor autonome și sporirea celui al societăților pe acțiuni.

Dar abundența în economie a întreprinderilor cu statut de SRL alături de ponderea mare a întreprinderilor individuale și asociațiilor familiale arată că modificările structurale de până acum ale mediului de afaceri s-au reflectat în crearea unui sector de mici întreprinzători, important din punct de vedere al logicii de piață, dar insuficient pentru capitalizarea economiei, alocarea eficientă a resurselor și restructurarea sectorială către economii de scară și competitivitate. Astfel, 99% din unitățile active din industrie, construcții, comerț și servicii sunt întreprinderi mici și mijlocii, în care lucrează 43% din personalul angajat și realizează 54% din cifra de afaceri din aceste activități (INS, 1999).

Starea aceasta este generată de diferența dintre aportul la capitalizarea economiei al SRL-urilor și al întreprinderilor individuale, pe de o parte, și cel al societăților anonime, pe de altă parte.

Ponderea majoritară a capitalului social din societățile pe acțiuni comparativ cu celelalte forme juridice, inclusiv societățile cu răspundere limitată, subliniază necesitatea accelerării marii privatizări. Întrucât, în condițiile unei subcapitalizări a economiei, ale fluxurilor limitate de investiții străine directe sau în portofoliu (ce au ajuns la 7,8 miliarde de dolari în anul 2001 și sunt orientate în mod paradoxal mai ales către societăți cu răspundere limitată) și ale unui sistem bancar și financiar încă în formare, restructurarea economiei nu s-a putut realiza în ritmul și proporțiile scontate.

Discrepanțele dintre cifra de afaceri a celor două tipuri de societăți comerciale reprezintă un argument fundamental al eficienței societăților pe acțiuni. De altfel, istoria economică relevă că societățile de persoane de mică dimensiune, inerente începutului dezvoltării economiei de piață, exprimă astăzi în țările europene, pe lângă libertatea de acțiune a persoanelor, concentrarea puterii economice în societăți de capitaluri și grupuri de societăți. De pildă, în Franța, societățile anonime reprezentau în anul 1997 un procent de 8% din numărul întreprinderilor și realizau 70% din cifra de afaceri pe întreaga economie (INSEE, 2000).

Analiza rezultatelor pe cele două tipuri de întreprinderi, separate după forma preponderentă de proprietate - pe de o parte, cu capital majoritar de stat și, pe de altă parte, cu capital privat - evidențiază unele consecințe pozitive ale modificării structurii mediului microeconomic. Întreprinderile din industrie, construcții, comerț și servicii cu capital majoritar privat au ajuns, în anul 1999, să realizeze 72% din totalul cifrei de afaceri, 30% din investițiile brute, 66% din exporturi și 60% din valoarea adăugată a acestor activități. Semnificativ este

faptul că, prin rezultatul brut al exercițiului, acest sector a ajuns să compenseze în mare parte pierderile din sectorul cu capital majoritar de stat.

Detaliind aceste rezultate după natura proprietății pe cele trei sectoare principale (majoritar de stat, mixt și privat), observăm că, pe fondul deteriorării rezultatelor economice, pe totalul societăților comerciale, a avut loc o majorare a contribuției pozitive a sectorului privat în ce privește veniturile și profitul net, paralel însă cu o degradare a rentabilității.

Tabel nr. 7

Rezultatele economice ale societăților comerciale*) după forma juridică a proprietății în perioada 1996-1999 (%)

	Venituri		Profit net		Pierderi nete	
	1996	1999	1996	1999	1996	1999
Proprietate privată	49	68	72	77	32	44
Proprietate mixtă	20	15	14	11	16	38
Proprietate majoritară de stat	31	17	14	12	52	18

*) Exclusiv sectorul bancar și al asigurărilor.

Sursa: INS, *Anuarul statistic al României, colecția 1997-2000*.

Analiza efectelor privatizării prin prisma rezultatelor economice, evaluate separat pe cele trei tipuri de societăți comerciale, arată întârzierea și impactul încă limitat al privatizării, în general, și în ramurile cu rentabilitate ridicată, în special. În unele cazuri, privatizarea a însemnat doar schimbarea formei de proprietate, structurile tehnice, activele și tipul de producție nefiind încă reînnoite spre eficiență.

Avansul privatizării, exprimat de creșterea numerică și a contribuției pozitive a societăților comerciale private la realizarea veniturilor, a fost însoțit de o degradare a rentabilității acestora, prin majorarea cvasiparitară a ponderii în pierderile nete pe ansamblul societăților comerciale.

Aceste evoluții apar contrapuse micșorării ponderii numerice în venituri și, mai ales, în pierderile nete (-34%) ale societăților comerciale de stat.

Tendențele acestea contradictorii, pe fondul unei deteriorări a performanțelor din economie abia stopate în unele domenii de activitate, arată efectele relativ limitate de până acum pe linia construirii economiei de piață funcțional-concurențiale. Lipsa de capital, de experiență managerială și de marketing și uneori criza de autoritate la nivel micro în contextul tradiției intervenției statului în economie, dificultățile impunerii disciplinei financiar-monetare și a celei contractuale în general, numeroasele tergiversări legislative și instituționale ar putea explica aceste rezultate mai mult sau mai puțin îndepărtate de cele scontate.

Analiza potențialului economic și a rezultatelor firmelor pe tipuri de proprietate arată însă că reforma instituțională a drepturilor de proprietate și

lansarea marii privatizări au început să modifice structura economiei românești, aceasta fiind pe cale de a atinge pragul formării economiei de piață. De aceea, accelerarea acestui proces prin privatizarea unor întreprinderi mari și importante pentru economia națională din ultimii doi ani reprezintă un avans în acoperirea cerinței de restructurare a sistemului. Perceperea realistă a privatizării ca *proces conștient* ce precede *procesul obiectiv* de creare și dezvoltare a sectorului privat (așa cum s-a întâmplat în economiile de piață moderne cu care ne comparăm) ar putea asigura un echilibru între efectele cantitative și calitative pe termen lung ale acestui proces cu valențe înnoitoare fundamentale, întrucât caracterul multidimensional al transformării sistemice implică schimbări tehnologice, demografice și economice prealabile pentru crearea condițiilor sociale și instituționale ale noului tip de economie și societate.

În mod special, pentru țările în tranziție, privatizările sunt reușite atunci când economia evoluează spre relații de piață caracteristice economiei moderne și o deschidere corespunzătoare competitivității mediului economic regional și internațional.

De altfel, în ultimii ani, unii economiști propun drept criteriu principal de apreciere a finalizării tranziției la economia de piață admiterea în Uniunea Europeană (Suhrccke, M., 2000).

Pornind de la aceste cerințe, putem aprecia că s-au făcut progrese. Din perspectiva integrării în Uniunea Europeană nu trebuie însă pierdută din vedere necesitatea adecvării metodelor și a ritmului privatizării la posibilitățile și cerințele creării unei economii de piață funcțional-concurențiale.

Bibliografie

- Andreff, W. (1982), "Firme et systčme économique: les non-lieux de la théorie des droits de propriété" în *L'économie fiction. Contre les nouveaux économistes*, Paris, Economica
- Blanc, J.; Brules, C. (1983), "Les nationalisations françaises", *Notes et études documentaires*, Juin
- Bromley, D. (1989), *Economic Interests and Institutions*, New York and Oxford, Blackwell
- Cherot, J.Y. (1987), "Trois thčmes de l'analyse économique du droit", *Revue de la recherche juridique - Droit prospectif*, no. 2
- Coase, R.H. (1960), "The problem of social cost", *Journal of Law and Economics*, July
- Coase, R.H. (1997), *Natura firmei*, București, Editura Sedona
- Commission de la C.E.E. (1985), *Achčvement du marché unique - Livre Blanc de la Commission au Conseil de l'Europe*, Luxembourg
- Commission Européenne (1990), "Marché unique, monnaie unique", *Economie européenne*, Octobre, nr. 44
- CSO (1995), *Economic Trends*, Annual Supplement
- Demsetz, H. (1967), "Towards a Theory of Property Rights", *American Economic Review*, vol. 5, nr. 2, May
- European Commission (2001), *Making a succes of enlargement - Strategy Paper on Report on the progress towards accession by each of the candidate countries*, Brussels
- Greff, X. (1985), "L'évaluation des activités publiques", *Recherches économiques et sociales*, nr. 13-14
- Griotteray, A. (1994), "Mieux privatiser, évolution du secteur public en France et en Europe: Bilan et perspectives", *La documentation française*, Paris
- INSEE (2000), *Annuaire statistique de la France*, Paris, France
- Institutul Național de Statistică (2001), *Anuarul statistic al României*
- Posner, R.A. (1986), *Economic Analyses of Law*, Boston, Toronto, Little Brown
- Ruttan, V; Hayami, Y. (1984), "Toward a Theory of Induced Institutional Innovation", *Journal of Development Studies*, May

- Sava, S. (1994), "Property Rights and Privatization" in "SOEs Divestiture and Privatisation in Romania", *Academia Română, Romanian Economic Review*, t. 38, nr. 1
- Screpanti, E. (1999), "Capitalist Forms and the Essence of Capitalism", *Review of International Political Economy*, volume 6, no. 1
- Sgard, J. (1995), *Entre droit et marché: les révolutions légalistes à l'Est*, Esprit, mai
- Suhrcke, M. (2000), "Is transition over?", *Intereconomics*, May-June
- Williamson, O.E. (1985), *The Economic Institution of Capitalism: Firms, Markets, Relational Contracting*, New York, The Free Press

II. REGIMUL JURIDIC AL PROPRIETĂȚII PUBLICE ȘI PRIVATE ÎN ROMÂNIA COMPARATIV CU ALTE ȚĂRI

Lect. univ. Florin Ciutacu

1. Regimul juridic al proprietății în România

Între principiile fundamentale ale dreptului, cel al proprietății ocupă un loc central. Libertatea proprietății stă la baza dreptului civil, alături de libertatea persoanei, de libertatea contractuală și de libertatea de a testa. De la un caracter absolut și individualist (art. 17 din Declarația universală a drepturilor omului și cetățeanului de la 1789, care consacră caracterul sacru și inviolabil al dreptului de proprietate), dreptul de proprietate a evoluat, în epoca actuală legiuitorii din diferite țări încercând realizarea unui echilibru între caracterul individual și caracterul social al dreptului de proprietate.

După ce s-a dovedit că încercarea de desființare a proprietății individuale are consecințe grave în ceea ce privește drepturile și libertățile fundamentale ale omului, pacea socială și eficiența economică, dar și că absolutizarea proprietății individuale poate duce la grave inechități sociale, legiuitorii din diferite țări, în procesul elaborării actelor normative privitoare la proprietate, țin seama de ideea potrivit căreia, dacă dreptul de proprietate trebuie să fie individual, iar exercițiul său trebuie să fie social, aceasta înseamnă că proprietarul trebuie să țină întotdeauna seama de interesele celorlalți.

În ceea ce privește România, după experiența absolutizării proprietății colective din perioada 1945-1989, după 1989 legiuitorul încearcă să redea proprietății individuale locul pe care trebuie să-l ocupe într-o societate democratică. Astfel, înainte de adoptarea Constituției din 1991, legiuitorul, în încercarea de a revigora dreptul de proprietate privată, cu menținerea echilibrului între acest drept și dreptul de proprietate publică, a acționat pe două căi:

1. abrogarea unor acte normative care îngreădeau dreptul de proprietate privată și exercitarea prerogativelor sale¹;
2. adoptarea unor acte normative care să consacre, ca principiu și în concret, dreptul de proprietate privată, cu arătarea diferențelor, în ceea ce privește titularul, pe de o parte, și regimul juridic, pe de altă parte, între proprietatea privată și proprietatea publică.

---

¹ Prin Decretul-lege nr. 4 din 1989 au fost abrogate Legea nr. 19/1968 privind regimul juridic al terenurilor fără construcții din perimetrul constructibil al municipiilor și orașelor, art. 44-50 din Legea nr. 59/1974 privind fondul funciar și Decretul nr. 223/1974 privind reglementarea situației unor bunuri; prin Decretul-lege nr. 1 din 1989 a fost abrogată Legea nr. 58/1974 privind sistematizarea teritoriului, localităților urbane și rurale; prin Legea nr. 50/1991 a fost abrogată Legea nr. 4/1973; prin Legea nr. 18/1991 au fost abrogate art. 1-36 și 51-79 din Legea nr. 59/1974 etc.

Astfel, în ceea ce privește consacrarea legislativă a celor două forme ale dreptului de proprietate - dreptul de proprietate privată și dreptul de proprietate publică – aceasta a fost făcută prin Legea nr. 18/1991, legea fondului funciar (în ceea ce privește terenurile); de asemenea, (co)existența celor două forme ale dreptului de proprietate rezultă din interpretarea sistematico-teleologică a dispozițiilor conținute de Legea nr. 15/1990, Legea nr. 31/1990 ș.a.

În ceea ce privește dreptul de proprietate privată, s-au adoptat atât acte normative privitoare la repartitie, preponderentă fiind reconstituirea (de pildă, Legea nr. 18/1991), dar și acte normative de constituire a acestui drept (parțial, Legea nr. 18/1991; Legea nr. 58/1991, legea privatizării societăților comerciale ș.a.); de asemenea, au fost adoptate acte normative prin care se încuraja “crearea” de proprietate privată (Legea nr. 31/1990, de exemplu).

Principiile reconstituirii, constituirii și creării dreptului de proprietate privată și acela al consacrării regimului juridic al acestuia, precum și calificarea diferențelor față de regimul proprietății publice au făcut obiectul preocupărilor constituantului român în 1991. În ceea ce privește titularul, art. 135 alin. (2) din Constituție dispune că proprietatea este publică sau privată, iar alin. (3) al aceluiași art. 135 prevede că proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale. Din interpretarea celor două texte din Constituție, rezultă că, din punctul de vedere al titularului, proprietatea poate fi publică (având ca titular statul sau unitățile administrativ-teritoriale) sau privată (având ca titulari persoanele fizice și toate celelalte persoane juridice, mai puțin statul și unitățile-administrativ-teritoriale). Pe de altă parte, având drept criteriu regimul juridic, proprietatea poate fi, după același art. 135 alin. (2) din Constituție, publică sau privată.

Înțelesul noțiunii de proprietate publică diferă, după cum avem în vedere criteriul titularului sau cel al regimului juridic. Astfel, dacă avem în vedere criteriul noțiunii de proprietate publică, aici intră atât domeniul public, cât și domeniul privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale. Dacă avem în vedere criteriul regimului juridic, în conținutul noțiunii de “proprietate publică” intră numai domeniul public, căci domeniul privat are un regim juridic aproximativ identic cu cel al proprietății private, ce are ca titulari persoane fizice și persoane juridice de drept privat.

Prin urmare, dacă avem în vedere titularul dreptului de proprietate, ne vom afla în prezența proprietății publice când bunurile, după natura lor, aparțin domeniului public sau domeniului privat al unităților administrativ-teritoriale și ne vom afla în prezența proprietății private când titular va fi orice persoană fizică sau persoană juridică de drept privat, excluzându-se statul sau unitățile administrativ-teritoriale.

Dacă însă vom avea în vedere criteriul regimului juridic, proprietatea publică va fi reprezentată numai de domeniul public, căci domeniul privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale are un regim juridic de drept comun, în măsura în care prin lege nu se prevede altfel - potrivit art. 41 alin. (2) din Constituție, proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.

După adoptarea Constituției din 1991, principiile consacrate în ceea ce privește proprietatea publică și privată au fost dezvoltate și aplicate de diferite

acte normative. Apoi, dispozițiile privitoare la proprietate conținute de acte normative adoptate înainte de 1991 au fost menținute în vigoare, în măsura în care nu contravin Constituției. De exemplu, în ceea ce privește dispozițiile rămase în vigoare după adoptarea Constituției din 1991, ele reglementează atât proprietatea publică, dar mai ales proprietatea privată. Cu titlu exemplificativ, enumerăm câteva dintre aceste acte normative. Codul civil român de la 1865 cuprinde reglementări privitoare la proprietatea publică în art. 475 alin. (2), potrivit cărora bunurile ce nu aparțin particularilor sunt administrate și nu pot fi înstrăinate decât după regulile și formele prescrise în mod special pentru ele; în continuare - art. 476-478 -, se face o enumerare a bunurilor ce alcătuiesc obiectul proprietății publice (sau, cum se exprimă Codul civil, ale domeniului public). De asemenea, Codul civil conține dispoziții privitoare la proprietatea privată (art. 480, art. 481, 489 și urm., 574, 575, 581, 620 și urm., 1306, 1310 ș.a.).

Prin interpretarea corelativă a dispozițiilor din Codul civil, ținând seama și de dispozițiile constituționale și de prevederile conținute de alte acte normative, rezultă că proprietatea este publică și privată, indiferent de criteriul folosit (titularul sau regimul juridic). Codul familiei (Legea nr. 4/1953) conține și el dispoziții privitoare la regimul proprietății private (art. 30, 35 și 36, care reglementează regimul bunurilor proprii și al bunurilor comune ale soților). Dispoziții privitoare la regimul juridic al proprietății private conțin și alte acte normative adoptate înaintea Constituției din 1991, precum: Legea nr. 21/1924 pentru persoanele juridice (abrogată și înlocuită prin OG nr. 26/2000), Legea nr. 12/1974 privind piscicultura, Decretul-lege nr. 61/1990 privind vânzarea de locuințe din fondurile statului către populație; Decretul-lege nr. 66/1990 privind organizarea și funcționarea cooperăției meșteșugărești; Legea nr. 31/1990. În ceea ce privește proprietatea publică, au rămas în vigoare, după Constituția din 1991, acte normative care conțin dispoziții privitoare la acest tip de proprietate: Decretul nr. 76/1950 pentru producerea, transferul, distribuția și vânzarea energiei electrice; Decretul nr. 142/1986 privind instituirea zonei economice exclusive a României la Marea Neagră; Legea nr. 17/1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale și al zonei contigue a României ș.a.

După anul 1991, actele normative ce conțin dispoziții privitoare la proprietatea publică și privată anterioare Constituției, în ceea ce privește aplicarea lor, au argumentul suplimentar și hotărâtor al dispozițiilor art. 41 și 135 din Constituție (a se vedea, de exemplu, Legile nr. 18/1991, nr. 50/1991, nr. 69/1991, toate republicate), fără a intra în contradicție cu aceste prevederi. Pe de altă parte, după adoptarea Constituției, numeroase acte normative cu caracter special au venit să consacre dispozițiile privitoare la proprietate.² Toate aceste acte normative conțin dispoziții privind calificarea anumitor categorii de bunuri (avându-se în vedere, în principal, natura acestora) ca fiind sub regimul proprietății publice³.

În ceea ce privește proprietatea privată, după adoptarea Constituției din 1991, au fost adoptate numeroase acte normative care reglementează condițiile

² A se vedea *infra*, actele normative de drept civil.

³ A se vedea *infra*, actele normative de drept civil.

(specifice) de executare a acestui drept⁴. Toate aceste acte normative adoptate după Constituția din 1991 reiterează aceleași principii consacrate de aceasta, anume că: 1) proprietatea poate fi publică (incluzând domeniul public și domeniul privat) și privată, având în vedere titularul; 2) deosebirea de regim juridic între proprietatea publică (domeniul public) și proprietatea privată (domeniul privat și proprietatea privată a persoanelor fizice și persoanelor juridice de drept privat).

În ceea ce privește proprietatea publică (bunurile ce fac parte din domeniul public și regimul juridic al acestora), până în 1998 lipsea o lege-cadru care să reglementeze, pentru toate situațiile, regimul juridic al acestora, căci ceea ce s-a adoptat înainte de 1998 reprezintă o acoperire numai parțială, potrivit specificului actului normativ (arhive, terenuri, păduri etc.), a regimului juridic al proprietății publice, iar dacă o lege specială (de pildă, cu privire la arhivele securității) ar fi venit să reglementeze ca fiind parte din domeniul public anumite categorii de bunuri, nefiind clarificată problema regimului lor juridic, raportarea exclusiv la dispozițiile constituționale ar fi fost neîndestulătoare, lăsând loc interpretărilor.

Simțindu-se nevoia adoptării unei legi-cadru privind proprietatea publică, care să reprezinte dreptul comun în materie, în anul 1998 a fost adoptată Legea nr. 213/1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia. Ceea ce este esențial pentru calificarea unui bun ca fiind de domeniul public, de domeniul privat sau în proprietatea privată a persoanelor fizice ori juridice este regimul juridic al acestuia. Legea nr. 213/1998 dispune (art. 11) care este regimul juridic al bunurilor din domeniul public – inalienabile, insesizabile și imprescriptibile, pe cale de interpretare, rezultând că bunurile care nu fac parte din domeniul public sunt alienabile, prescriptibile și sesizabile (adică bunurile din domeniul privat, care au un regim juridic identic cu cel al bunurilor aflate în proprietatea privată - art. 4 din Legea nr. 213/1998).

Inalienabilitatea bunurilor din proprietatea publică. Constituția din 1991 - art. 135 alin. (5) -, Legea nr. 213/1998, precum și alte acte normative cu caracter special statuează că bunurile proprietate publică sunt inalienabile. Aceasta semnifică faptul că bunurile care alcătuiesc domeniul public nu pot fi înstrăinate pe cale voluntară, prin acte juridice civile, și nici pe cale forțată, prin expropriere. De asemenea, bunurile proprietate publică nu pot fi gajate sau ipotecate, fiind interzisă și dezmembrarea dreptului de proprietate care are ca obiect astfel de bunuri (adică nu se pot constitui drepturi reale derivate, cum sunt: uzufructul, uzul, abitația, servituțile propriu-zise – cu unele excepții prevăzute de lege - și superficiala). Actele juridice care s-ar încheia cu încălcarea caracterului inalienabil al dreptului de proprietate publică sunt lovite de nulitate absolută. Inalienabilitatea bunurilor din domeniul public operează numai atât timp cât bunul aparține acestui domeniu. De îndată ce un bun (prin hotărâre a Guvernului, a Consiliului General al Municipiului București sau a Consiliului Local, dacă prin Constituție sau prin lege nu se dispune altfel – art. 10 din Legea nr. 213/1998) este dezafectat în domeniul public și trecut în domeniul privat, el va putea fi înstrăinat în condițiile legii. Potrivit art.

⁴ A se vedea *infra*, actele normative de drept civil.

135 alin. (5) din Constituție și art. 11 din Legea nr. 213/1998, bunurile proprietate publică pot fi date în administrare, concesionate sau închiriate, în condițiile legii.

Imprescriptibilitatea bunurilor proprietate publică. Dispoziții cu privire la caracterul imprescriptibil al bunurilor proprietate publică se regăsesc în Legea nr. 213/1998, Codul civil (art. 1844), precum și în Legea nr. 18/1991 și alte legi speciale. Imprescriptibilitatea îmbracă două aspecte: extinctiv și achizitiv. Extingtiv, imprescriptibilitatea semnifică faptul că acțiunea în revendicare privitoare la un bun proprietate publică poate fi exercitată oricând și, prin urmare, dreptul la acțiune în sens material nu se stinge, indiferent cât timp nu a fost exercitat. Achizitiv, imprescriptibilitatea bunurilor proprietate publică semnifică împrejurarea că acțiunea în revendicare cu privire la aceste bunuri nu poate fi paralizată de pârâțul posesor, prin invocarea dobândirii proprietății prin prescripția achizitivă (uzucapiunea de la 10-20 ani sau uzucapiunea de 30 ani) ori a dobândirii proprietății bunurilor mobile corporale, prin posesia de bună-credință (art. 1909 Cod civil).

Insesizabilitatea bunurilor aflate în proprietate publică. Fiind inalienabile, bunurile aflate în proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale sunt și insesizabile, în sensul că nu pot fi urmărite de către creditorii proprietarului sau ai persoanelor care le posedă pe temeiul dreptului real de administrare ori în orice alt titlu; dacă astfel de bunuri ar putea fi urmărite de creditori, s-ar ocoli și s-ar înfrânge regula inalienabilității lor. Aceasta nu înseamnă că nu există nici un mijloc pentru a pune în executare o decizie împotriva administrației, ci faptul că mijloacele de executare ale dreptului comun, căile cele mai eficiente care permit deposedarea adversarului, nevoit să cedeze bunul pentru lichidarea datoriei, sunt inadmisibile în cazul administrației publice.

Am arătat că, în principiu, dreptul de proprietate asupra bunurilor din domeniul public nu este susceptibil de a fi dezmembrat. Cu toate acestea, Legea nr. 213/1998 (art. 13) dispune că servituțile asupra bunurilor din domeniul public sunt valabile, cu condiția ca aceste servituți să fie compatibile cu uzul sau interesul public cărui îi sunt destinate bunurile afectate. Este vorba de așa-numitele servituți administrative. Ele urmează un regim juridic diferit de regimul prevăzut de Codul civil pentru proprietatea privată, existând numai pentru acele dependențe domeniile în folosul cărora sunt prevăzute expres și de cele mai multe ori vizează obligația impusă proprietarului vecin de a nu face sau, în mod excepțional, obligația de a face ceva. Pe de altă parte, servituțile administrative nu privesc un fond dominant, ca în cazul servituților de drept privat, și, de regulă, sunt atribuite pentru satisfacerea unui scop de utilitate generală (cum ar fi servituțile în interesul de distribuție a gazelor naturale, în interesul aeroporturilor etc.). Spre deosebire de bunurile proprietate publică, bunurile aflate în regim de proprietate privată sunt alienabile, prescriptibile și sesizabile. De asemenea, ele pot fi lovite de servituți prin fapta omului și sunt supuse regimului de publicitate de drept comun (a se vedea Legea nr. 7/1996 și Titlul VI al Legii nr. 99/1999). Considerăm că, dincolo de orice reticențe privind proprietatea publică, trebuie asigurat un echilibru în ceea ce privește locul și importanța atât ale proprietății private, cât și ale proprietății publice.

2. Regimul juridic al proprietății⁵ în țările din estul Europei⁶

2.1. Bulgaria⁷

⁵ Potrivit art. 17 din *Déclaration des droits de l'homme et du citoyen*: La propriété étant un droit inviolable et sacré, nul ne peut en être privé, si ce n'est lorsque la nécessité publique, légalement constatée, l'exige évidemment, et sous la condition d'une juste et préalable indemnité - **Constitutions françaises, Librairie Historique, Paris, 1821, p. 10.**

⁶ A se vedea: Leliora Pena, **Sinteză a legislației privind restituirea sau compensarea bunurilor naționalizate, expropriate ori confiscate abuziv în fostele țări comuniste europene, în Buletin de informare legislativă, nr. 1/1998 al Consiliului Legislativ, p. 7 și urm.**; Flaviu Baias, Bogdan Dumitrache, Marian Nicolae, **Regimul juridic al imobilelor preluate abuziv. Legea nr. 10/2001, comentată și adnotată**, vol. I, Editura Rosetti, București, 2001, p. 12 și urm.

⁷ Pentru comparație, redăm situația existentă și în alte țări foste comuniste.

Albania. În privința regimului juridic al proprietății, Constituția Albaniei, aprobată prin referendum la 22 noiembrie 1998, promulgată la 28 noiembrie 1998, prevede că:

Art. 41 - 1. Dreptul de proprietate privată este garantat.

2. Proprietatea poate fi dobândită prin donație, moștenire, cumpărare ori prin alte moduri clasice reglementate de Codul civil.

3. Legea poate prevedea exproprierea sau limitări în exercițiul dreptului de proprietate numai pentru un interes public.

4. Exproprierea sau limitarea dreptului de proprietate se face numai cu acordarea unei compensații.

5. În cazul neacordării de compensații, vor decide instanțele.

Reglementările privind restituirea unor bunuri și acordarea de despăgubiri, adoptate de Adunarea Poporului, în Albania, sunt: Legea nr. 7698 din 15 aprilie 1993 privind restituirea și compensarea proprietăților anumitor categorii de foști proprietari (*On the Restitution and Properties of Some Ex-Proprietors*) și Legea nr. 7699 din 21 aprilie 1993 privind compensarea foștilor proprietari de terenuri agricole (*Compensation in value of the Ex-Proprietors of the Agricultural Land*).

Croația. Constituția Croației, adoptată în decembrie 1990, reglementează proprietatea în art. 50, dispunând că: Art. 50 - *Expropriation, Restrictions for Businesses*

(1) *Ownership may, in the interests of the republic, be restricted by law, or property taken over against indemnity equal to its market value.*

(2) *Entrepreneurial freedom and property rights may exceptionally be restricted by law for the purposes of protecting the interests and security of the Republic, nature, the human environment, and human health.*

În privința restituirilor, la sfârșitul anului 1996 a fost adoptată Legea privind restituirea proprietăților preluate în timpul conducerii comuniste iugoslave, lege intrată în vigoare la 1 ianuarie 1997. Legea a optat pentru principiul compensării pierderii proprietății, admitând regula restituirii în natură numai pentru un număr limitat de cazuri: terenuri pentru construcții, terenuri agricole forestiere, spații pentru birouri, apartamente.

Letonia. În materia restituirilor, au fost adoptate Legea privind restituirea construcțiilor naționalizate din Republica Letonia, precum și Legea privind restituirea construcțiilor către proprietarii legali, adoptate la aceeași dată. Trebuie menționat faptul că a doua lege urmărește restituirea imobilelor prin măsuri cu caracter individual, respectiv prin acțiuni în revendicare în fața instanțelor judecătorești, fiind vorba despre imobile care au fost preluate fără titlu. Cele două legi au cunoscut modificări și concretizări legislative în hotărâri ale Consiliilor de Miniștri, precum: Hotărârea nr. 489 a Consiliului Suprem al Republicii Letonia privind intrarea în vigoare a legilor Republicii Letonia: "Lege privind restituirea construcțiilor către proprietarii legali" și "Lege privind restituirea construcțiilor naționalizate în Republica Letonia"; Hotărârea nr. 66 a Consiliului de Miniștri din 3 februarie 1992 privind modalitatea de restituire a construcțiilor naționalizate în Republica Letonă, acte normative ce au cunoscut, la rândul lor, modificări.

Lituania. În privința restituirilor, s-a adoptat Legea privind reconstituirea dreptului de proprietate al

Restituirea de bunuri în Bulgaria, precum și acordarea de despăgubiri a determinat adoptarea a numeroase acte normative, legislație prin care s-a încercat atât varianta restituirilor, cât și cea a acordării de despăgubiri pentru anumite categorii de bunuri în funcție de deținătorii actuali ai acestora. Enumerăm *Legea privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile confiscate* din 1992; *Legea privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra unor bunuri expropriate conform Legii privind amenajarea teritorială și rurală*, *Legii privind construcția planificată a localităților*, *Legii privind amenajarea localităților*, *Legii privind bunurile de stat și Legii privind proprietatea*; *Legea privind modificarea și completarea Legii privind proprietatea și folosirea proprietăților agricole* din 1997; *Legea privind despăgubirea proprietarilor de bunuri confiscate* din 1997, *Legea pentru amnistie și restituirea averilor deposedate*. Când privește obiectul de reglementare, *Legea privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile confiscate* are în vedere categorii de bunuri diverse, după cum rezultă din art. 1 și 2 ale legii. Din titlul actelor normative care sunt avute în vedere rezultă că această lege se referă nu numai la construcții, ci și la mijloace de producție. Astfel, sunt restituite, prin aceeași lege, bunuri care au fost preluate de stat prin *Legea privind monopolul de stat asupra terenului*, *Legea privind monopolul de stat la produsele petroliere*, *Legea privind naționalizarea întreprinderilor particulare industriale și miniere*. Este vorba de bunuri care au fost trecute în proprietatea statului în baza *Legii privind înstrăinarea mării proprietăți urbane imobiliare* din anul 1948, precum și prin alte legi speciale.

Prin *Legea privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra unor bunuri expropriate conform Legii privind amenajarea teritorială și rurală*, *Legii privind construcția planificată a localităților*, *Legii privind amenajarea localităților*, *Legii privind bunurile de stat și Legii privind proprietatea* se urmărește reconstituirea dreptului de proprietate asupra construcțiilor care au fost expropriate potrivit prevederilor legilor despre care se face vorbire în titlu. Menționăm existența unei reglementări speciale, *Legea privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra unor magazine, ateliere meșteșugărești și depozite* prin care s-a avut în vedere restituirea magazinelor, atelierelor meșteșugărești și depozitelor, vândute în perioada 30.III.1973–16.III.1990 în conformitate cu Decretul nr. 60/1975 al Consiliului de Miniștri privind răscumpărarea magazinelor, atelierelor meșteșugărești și depozitelor. Când privește proprietatea agricolă, aceasta a fost cuprinsă în procesul de reparații, fie sub formă de restituire în natură, fie sub formă de acordare de despăgubiri. În privința posibilității de a recupera bunurile pe calea acțiunii în fața instanțelor judecătorești, în *Legea privind reconstituirea dreptului de proprietate*

---

cețătenilor asupra terenurilor existente nr. XIII – 359 din 1 iulie 1997. În legea sus-menționată se face referire la Legea din 18 iunie 1991 asupra procedurii și condițiilor de reconstituire a dreptului de proprietate asupra terenurilor, precum și la alte acte normative, respectiv, Rezoluția Consiliului Suprem de aplicare a legii asupra procedurii și condițiilor de reconstituire a dreptului de proprietate asupra terenurilor existente și, în sfârșit, la o lege provizorie de suspendare pe o anumită perioadă de timp a Legii privind procedura și condițiile de reconstituire a dreptului de proprietate asupra terenurilor, acte normative care sunt abrogate, în tot sau în parte, prin legea din 1997. Prin modificarea adusă, legea nouă ține seama de hotărârile și ordonanțele Curții Constituționale, emise în perioada 1994-1996, precum și limita de 150 ha stabilită prin reforma agrară din anii 1922-1940.

asupra bunurilor imobile confiscate (art. 7) se prevede că proprietarii bunurilor sau urmașii acestora pot să introducă acțiune în revendicare, dacă sunt dobândite de o terță persoană prin încălcarea actelor normative, cât și prin folosirea poziției de la serviciu sau din partid, precum și prin abuz de putere. Pentru a putea să fie primită, acțiunea trebuie să fie introdusă în termen de 1 an de la data intrării în vigoare a legii.

2.2. Fosta Republică Federativă Cehoslovacă

Reglementările existente în materia reconstituirii dreptului de proprietate privată în cele două republici sunt multiple. Menționăm actele normative care au fost consultate (având acces și la modificările lor): *Legea nr. 403/1990 privind atenuarea consecințelor unor nedreptăți legate de proprietate, cu modificările ulterioare; Legea nr. 42/1991 privind reglementarea relațiilor de proprietate și a dreptului de proprietate în cooperative; Legea nr. 87/1991 privind reparațiile extrajudiciare, cu modificările ulterioare; Legea nr. 231/1991 privind atribuțiile organelor Republicii Cehe în reparațiile extrajudiciare; Legea nr. 29/1991 privind reglementarea dreptului de proprietate asupra pământului și altor bunuri agricole, precum și Legea nr. 39/1992 privind amenzile și cauțiunile pentru nerespectarea legilor ce reglementează transformarea cooperativelor agricole și repararea nedreptăților legate de bunuri în domeniul dreptului de proprietate asupra pământului și altor bunuri agricole.* *Legea privind reparațiile extrajudiciare* are în vedere (art. 1) restituirea bunurilor mobile și imobile care au fost preluate pe nedrept prin acte administrative sau civile enumerate de lege, în perioada 25 februarie 1948-1 ianuarie 1990. Se urmărește și stabilirea condițiilor de revendicare a drepturilor ce decurg din anularea sentințelor în care pedeapsa pierderii proprietății a fost aplicată ca pedeapsă complementară, precum și modul în care se vor acorda despăgubiri pentru acestea. Bunurile care urmează a fi restituite sunt cele preluate de la persoanele persecutate politic, emigrate, bunuri expropriate fără despăgubire sau fără justificare juridică, chiar dacă s-a acordat reparație, bunuri donate statului prin constrângere, cele vândute statului în condiții dezavantajoase, refuzate silit de la succesiune, precum și naționalizările făcute cu violarea reglementării în vigoare la data preluării bunurilor de către stat. Prevederile legii au în vedere anulări ale unor decizii administrative precum cele prin care s-au pronunțat pedepse de confiscare a proprietății, pentru detenție și efectuarea unor pedepse private de libertate, hotărâri de includere în lagăre de muncă forțată, cele prin care elevii și studenții au fost excluși din școli. *Legea* urmărește și anularea unor decizii date în domeniul relațiilor de muncă și de asigurări sociale, precum și despăgubiri pentru pagubele cauzate în acest domeniu. Prin *Legea nr. 403/1990 privind atenuarea consecințelor unor nedreptăți legate de proprietate* sunt avute în vedere bunurile care au fost preluate prin anumite reglementări strict determinate, pe baza naționalizării, dar și prin cumpărări forțate ori prin confiscări. Potrivit dispozițiilor *Legii nr. 229/1991 privind reglementarea dreptului de proprietate asupra pământului și altor bunuri agricole* se urmărește repararea pagubelor cauzate prin preluarea terenurilor din fondul funciar agricol și silvic, a clădirilor de locuit, cu destinație economică, precum și a altor construcții rurale, inclusiv terenurile construite, construcțiile cu caracter economic afectate producției agricole și

silvice. Prin lege sunt reglementate drepturile și obligațiile proprietarilor și ale foștilor proprietari, precum și ale arendașilor terenurilor și sfera de competență a statului. Există pe rolul instanțelor un număr foarte mare de litigii, circa 159.000 de restituiri de bunuri (între 1991 și 1996). Curtea Constituțională, creată în 1991 în Cehoslovacia și în 1993 pentru Cehia, a soluționat probleme legate de condiția de cetățenie și de domiciliu permanent ce aduce atingere principiului egalității în drepturi. Prin deciziile Curții s-a renunțat la condiția domiciliului permanent, dar a fost menținută, cu excepția cetățenilor slovaci, condiția privind cetățenia. În plângerile contra deciziilor ce nu au permis restituirea bunurilor pentru vicii de formă, legate de nerespectarea termenelor sau determinarea exactă a părților, s-a considerat că nu trebuie înlocuită o injustiție printr-o altă injustiție. Prin urmare, au fost admise chiar și cererile depuse cu depășirea termenelor.

2.3. Fosta Germanie de Est

Regimul proprietății. După unificare, regimul juridic al proprietății în Germania cunoaște o reglementare unitară, oferită de Constituție și de Codul civil german, Bürgerliches Gesetzbuch - B.G.B.⁸ Astfel, potrivit art. 14 din Constituție:⁹

Art. 14 – Proprietatea. Dreptul de moștenire. Exproprierea.

(1) ¹ Proprietatea și dreptul de moștenire sunt garantate. ² Conținutul și limitele lor sunt stabilite prin lege.

(2) ¹ Proprietatea obligă. ² Întrebuințarea ei trebuie să servească în același timp prosperitatea comună.

(3) ¹ Exproprierea este permisă numai pentru utilitate publică. ² Ea nu poate avea loc decât prin lege sau în baza unei legi, care să reglementeze modul și cuantumul indemnizației. ³ Indemnizația se determină după o apreciere echitabilă a interesului general și al celor expropriați. ⁴ În privința cuantumului indemnizației, în caz de litigiu, este deschisă calea legală înaintea instanței ordinare.¹⁰

Legislația restituirilor. În procesul de unificare a Germaniei a fost elaborată o declarație comună, la 15 iunie 1990, prin care au fost stabilite

⁸ A se vedea art. 903 și urm., în *Bürgerliches Gesetzbuch. Sonderausgabe zum 100-jährigen Jubiläum. 1896-1996*, München, 1986, *Code civil allemand et loi d'introduction*, tradus și adnotat de O. de Meulenaere, Paris, 1927; *Codul civil german*, traducere de Emil Cașolțeanu, Editura Albert Baer, București, 1914, p. 134.

⁹ *Legea fundamentală pentru Republica Federală Germania*, traducere de Eleodor Focșăneanu, Editura Allbeck, București, 1998, p. 38.

¹⁰ Art. 14 - Property, Inheritance, Expropriation

(1) Property and the right of inheritance are guaranteed. Their content and limits are determined by statute.

(2) Property imposes duties. Its use should also serve the public weal.

(3) Expropriation is only permissible for the public good. It may be imposed only by or pursuant to a statute regulating the nature and extent of compensation. Such compensation has to be determined by establishing an equitable balance between the public interest and the interests of those affected. Regarding disputes about the amount of compensation, recourse to the courts of ordinary jurisdiction is available.

principiile de bază ale reglementării aspectelor referitoare la proprietate. *Legea care reglementează aceste chestiuni a fost prevăzută ca parte a tratatului de unificare*, prin intermediul său fiind vizate a fi eliminate și o serie de diferențe între instituțiile juridice, determinate de deosebirile ideologice. Legea a stabilit ca principiu de restituire pe cel al restituirii în natură, principiu a cărui sferă de aplicare a fost restrânsă prin multiplele excepții introduse. Această lege urmărește rezolvarea tuturor situațiilor arătate la început, cu excepția expropriierilor făcute în timpul ocupației sovietice, între 1945 și 1949, care, după negocierile între Uniunea Sovietică și RDG, au fost considerate ca fiind ireversibile. Cât privește obiectul de reglementare, s-a pus problema restituirii tuturor bunurilor mobile și imobile. Situațiile ce a trebuit să fie reglementate au fost multiple, în funcție de situația distinctă a Germaniei, de multiplele reglementări prin care au fost preluate bunurile, precum și de abuzurile comise. Astfel, trebuie să fie restituite bunurile expropriate în cei 40 de ani de separație, dar și ale persoanelor persecutate în perioada 1933-1945, care au fost restituite sau indemnizate de regimul comunist. Se adaugă exproprierea fără indemnizație făcute în zona de ocupație sovietică înainte de fondarea RDG, exproprieri ale criminalilor de război, militariști și activiști ai regimului nazist, industriași și alte persoane ce au fost considerate a fi susținut regimul nazist. Prin urmare, legea se referă la confiscări, exproprieri, naționalizări, sechestrări, vânzări de bunuri și alte forme de renunțare la proprietate, ca și punerea sub tutela administrativă statală. Dispozițiile legii se aplică de o natură analoagă bunurilor expropriate pe teritoriul RDG de regimul național-socialist între 1933 și 1945 pentru rațiuni rasiale, politice, religioase sau confesionale. Trebuie menționat că avusese loc reforma a 36% din suprafața terenului agricol și exproprierea a 2/3 din bunurile industriale. În privința restituirii de bunuri, bunurile care pot să fie restituite sunt: bunurile care au fost expropriate fără indemnizație sau transferate în proprietatea poporului RDG; bunurile expropriate pentru o indemnizație inferioară celei ce putea să fie cerută de cetățenii fostei RDG; bunuri care erau vândute unor terți de către administratorii statali sau de persoanele abilitate să dispună de ele după trecerea în proprietatea poporului; bunurile trecute în proprietatea poporului pe baza unei decizii a președintelui Consiliului de Miniștri al RDG din 9 februarie 1972 și prin reglementări care se refereau la exproprierea întreprinderilor private în domeniul industrial, al construcțiilor sau al artizanatului industrial; terenurile construite și imobilele reluate în proprietatea poporului prin renunțarea la proprietate, donații sau refuz de a moșteni datorită impozitelor mari; bunurile dobândite de terți prin abuz de putere, corupție, șantaj sau înșelăciune. Cu privire la restituirea întreprinderilor, s-a considerat că întreprinderile trebuie să fie comparabile cu cele care au fost expropriate cu privire la produsele fabricate sau serviciile oferite în momentul exproprierii. Deteriorările sau îmbunătățirile trebuia să fie rezolvate de *Treuhand* (instituția competentă în procedura de privatizare). Există obligația de a restitui investițiile făcute până la 2 octombrie 1990, precum și eventualele indemnizații primite pentru pierderea întreprinderii. În cazul în care persoana abilitată să dispună de întreprindere până la restituirea către vechiul proprietar a cumpărat întreprinderea, acești bani îi sunt restituiți dintr-un fond de indemnizare. Bunurile mobile sunt preluate cu toate drepturile și obligațiile *in rem*, inclusiv

sarcini care sunt fixate de lege și creditele făcute pentru a întreține bunul, cu excepția situației în care creditul nu a fost folosit pentru a realiza îmbunătățirea bunului respectiv. Nu sunt afectate de restituire contractele de închiriere și posesia dobândite după legislația RDG, cu condiția ca locatarul să fie de bună-credință. Restituirea este exclusă ca urmare a naturii lucrurilor, dacă bunul nu mai există sau dacă nu mai poate să fie reconstituit. De asemenea, nu pot să fie restituite terenurile afectate de reforma democratică a terenurilor sau bunuri care au fost dobândite de terți de o manieră valabilă după dispozițiile în vigoare în fosta RDG, cu condiția să fi fost dobânditori de bună-credință. Restituirea întreprinderilor este exclusă dacă activitatea lor fusese oprită sau preluarea lor este din punct de vedere economic nerealistă. De asemenea, este exclusă restituirea dacă întreprinderea a fost vândută ca urmare a privatizării. Restituirea terenurilor și a clădirilor este exclusă dacă utilizarea lor s-a schimbat prin folosirea unor eforturi considerabile la nivelul construcției și dacă la sfârșitul lui septembrie 1990 exista un interes public pentru această formă de utilizare, precum și dacă bunurile au fost destinate folosirii publice sau pentru construirea de locuințe și așezări. În plus, nu pot fi restituite bunurile destinate, până la sfârșitul lui septembrie 1990, utilizării cu caracter comercial sau dacă sunt cuprinse într-un complex de întreprinderi și nu pot să fie restituite fără a aduce un prejudiciu considerabil întreprinderii. În aceste situații de excludere a restituirii, urmează a se acorda despăgubiri. Fixarea principiilor de compensare a fost făcută prin *Legea asupra indemnizării și compensării*, adoptată în anul 1993. Modul de calcul stabilit prin această lege este dificil: baza de calcul este ultima valoare fiscală determinată pe cale administrativă, ca bază de impozitare, pornind chiar de la 1 ianuarie 1935, multiplicată printr-un anumit factor (de la 3 la 20) pentru bunurile imobile. Valoarea întreprinderilor este stabilită prin multiplicarea valorii fiscale cu factorul 1,5. Pentru creanțele și drepturile de autor este determinată suma contabilă la momentul producerii prejudiciului, dar fără a se acorda și beneficiul nerealizat sau daune interese. Din această sumă trebuie deduse eventualele indemnizații primite de părți. Această sumă este apoi redusă după un barem de indemnizare regresiv. În final, titularul dreptului nu va primi această sumă, ci obligații, rambursate începând din anul 2004. Reglementarea intereselor în conflict urmărește concilierea echitabilă a intereselor opuse între foștii proprietari și locatari sau cei ce folosesc în prezent bunurile. Au fost imaginate noi forme de contract cu privire la utilizarea bunurilor, posibilitatea de a detașa proprietatea pământului de cea a construcției, pentru ca să fie salvate interesele celor care au dobândit anumite drepturi cu bună-credință. Totodată, au fost introduse, în mai multe etape, reglementări care să permită o regularizare a raporturilor contractuale și a conceptului de proprietate, așa cum erau cunoscute în anul 1900 (la apariția Codului civil). Există reglementări cu formule de protecție în ceea ce privește motivele și termenele de reziliere a contractelor de închiriere, precum și în contra posibilelor ridicări ale chiriei. S-a urmărit a se da satisfacție și foștilor proprietari, deoarece chiriiile au rămas la un nivel cu mult sub cel real. Persoanele îndreptățite la restituire sunt atât persoanele fizice și juridice, societăți de persoane, succesorii lor, precum și alți avânzi-cauză. O mențiune specială există cu privire la bunurile aflate anterior în proprietate evreiască. Dacă titularul

dreptului sau moștenitorii nu-și valorifică drepturile conform acestei legi, intervine succesiunea automată în drepturile de restituire, respectiv de compensare, a Conferinței asupra Cererilor Materiale ale Evreilor asupra Germaniei. Foștii proprietari, fără a ști dacă aveau sau nu șansa de a-și recupera bunurile, au făcut cereri la autoritățile locale competente în termenele foarte scurte prevăzute de lege. În acest timp nu mai era posibil să fie făcute acte de dispoziție sau de administrare (investiții) cu privire la bunurile respective. Problemele au fost lăsate să fie rezolvate de instanțele de judecată, care însă s-au descurcat greu, pentru că trebuia să soluționeze inclusiv probleme legate de competență. Încercările de remediere s-au situat fie în practica aplicării legii respective, fie la nivel de acte normative de modificare. Autoritățile administrative au clasificat aceste situații după gradul de complexitate, de urgență a deciziei etc. A fost adoptată o lege care a acordat prioritate anumitor investiții indispensabile. O altă modificare a legii, prin care s-au produs noi limitări ale principiului *restituire înainte de compensare*, a prevăzut faptul că, în cazul în care este vorba de un bun imobil sau o întreprindere, se stabilește o ordine de preferință în situația în care mai mulți candidați vor pretinde fie restituirea, fie păstrarea bunului în cauză. Bunul este primit de cel ce prezenta o concepție de investiție (în numai 6 săptămâni), ce creează posibilitatea de locuri de muncă sau valori economice importante. Ceilalți solicitanți aveau dreptul la o indemnizație care, la acea epocă, de la începutul reunificării, era sub tutela organismului public de administrare fiduciară în vederea privatizării (*Truhehandanstalt* sau *Treuhand*). *Legea ce acordă prioritate anumitor investitori* a permis acestui organism să vândă investitorilor terenuri și întreprinderi, chiar grevate de cereri de restituire. Jurisprudența germană se arată a fi foarte strictă și restrictivă când legea prevede restituirea. Dar unele decizii ale Curții Supreme în materie de drept civil au acordat unele înlesniri foștilor proprietari. Curtea Supremă a recunoscut în jurisprudența sa posibilitatea de a invoca, în dreptul civil, nulitatea actelor care au condus la expropriere. Această jurisprudență, contestată în literatura administrativă, a determinat un mare număr de procese pe rol la instanțele civile.

2.4. Polonia

Regimul proprietății. Constituția Poloniei dispune cu privire la proprietate:

Section IV. Economic, Social, and Cultural Freedoms and Rights

Article 64 - (1) *Everyone shall have the right to ownership, other property rights and the right of succession.*

(2) *Everyone, on an equal basis, shall receive legal protection regarding ownership, other property rights and the right of succession.*

(3) *The right of ownership may only be limited by means of a statute and only to the extent that it does not violate the substance of such right.*

Legislația restituirilor. Problema restituirii bunurilor mobile și imobile nu a fost încă soluționată. Menționăm faptul că în Polonia se pune numai problema restituirii bunurilor imobile, mijloace de producție, altele decât terenul agricol, căci

În această țară nu a avut loc procesul de cooperativizare. Cu toate că există această preocupare, iar societatea poloneză este interesată în rezolvarea acestei situații, până în prezent nu există un act normativ care să reglementeze, cu caracter general, acest aspect. Există o singură lege pentru retrocedarea averilor ce au aparținut comunităților evreiești. Această lege își delimitează strict obiectul de reglementare, arătându-se că situația la scară națională se va reglementa printr-o altă lege. În aceste condiții, au fost admise acțiuni în vederea restituirii bunurilor mobile și imobile în instanța de drept administrativ, pe baza codului de procedură administrativă. Acest lucru este posibil numai în măsura în care decizia a fost luată cu violarea legislației în vigoare la momentul în care bunul a intrat în proprietatea statului. Totodată, primarul general al Varșoviei a decis că foștii proprietari ai imobilelor aflate în Varșovia pot intra în proprietatea acestora cu respectarea unor anumite condiții. Astfel, actualii proprietari sau chiriași vor putea să locuiască în imobilele respective, cu titlurile cu care dețin în prezent, timp de 10 ani.

2.5. Ungaria

Regimul proprietății. În Constituția Ungariei, adoptată la 20 august 1949, se dispune că:

Art. 13 - Private Property, Compensation

(1) *The Republic of Hungary guarantees the right to property.*

(2) *Expropriation shall only be permitted in exceptional cases, when such action is in the public interest, and only in such cases and in the manner stipulated by law, with provision of full, unconditional and immediate compensation.*

Legislația restituirilor. În Ungaria au existat două legi pentru compensarea parțială a pagubelor cauzate în mod injust cetățenilor, în perioada de după 1 mai 1939. Aceasta a fost *Legea nr. XXV/1991 privind compensarea parțială pentru daune cauzate ilegal de către stat proprietăților aparținând cetățenilor*, precum și *Legea nr. XXIV/1992*, dintre acestea având posibilitatea de a o consulta numai pe prima. Cea de-a doua reglementare nu are în vedere numai despăgubiri pentru pagubele aduse proprietății, dar și anumite încălcări ale libertății și compensații acordate pentru acestea de statul ungar. Legea face distincție între bunurile preluate de la persoanele fizice prin acte normative emise în perioada 1 mai 1939-8 iunie 1949 și bunurile care au fost preluate prin acte normative emise după 8 iunie 1949. Obiectul de reglementare al legii se limitează însă la bunurile care au fost preluate după 8 iunie 1949, restul urmând a fi compensate după o lege specială, potrivit principiilor cuprinse în prezenta lege. Studiul actelor normative despre care se face vorbire indică faptul că urmează să fie compensate parțial terenuri agricole și inventar agricol (altele decât cele care au fost cuprinse în reforma agrară), loturile forestiere, companii industriale și de transport ce au fost naționalizate, farmaciile publice, construcțiile ce au servit ca locuințe, preluate în diferite moduri (confiscare, expropriere), bunuri imobile. Reglementarea introduce ca principiu de reparare pe cel al compensării parțiale, diferită în funcție de categoria despre care este vorba, o distincție aparte făcându-se cu privire la terenul agricol. În ceea ce privește acordarea în natură sau în compensație, precum și aprecierea acestei situații în funcție de preluarea legală sau ilegală a proprietății,

s-a considerat că s-ar introduce discriminări între cei a căror proprietate a fost preluată ca urmare a existenței unei reglementări din vremea respectivă și cei pentru care preluarea nu a fost fundamentată legal și, prin urmare, cazul lor poate fi rediscutat în vederea restituirii averii în natură. În literatura ungară s-a arătat că s-ar introduce o discriminare, căci toate reglementările din perioada comunistă, referitoare la proprietate, în condițiile concepțiilor și instituțiilor juridice actuale, sunt neconstituționale și violează drepturile omului. Astfel, trebuie decis de o manieră generală, că toate aceste privări de proprietate au fost ilegale. Ca urmare a acestui principiu, al compensării cetățenilor, este indiferentă, de fapt, maniera în care bunul a fost preluat de către stat. Cât privește condiția cetățeniei, *Legea ungară nr. XXV/1991 referitoare la compensația parțială pentru daunele cauzate nelegal de către stat proprietății cetățenilor* prevede dreptul de a cere despăgubiri de către: persoanele care au fost cetățeni unguri în momentul în care a fost provocată paguba, persoanele a căror proprietate privată a fost afectată în legătură cu pierderea cetățeniei ungare, persoanele care au avut cetățenia ungară la 31 decembrie 1990. Nu se face nici o diferență în ceea ce privește rezidența sau cetățenia. Nu se pot acorda compensații persoanelor ale căror cereri au fost rezolvate prin convenții internaționale. În lege se stabilește un termen limită în care se desfășoară procedurile în urma cărora administrația trebuie să răspundă: acest termen este de șase luni, calculat de la data depunerii cererii, și poate să fie prelungit cu încă trei luni. Solicitantul depune cererea, în scris, în termen de 90 de zile de la promulgarea legii – termen stabilit sub sancțiunea decăderii din drepturi – la Oficiul districtual pentru compensații, în funcție de locul unde se află domiciliul său. Dacă se cere compensație pentru proprietăți funciare, atunci competența este legată de așezarea bunurilor. Pentru cei domiciliați în străinătate este competent Oficiul de compensație din Budapesta. Acest termen poate să fie prelungit pentru a fi remediate anumite lacune ale cererii de acordare de compensații. Procedurile ce sunt urmate sunt scutite de taxe.¹¹

¹¹ A se vedea, pentru comparație, și situația din alte țări comuniste:

Macedonia. 1. Regimul proprietății. În Macedonia, regimul juridic al proprietății este stabilit de Constituția adoptată la 17 noiembrie 1991, intrată în vigoare la 20 noiembrie 1991 și amendată la 6 ianuarie 1992. Se dispune că:

Part 2. Economic, Social, and Cultural Rights

Art. 30 - (1) The right to ownership of property and the right of inheritance are guaranteed.

(2) Ownership of property creates rights and duties and should serve the well-being of both the individual and the community.

(3) No person may be deprived of his/her property or of the rights deriving from it, except in cases concerning the public interest determined by law.

(4) If property is expropriated or restricted, rightful compensation not lower than its market value is guaranteed.

Art. 31 - Foreign subjects in the Republic of Macedonia may acquire the right of ownership of property under conditions determined by law.

În Macedonia a fost adoptată în materia restituirilor *Legea denaționalizării* în anul 1998. După ce Curtea Constituțională a decis că trebuie recunoscut dreptul de proprietate al tuturor foștilor proprietari și că trebuie determinate maniera, condițiile și procedura restituirii proprietăților, noua variantă a legii a intrat în vigoare în anul 2000. Potrivit legii, reparațiile se fac, în principiu, în natură.

Republica Moldova. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994, dispune cu privire la proprietate:

Article 9. The Fundamental Principles Regarding Property

- (1) Property can be public or private, and it can consist of material and intellectual goods.
- (2) No property may be used to encroach upon or damage the rights, liberty and dignity of people.
- (3) The national economy is based on the interaction of market forces, also on free economic initiative and fair competition.

Federația Rusă. Constituția Rusiei dispune cu privire la regimul proprietății că:

Art. 8 - (1) Unitatea spațiului economic, mișcarea liberă a mărfurilor, serviciilor și mijloacelor financiare, sprijinirea concurenței, libertatea activității economice sunt garantate în Federația Rusă.

(2) Proprietatea privată, de stat, municipală, precum și alte forme de proprietate sunt recunoscute și au protecție egală în Federația Rusă.

Art. 9 - (1) Pământul și alte resurse naturale se folosesc și se protejează în Federația Rusă ca fundamentul vieții și activității popoarelor care trăiesc pe teritoriile respective.

(2) Pământul și alte resurse naturale pot fi în proprietate privată, de stat, municipală sau în alte forme de proprietate.

Art. 35 - Dreptul la proprietate privată este protejat de lege.

(1) Fiecare are dreptul să aibă bunuri în proprietate, să dețină, să folosească și să dispună de ele fie individual, fie împreună cu alte persoane.

(3) Nimeni nu poate fi privat de averea sa, decât prin hotărâre judecătorească. Averea poate fi înstrăinată forțat pentru nevoile statului numai cu condiția unei compensări preliminare și de aceeași valoare.

Dreptul de moștenire se garantează.

Art. 36 - (1) Cetățenii și asocierile lor au dreptul de a avea pământ în proprietate privată.

(2) Proprietarii pot deține, folosi și dispune de pământ și alte resurse naturale în mod liber, dacă asta nu aduce daune mediului înconjurător sau nu încalcă drepturile și interesele legale ale altor persoane.

(3) Condițiile și modul de folosință a pământului se determină pe baza legii federale.

Art. 71 - În jurisdicția Federației Ruse se află: (...)

e) proprietatea federală de stat și administrarea ei; (...).

Art. 114 - (1) Guvernul Federației Ruse: (...):

d) asigură administrarea proprietății federale; (...)

f) adoptă măsuri pentru a asigura legalitatea, drepturile și libertățile cetățenilor, pentru a proteja proprietatea și ordinea publică, pentru a combate criminalitatea (delincvența); (...).

Art. 132 - (1) Organismele administrative locale administrează în mod independent proprietatea municipală, formează, aprobă și execută bugetul local, stabilesc taxele și impozitele locale, asigură ordinea publică și, de asemenea, soluționează alte probleme locale.

Slovacia. Constituția Slovaciei, adoptată la 1 septembrie 1992, dispune în privința proprietății:

Art. 20 - Property

(1) Everyone has the right to own property. The ownership right of all owners has the same legal content and deserves the same protection. Inheritance of property is guaranteed.

(2) The law will specify which property other than property listed in Article 4 that is essential to meet the needs of society, the development of the national economy, and public interest can be owned only by the state, community, or designated juridical persons. The law can also specify that certain property can be owned only by citizens or juridical persons resident in the Slovak Republic.

(3) Ownership is binding. It must not be misused to the detriment of others or at variance with general interests protected by law. By exercising ownership, no harm must be done to human health, nature, cultural monuments, and the environment beyond limits set by law.

(4) Expropriation or enforced restriction of the ownership right is admissible only to the extent that it is unavoidable and in the public interest, on the basis of law, and in return for adequate compensation.

Slovenia. În Constituția Sloveniei se prevede cu privire la proprietate că:

Art. 67 - Property

The manner in which property is acquired and enjoyed shall be established by law so as to ensure its economic, social and environmental function.

The manner and conditions of inheritance shall be established by law.

3. Regimul juridic al proprietății în unele țări membre ale Uniunii Europene

3.1. Franța

În privința proprietății¹², Codul civil adoptat la 1804 consacră abolirea

Art. 68 - Property Rights of Aliens

Aliens may acquire ownership rights to real estate under conditions provided by law or if so provided by a treaty ratified by the National Assembly, under the condition of reciprocity. Such law and treaty from the preceding paragraph shall be adopted by the National Assembly by a two-thirds majority vote of all deputies.

Art. 69 - Expropriation

Ownership rights to real estate may be revoked or limited in the public interest with the provision of compensation in kind or monetary compensation under conditions established by law.

¹² Pentru comparație, redăm situația existentă în alte țări.

Elveția. Codul civil elvețian reglementează proprietatea astfel:

Livre quatrième. Des droits réels. Première partie. De la propriété. Titre dix-huitième.

Dispositions générales

Art. 641 - (1) *Le propriétaire d'une chose a le droit d'en disposer librement, dans les limites de la loi.*

(2) *Il peut la revendiquer contre quiconque la détient sans droit et re-pousser toute usurpation.*

Art. 642 – (1) *Le propriétaire d'une chose l'est de tout ce qui en fait partie intégrante.*

(2) *En fait partie intégrante ce qui, d'après l'usage local, constitue un élément essentiel de la chose et n'en peut être séparé sans la détruire, la détériorer ou l'altérer.*

Art. 643 – (1) *Le propriétaire d'une chose l'est également des fruits naturels de celle-ci.*

(2) *Ces fruits sont les produits périodiques et tout ce que l'usage autorise à tirer de la chose suivant sa destination.*

A. *Éléments du droit de propriété*

B. *Etendue du droit de propriété*

I. *Les parties intégrantes*

II. *Les fruits naturels. Code civil 147 - 210*

C. *Responsabilité envers les tiers*

I. *Solidarité*

II. *Recours entre héritiers*

(3) *Les fruits naturels font partie intégrante de la chose jusqu'à leur séparation.*

Art. 644 – (1) *Tout acte de disposition relatif à la chose principale s'étend aux accessoires, si le contraire n'a été réservé.*

(2) *Sont des accessoires les objets mobiliers qui, d'après l'usage local ou la volonté clairement manifestée du propriétaire de la chose principale, sont affectés d'une manière durable à l'exploitation, à la jouissance ou à la garde de celle-ci et qu'il y a joints, adaptés ou rattachés pour le service de la chose.*

(3) *Les accessoires ne perdent pas leur qualité lorsqu'ils sont séparés temporairement de la chose principale.*

Art. 645 *Les effets mobiliers qui ne sont affectés que temporairement à l'usage du possesseur de la chose principale ou ne sont destinés qu'à être consommés par lui, ceux qui sont étrangers à la nature particulière de la chose et ceux qui ne sont rattachés à celle-ci que pour être gardés ou déposés à fin de vente ou de bail, ne peuvent avoir la qualité d'accessoires.*

Art. 646 (1) *Lorsque plusieurs personnes ont, chacune pour sa quote-part, la propriété d'une chose qui n'est pas matériellement divisée, elles en sont copropriétaires.*

(2) *Leurs quotes-parts sont présumées égales.*

(3) *Chacun des copropriétaires a les droits et les charges du propriétaire en raison de sa part, qu'il peut aliéner ou engager et que ses créanciers peuvent saisir.*

Japonia. *Potrivit art. 29 din Constituția Japoniei:*

regimului feudal și libera circulație a pământurilor¹³. Codul se bazează pe proprietatea privată și pe principiile consensualismului. Un loc precumpănitor este rezervat, așadar, dreptului de proprietate căruia îi sunt consacrate nu mai puțin de 1766 de articole, față de 500 cât se rezervă drepturilor persoanelor. Dreptul de proprietate, în concepția codului, reprezintă unul din atributele personalității, codul reluând astfel teza din *Declarația drepturilor omului și cetățeanului* care îl proclamase: *drept sacru și inviolabil, de care nimeni nu poate fi privat decât în baza unei juste și prealabile indemnizații*.

Codul civil francez dispune cu privire la proprietate:

Art. 544 C. civ. fr.: *La propriété est le droit de jouir et disposer des choses de la manière la plus absolue, pourvu qu'on n'en fasse par un usage prohibé par les lois ou par les règlements.*

Art. 545 C. civ. fr.: *Nul ne peut être contraint de céder sa propriété, si ce n'est pour cause d'utilité publique, et moyennant une juste et préalable indemnité.*

Art. 546 C. civ. fr.: *La propriété d'une chose, soit mobilière, soit immobilière, donne droit sur tout ce qu'elle produit, et sur ce qui s'y unit accessoirement, soit naturellement, soit artificiellement.*

Ce droit s'appelle droit d'accession.¹⁴

3.2. Germania

După unificare, regimul juridic al proprietății în Germania cunoaște o

---

1. Dreptul de proprietate este inviolabil.

2. Conținutul dreptului de proprietate se stabilește prin lege, în conformitate cu interesul public.

3. Proprietatea privată poate fi expropriată pentru motive de utilitate publică, în schimbul unei juste despăgubiri.

(**Constituția Japoniei**, traducere de Eleodor Focșăneanu, Editura Allbeck, București, 1997, p.31).

¹³ Dreptul de proprietate este un drept fundamental da valoare constituțională – Curtea de Casație Franceză, decizia din 4 ianuarie 1995, în **Code civil**, Dalloz, p. 515.

¹⁴ A se vedea: **Code civil des Français, avec des notes indicatives des lois romaines, coutumes, ordonnances, édits et déclarations, qui ont rapport à chaque article; ou conférence du Code civil avec les lois anciennes**, par Henri-Jean-Baptiste Dard, Paris, J.A. Commaile, éditeur, 1807; **Code civil**, centième édition, ediție îngrijită de Xavier Henry, François Jacob, Alice Tisserand, Guy Venandet, Georges Wiederkehr, Dalloz, Paris, 2001; **Code civil**, quatre-vingt-dix-huitième édition, ediție îngrijită de Gilles Goubeux și Philippe Bihl, Dalloz, Paris, 1999; Gilles Goubeaux, Philippe Bihl, **Code civil**, quatre-vingt huitième édition, **Jurisprudence Générale**, Dalloz, Paris, 1988-1989; **Code civil 1994-1995**, ediție îngrijită de André Lucas, Litec, Paris, 1996. Pentru dreptul francez, în ceea ce privește proprietatea literară și artistică, a se vedea **Codul proprietății intelectuale** (Legea nr. 92-597 din 1 iulie 1992; prin această lege s-a abrogat Legea nr. 57-298 din 11 martie 1957 asupra proprietății literare și artistice). Art. 544 corespunde art. 480 C. civ. român, art. 545 corespunde art. 481, iar art. 546 corespunde art. 482 C. civ. român. A se vedea și **Codul civil român adnotat. Cu textul corespunzător francez adus la zi, italian și belgian, cu trimiteri la actele normative speciale corespondente, cuprinzând textele articolelor abrogate din cod și actele normative înlocuitoare, precum și actele normative interne și internaționale privitoare la raporturile juridice civile. Jurisprudență română și străină. Comentarii de doctrină română și străină**, ediție îngrijită de Florin Ciutacu, Editura Sigma, 2001.

reglementare unitară, oferită de Constituție și de Codul civil german, Bürgerliches Gesetzbuch - B.G.B.¹⁵

Astfel, potrivit art. 14 din Constituție:¹⁶

Art. 14 – Proprietatea. Dreptul de moștenire. Exproprierea

(1) ¹ Proprietatea și dreptul de moștenire sunt garantate. ² Conținutul și limitele lor sunt stabilite prin lege.

(2) ¹ Proprietatea obligă. ² Întrebuințarea ei trebuie să servească în același timp prosperitatea comună.

(3) ¹ Exproprierea este permisă numai pentru utilitate publică. ² Ea nu poate avea loc decât prin lege sau în baza unei legi, care să reglementeze modul și cuantumul indemnizației. ³ Indemnizația se determină după o apreciere echitabilă a interesului general și al celor expropriați. ⁴ În privința cuantumului indemnizației, în caz de litigiu, este deschisă calea legală înaintea instanței ordinare.¹⁷

3.3. Italia

În Constituția Italiei¹⁸, la art. 42 se prevede că:

Proprietatea este publică sau privată. Bunurile economice aparțin statului, instituțiilor sau particularilor.

Proprietatea privată este recunoscută și garantată de lege, care stabilește modurile de dobândire și de folosință, precum și limitele acestora, în vederea asigurării funcției sale sociale și pentru a face ca proprietatea privată să fie accesibilă tuturor.

Proprietatea privată poate fi expropriată, în cazurile prevăzute de lege, cu condiția despăgubirii, pentru cauze de utilitate publică.

¹⁵ A se vedea art. 903 și urm., în *Bürgerliches Gesetzbuch. Sonderausgabe zum 100-jährigen Jubiläum. 1896-1996*, München, 1986, *Code civil allemand et loi d'introduction*, tradus și adnotat de O. de Meulenaere, Paris, 1927; *Codul civil german*, traducere de Emil Cașolțeanu, Editura Albert Baer, București, 1914, p. 134.

¹⁶ *Legea fundamentală pentru Republica Federeală Germania*, traducere de Eleodor Focșăneanu, Editura Allbeck, București, 1998, p. 38.

¹⁷ Art. 14 - Property, Inheritance, Expropriation

(1) Property and the right of inheritance are guaranteed. Their content and limits are determined by statute.

(2) Property imposes duties. Its use should also serve the public weal.

(3) Expropriation is only permissible for the public good. It may be imposed only by or pursuant to a statute regulating the nature and extent of compensation. Such compensation has to be determined by establishing an equitable balance between the public interest and the interests of those affected. Regarding disputes about the amount of compensation, recourse to the courts of ordinary jurisdiction is available.

¹⁸ *Constituția Republicii Italiene*, traducere de Alexandrina Popescu, Editura Allbeck, București, 1998, p. 29.

Legea stabilește normele și limitele moștenirii legale și testamentare, precum și drepturile statului asupra moștenitorilor.¹⁹

Iar la art. 43: *În scopuri de utilitate publică, legea poate rezerva de la început sau poate transefera, prin expropriere cu drept de despăgubiri, statului, instituțiilor publice, comunităților de muncitori sau de beneficiari, anumite întreprinderi sau categorii de întreprinderi din domeniul serviciilor publice esențiale sau al resurselor de energie sau monopolului și au caracter predominant de interes general.*²⁰

3.4. Spania

Constituția Spaniei²¹ prevede, la art. 33:

1. Este recunoscut dreptul de proprietate și la moștenire.
2. Funcția socială a acestor drepturi va delimita conținutul lor, conform legii.
3. Nimeni nu poate fi lipsit de bunurile și drepturile sale decât pentru cauză de utilitate publică sau de interes social, cu despăgubire corespunzătoare și conform legii.

3.5. Marea Britanie. Sistemul common law

Bunurile în dreptul englez sunt divizate în bunuri reale și bunuri personale. În acest sistem sunt bunuri reale sau proprietate reală (*real property*) toate drepturile care poartă asupra imobilelor și sunt bunuri personale sau proprietate personală (*personal property*) toate drepturile care poartă asupra bunurilor mobiliare; ambele categorii beneficiază de protecție juridică.²²

4. Concluzii

După cum rezultă din cele prezentate anterior, libertatea proprietății este consacrată în toate legislațiile, principiul proprietății regăsindu-se în acte

¹⁹Art. 42 - Property

- (1) Property may be public or private. Economic goods may belong to the State, to public bodies, or to private persons.
- (2) Private ownership shall be recognized and guaranteed by laws which shall determine the manner by which it may be acquired and enjoyed, and its limits, in order to ensure its social function and to make it open to all.
- (3) Private property, in such cases as are provided for by law, and with payment of compensation, may be expropriated for reasons of common interest.
- (4) The law shall establish the rules of legitimate and testamentary succession and its limits, and the rights of the State on inheritance.

²⁰ Article 43 [Expropriation]

For purposes of general utility the law may reserve in the first instance or transfer, by means of expropriation and with payment of compensation, to the State, to public bodies, or to workers or consumer communities, specific enterprises or categories of enterprises of primary common interest that concern essential public services or energy sources, or act as monopolies.

²¹ **Constituția Spaniei**, traducere de Eleodor Focșăneanu, Editura Allbeck, București, 1998, p. 27.

²² A se vedea George Plastara, **Drept civil**, vol. VIII, p. 281 și urm.

normative adoptate de organisme internaționale, în Constituțiile țărilor și în acte normative de drept intern. În ceea ce privește țările candidate la aderarea la Uniunea Europeană, libertatea proprietății constituie premisa realizării acestui deziderat și, de asemenea, premisă pentru punerea în aplicare a celorlalte principii în baza cărora trebuie să funcționeze o economie de piață. Cât privește România, reglementarea regimului juridic al bunurilor aflate în proprietate privată corespunde prevederilor legale internaționale și celor interne existente în țările membre ale Uniunii, cu unele nuanțări care apropie legislația țării noastre de sistemul de drept continental – franco-german –, fiind însă pe deplin compatibilă cu regimul juridic al proprietății, așa cum acesta este consacrat în sistemul de drept anglo-saxon. De asemenea, regimul juridic al proprietății publice este bine reglementat la noi, începând cu Constituția – art. 41 și art. 135 –, continuând cu codurile, legile organice și legile speciale – Legea nr. 213/1998, Legea nr. 18/1991 – și terminând cu actele normative de aplicare a legii (hotărâri de guvern, acte ale organelor administrației publice centrale și locale). Sunt în vigoare acte normative ce reglementează și alte categorii de drepturi reale, având ca titulari persoane de drept privat sau de drept public: dreptul de uzufruct, dreptul de uz, superficia, dreptul de administrare, dreptul de concesiune, precum și principalele contracte prin care pot fi valorificate asemenea drepturi; sunt în vigoare acte normative care reglementează *dinamica* drepturilor reale, atât în raporturile interne, cât și în raporturile de drept cu elemente de extraneitate; România a aderat la Convenții internaționale privitoare la raporturile de dreptul comerțului internațional, dreptul proprietății intelectuale, raporturi juridice de drept bancar, drept cambial ș.a. Au fost adoptate acte normative care tind să garanteze – *lato sensu* – protecția și valorificarea dreptului de proprietate și a celorlalte drepturi reale având ca titulari persoane fizice și persoane juridice de drept privat și persoane juridice de drept public (statul și unitățile administrativ-teritoriale, în exercitarea atributului *jure gestionis*), luând-se ca repere cele mai moderne reglementări în materie – titlul VI al Legii nr. 99/1999 privitoare la garanțiile reale imobiliare (având ca model art. 9 al *Uniform Commercial Code* din SUA), falimentul societăților comerciale ș.a. Totodată, există acte normative prin care sunt sancționate drepturile reale, atât sub aspect penal sau contravențional, cât și sub aspect civil. Apoi, cu toate criticile care pot fi aduse, Legea nr. 10/2001 tinde să rezolve problema reconstituirii dreptului de proprietate privată în favoarea persoanelor care au fost deposedate abuziv de stat în perioada 1940-1989. Prin urmare, atât în privința regimului juridic, cât și în privința posibilităților de valorificare a drepturilor reale, actele normative în vigoare în România creează premisele aplicabilității reglementărilor existente în Uniunea Europeană, fiind compatibile cu reglementările în materie din țările membre.

Considerând că încercarea noastră de sistematizare a legislației în domeniul proprietății ar putea prezenta un anumit interes pentru specialiștii care răspund de armonizarea legislației române cu cea europeană, redăm în Addenda 1 lista actelor normative de drept civil, drept al familiei, dreptul muncii și drept comercial, drept procesual civil, drept penal și drept procesual penal, precum și legislația privatizării și legislația investițiilor anterioare anului 1989, iar în Addenda 2 lista actelor normative prin care s-a reconstituit dreptul de proprietate, după 1989, în România.

ADDENDA 1

LISTA
actelor normative de drept civil, drept al familiei, dreptul muncii și drept
comercial, drept procesual civil, drept penal și drept procesual penal,
inclusiv legislația privatizării și a investițiilor, anterioară anului 1989

Codul civil român, decretat la 26 noiembrie 1864, promulgat la 4 decembrie 1864 și pus în aplicare la 1 decembrie 1865.

Codul civil român, având ca model Codul civil francez - Codul Napoleon de la 1804 – consacră cele patru libertăți fundamentale: **libertatea persoanei, libertatea proprietății, libertatea de a contracta și libertatea de a testa**. În ceea ce privește dreptul de proprietate, art. 480 și art. 481 consacră principiul potrivit căruia dreptul de proprietate este un drept absolut, exclusiv și perpetuu și că nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

Codul de procedură civilă, decretat la 9 septembrie 1865, promulgat la 11 septembrie 1865 și pus în aplicare la 1 decembrie 1865²³.

Codul comercial, promulgat la 10 mai 1887, pus în aplicare la 1 septembrie din același an²⁴.

²³ În alcătuirea Codului, legiuitorul român a avut următoarele modele: Procedura franceză din 1807 în redactarea ei din 1842; Procedura civilă a Cantonului Geneva din 1819; Legea franceză asupra transcripțiilor din 1865; Legea organizării judecătorești a Cantonului Geneva din 1816. Codul de procedură civilă s-a aplicat inițial numai pe teritoriul vechilor principate, iar după 1918 s-a extins pe întregul teritoriu al țării prin Decretul nr. 3406 din 1 octombrie 1938 și Legile nr. 39 din 23 iunie 1943 și nr. 260 aprilie 1945. Acest cod a suferit numeroase modificări, prin Decretul nr. 1228 din 15 mai 1900 și trei legi de accelerare a judecății din 19 mai 1925, 11 iulie 1929 și 23 iunie 1943. După anul 1989, Codul de procedură civilă a suferit modificări prin următoarele acte normative: Legea nr. 104 din 22 septembrie 1992 pentru modificarea și completarea Codului penal, a Codului de procedură penală și a altor legi, precum și pentru abrogarea Legii nr. 59/1968 și a Decretului nr. 218/1977, publicată în M. Of. nr. 244 din 1 octombrie 1992; Legea nr. 105 din 22 septembrie 1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în M. Of. nr. 245 din 1 octombrie 1992; Legea nr. 59 din 23 iulie 1993, publicată în M. Of. nr. 177 din 26 iulie 1993; Legea nr. 65 din 5 octombrie 1993 privind completarea Legii nr. 59/1993, publicată în M. Of. nr. 241 din 7 octombrie 1993; Legea nr. 17 din 17 februarie 1997 pentru modificarea articolului 330¹ din Codul de procedură civilă, publicată în M. Of. nr. 26 din 18 februarie 1997; Ordonanța Guvernului nr. 13 din 29 ianuarie 1998, privind modificarea și completarea Codului de procedură civilă, publicată în M. Of. nr. 40 din 30 ianuarie 1998. Această ultimă ordonanță a fost însă abrogată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 290 din 29 decembrie 2000 privind modificarea art. IX din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138/2000 pentru modificarea și completarea Codului de procedură civilă și pentru abrogarea Ordonanței Guvernului nr. 13/1998 privind modificarea și completarea Codului de procedură civilă, publicată în M. Of. nr. 706 din 29 decembrie 2000. Ultimele modificări și completări ale Codului de procedură civilă au fost aduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 138 din 14 septembrie 2000, publicată în M. Of. nr. 479 din 2 octombrie 2000, la rândul său modificată.

²⁴ Legiuitorul român a avut, la elaborarea Codului comercial, următoarele modele: Codul comercial al Regatului Italiei de la 1882; Decretul italian din 14 decembrie 1882 pentru punerea în aplicare a Codului comercial al Italiei; Legea germană asupra polițelor din 25 noiembrie 1848; Codul comercial german din iunie 1769; Legea germană din 19 iunie 1872 pentru introducerea Codului comercial în Alsacia și Lorena; Legea belgiană din 5 mai 1872 asupra gajului comercial și contractului de comision. Codul comercial a suferit numeroase modificări, după cum urmează: în 1895 prin Legea din 20 iunie, care a modificat Cartea a III-a, "Despre faliment"; o altă modificare a fost adusă prin Legea din 6 aprilie 1900; prin Legea din 3 martie 1902 a fost modificată întreaga Carte a III-a, "Despre faliment", precum și unele articole din Cartea a IV-a; o altă modificare a fost adusă prin Legea din 26 ianuarie 1906, care a schimbat redactarea art. 166; art. 479 și 480 privitoare la gaj au fost

Decretul-lege nr. 1632/1918 privind codul jurisdicției de prize maritime, publicat în Monitorul Oficial nr. 236 din 4 ianuarie 1918

Legea nr. 148 (D. nr. 2142)/1930, lege privind funcționarea cărților funduare centrale pentru căile ferate și canale, publicată în Monitorul Oficial nr. 127 din 12 iunie 1930, (se abrogă după definitivarea cadastrului la nivelul întregii țări, potrivit art. 72 din Legea nr. 7/1996 – Monitorul Oficial nr. 61 din 26 martie 1996)

Legea nr. 178 (D. nr. 2315)/1934 privind reglementarea contractului de consignație, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 30 iulie 1934

Legea nr. 122 (D. nr. 1612)/1937 privind organizarea și funcționarea Muzeului Militar Național, publicată în Monitorul Oficial nr. 76 din 1 aprilie 1937

Legea nr. 306 (D. nr. 2772)/1938 privind executarea imobiliară și abrogarea Legii nr. 230 din 11 iunie 1930 pentru unificarea unor dispoziții referitoare la executarea silită, publicată în Monitorul Oficial nr. 179 din 5 august 1938

Decretul-lege nr. 511 (D. nr. 3510)/1938 pentru punerea în aplicare în Bucovina a Legii pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare, publicat în Monitorul Oficial nr. 240 din 15 octombrie 1938

Legea nr. 241 (D. nr. 1431)/1947 pentru punerea în aplicare în Transilvania a Legii pentru unificarea dispozițiilor privitoare la cărțile funciare din 27 aprilie 1938, publicată în Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1947

Decretul nr. 177/1948 privind regimul general al cultelor religioase, publicat în Monitorul Oficial nr. 178 din 4 august 1948

Decretul nr. 233/23 februarie 1949 privind aprobarea Statutului de organizare și funcționare a Bisericii Ortodoxe Române

Decretul nr. 7 din 12 ianuarie 1950 privind aprobarea regulamentului de procedură al instanțelor disciplinare și de judecată ale Bisericii Ortodoxe Române

Decretul nr. 237/1950 privind ocrotirea monumentelor naturii, publicat în Buletinul Oficial nr. 93 din 18 octombrie 1950

Codul familiei (Legea nr. 4/1953), publicat în Buletinul Oficial nr. 1 din 4 ianuarie 1954, republicat în Buletinul Oficial nr. 13 din 18 aprilie 1956) – art. 30, 35, 36.

Codul familiei conține dispoziții care consacră egalitatea în drepturi a femeii cu bărbatul. În ceea ce privește proprietatea, Codul familiei prezumă că bunurile dobândite în timpul

---

modificate prin Legea din 15 iunie 1906; ulterior, au fost adoptate mai multe acte normative, prin care Codul comercial a fost modificat, după cum urmează: 1920, 1925, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1936, 1943, 1947, 1948, 1949, 1950, 1990. În anul 1995 a fost adoptată Legea nr. 64 din 22 iunie 1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului (M. Of. nr. 130 din 29 iunie 1995; legea a suferit următoarele modificări: Ordonanța Guvernului nr. 38 din 28 august 1996 pentru modificarea și completarea Legii nr. 64/1995, publicată în M. Of. nr. 204 din 30 august 1996, act normativ abrogat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58 din 27 septembrie 1997, publicată în M. Of. nr. 265 din 3 octombrie 1997; Legea nr. 99 din 26 mai 1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în M. Of. nr. 236 din 27 mai 1999 – Titlul IV al legii). Importante modificări au fost aduse și prin Legea nr. 99/1999, nu numai în materie de reorganizare și faliment, dar și în materie de societăți comerciale (Titlul I, privitor la modificarea și completarea O.U.G. nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale; Titlul II, prin care se modifică și completează Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată), dar și în materie de garanții, prin Titlul VI – “Regimul juridic al garanțiilor imobiliare” -, dându-se o reglementare amplă acestei instituții juridice și abrogându-se dispozițiile art. 478-489 din Codul comercial privitoare la gaj.

căsătoriei aparțin în coproprietate ambilor soți. Reproducem în cele ce urmează principalele texte din Codul familiei relative la dreptul de proprietate al soților. Potrivit art. 30: *Bunurile dobândite în timpul căsătoriei, de oricare dintre soți, sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune ale soților.*

Orice convenție contrară este nulă.

Calitatea de bun comun nu trebuie dovedită.

Potrivit art. 35: *Soții administrează și folosesc împreună bunurile comune și dispun tot astfel de ele.*

Oricare dintre soți, exercitând singur aceste drepturi, este socotit că are și consimțământul celuilalt soț. Cu toate acestea, nici unul dintre soți nu poate înstrăina și nici nu poate greva un teren sau o construcție ce face parte din bunurile comune, dacă nu are consimțământul expres al celuilalt soț.

Potrivit art. 36: *La desfacerea căsătoriei, bunurile comune se împart între soți, potrivit învoielii acestora. Dacă soții nu se învoiesc asupra împărțirii bunurilor comune, va hotărî instanța judecătorească.*

Pentru motive temeinice, bunurile comune, în întregime sau numai o parte dintre ele, se pot împărți prin hotărâre judecătorească și în timpul căsătoriei. Bunurile astfel împărțite devin bunuri proprii. Bunurile neîmpărțite, precum și cele ce se vor dobândi ulterior, sunt bunuri comune.

Decretul nr. 478/1954 privind donațiile făcute statului, publicat în Buletinul Oficial nr. 46 din 10 decembrie 1954

Decretul nr. 143/1955 privind organizarea și funcționarea oficiilor juridice, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 30 aprilie 1955

Decretul nr. 409/1955 privind reglementarea transmiterii bunurilor proprietatea statului, publicat în Buletinul Oficial nr. 26 din 23 septembrie 1955

Decretul nr. 210/1960 privind regimul mijloacelor de plată străine, metalelor prețioase și pietrelor prețioase, publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 17 iunie 1960

Codul penal, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 79-79 bis din 21 iunie 1968; republicat în Buletinul Oficial Partea I, nr. 55-56 din 23 aprilie 1973; republicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, în temeiul art. III din Legea nr. 140/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 289 din 14 noiembrie 1996. Ulterior, Codul penal a mai suferit și alte modificări

Codul de procedură penală, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 145-146 din 12 noiembrie 1968; republicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 58-59 din 26 aprilie 1973; republicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 78 din 30 aprilie 1997, în temeiul art. IV din Legea nr. 141/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 289 din 14 noiembrie 1996, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 2/1968 privind organizarea administrativă a teritoriului României, publicată în Buletinul Oficial nr. 17-18 din 17 februarie 1968

Legea nr. 23/1969 privind executarea pedepselor, publicată în Buletinul Oficial nr. 132 din 18 noiembrie 1969

Legea nr. 73/1969 privind regimul produselor și al substanțelor stupefiante, publicată în Buletinul Oficial nr. 154 din 29 decembrie 1969

Legea nr. 1/1970, privind organizarea și disciplina muncii în unități, publicată în Buletinul Oficial nr. 27 din 27 martie 1970

Legea nr. 8/1971 privind organizarea, administrarea și folosirea pajiștilor, loturilor zootehnice și semincere, precum și a stațiunilor comunale de montă, publicată în Buletinul Oficial nr. 51 din 29 aprilie 1971

Legea nr. 23/1971 privind apărarea secretului de stat în România, publicată în Buletinul Oficial nr. 157 din 17 decembrie 1971

Legea nr. 4 din 1972 privind gospodărirea pădurilor aflate în administrația directă a comunelor, publicată în Buletinul Oficial nr. 42 din 24 aprilie 1972

Legea nr. 7/1972 privind cazierul judiciar, publicată în Buletinul Oficial nr. 43 din 29 aprilie 1972 din 30 aprilie 1955

Codul muncii - Legea nr. 10 din 23 noiembrie 1972, publicată în Buletinul Oficial nr. 140 din 1 decembrie 1972, cu modificările ulterioare

Legea nr. 3/1974, legea presei din România, publicată în Buletinul Oficial nr. 48 din 1 aprilie 1974

Legea nr. 11/1974, legea pomiculturii, publicată în Buletinul Oficial nr. 105 din 29 iulie 1974

Decretul 117 (L. nr. 52)/1975 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, publicat în Buletinul Oficial nr. 111 din 30 octombrie 1975

Decretul nr. 92/1976 privind carnetul de muncă, publicat în B. Of. nr. 37 din 26 aprilie 1976, cu modificările ulterioare. A se vedea și Legea nr. 19 din 17 martie 2000 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial nr. 140 din 1 aprilie 2000 (modificată prin O.U.G. nr. 41 din 24 aprilie 2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 183 din 27 aprilie 2000); potrivit art. 198 al acestui act normativ, (și) actul normativ citat se abrogă (parțial, anume art. 10) la data intrării în vigoare a Legii nr. 19/2000. A se vedea și Decizia Curții Constituționale nr. 223 din 11 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 750 din 15 octombrie 2002, care declară neconstituțional art. 14 din Decret.

Decretul 142 (L. nr. 15)/1986 privind instituirea zonei economice exclusive a României în Marea Neagră, publicat în Buletinul Oficial nr. 25 din 26 aprilie 1986

1990

Decretul-lege nr. 42 din 29 ianuarie 1990 privind unele măsuri pentru stimularea țărănimii, publicat în Monitorul Oficial nr. 17 din 30 ianuarie 1990, cu modificările ulterioare

Decretul-lege nr. 61 din 7 februarie 1990 privind vânzarea de locuințe construite din fondurile statului către populație, publicat în Monitorul Oficial nr. 22 din 8 februarie 1990, cu modificările ulterioare

Prin acest act normativ s-a oferit posibilitatea persoanelor fizice care erau chiriași în imobilele aflate în proprietatea statului să cumpere imobilele respective. Reproducem în cele ce urmează principalele articole din decret care interesează materia tratată aici. Potrivit art. 3: *Locuințele prevăzute la art. 1 se vând cetățenilor români cu domiciliul în țară, cu achitarea integrală a prețului la încheierea contractului de vânzare-cumpărare sau prin acordarea unui împrumut de către Casa de Economii și Consemnațiuni, fără restricții privind deținerea în proprietate a unei a doua locuințe.*

O dată cu locuința se transmite cumpărătorului acesteia și dreptul de folosință asupra terenului aferent, pe durata existenței construcției.

Potrivit art. 14: *În cazul în care, într-o clădire, prin aplicarea dispozițiilor prezentului decret-lege, locuințele și spațiile cu altă destinație aparțin unor proprietari diferiți, aceștia au dreptul de proprietate sau de folosință, pe durata existenței construcției comune, asupra terenului aferent, asupra spațiilor auxiliare, dotărilor și utilităților comune, precum și asupra tuturor bunurilor accesorii care, prin natura lor, nu pot fi folosite decât în comun.*

Decretul-lege nr. 66 din 8 februarie 1990 privind organizarea și funcționarea cooperăției meșteșugărești, publicat în Monitorul Oficial nr. 23 din 9 februarie 1990, cu modificările ulterioare

Prin acest act normativ este reglementat modul de organizare și funcționare a cooperăției meșteșugărești, bunurile deținute de unitățile cooperatiste fiind, potrivit acestui act normativ, în proprietate privată. Reproducem în cele ce urmează principalele articole din decret relative la proprietate.

Potrivit art. 21: *Bunurile mobile și imobile, mijloace fixe, proprietatea organizațiilor cooperăției meșteșugărești, pot fi transmise în proprietate sau date în folosință numai cu plată, în condițiile prevăzute în statute.*

Bunurile prevăzute în alineatul precedent nu pot fi urmărite de creditorii organizațiilor cooperatiste și nici de creditorii personali ai membrilor cooperatori.

Bunurile imobile mijloace fixe, proprietatea organizațiilor cooperăției meșteșugărești, nu pot fi dobândite de terți prin prescripție achizitivă, iar bunurile mobile mijloace fixe, proprietatea aceluiași organizații, nu pot fi dobândite de terți prin posesia de bună-credință.

Acțiunea în revendicarea bunurilor arătate în alineatele precedente este imprescriptibilă.

Dispozițiile alineatelor precedente se aplică în mod corespunzător și mijloacelor circulante.

Mijloacele circulante excedentare pot fi transmise cu plată potrivit reglementărilor Uniunii Centrale a Cooperativelor Meșteșugărești.

Decretul-lege nr. 122 din 24 aprilie 1990 privind autorizarea și funcționarea în România a reprezentanțelor societăților comerciale și organizațiilor economice străine, publicat în Monitorul Oficial nr. 54 din 25 aprilie 1990, cu modificările ulterioare

Decretul-lege nr. 126 din 24 aprilie 1990 privind unele măsuri referitoare la Biserica Română Unită cu Roma (greco-catolică), publicat în Monitorul Oficial nr. 54 din 25 aprilie 1990

Decretul-lege nr. 139 din 11 mai 1990 privind camerele de comerț și industrie din România, publicat în Monitorul Oficial nr. 65 din 12 mai 1990

Legea nr. 12 din 6 august 1990 privind protejarea populației împotriva unor activități comerciale ilicite, publicată în Monitorul Oficial nr. 97 din 8 august 1990, republicată în Monitorul Oficial nr. 133 din 20 iunie 1991, cu modificările ulterioare (a se vedea decizia nr. 1 a Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 16 mai 2002)

Legea nr. 15 din 7 august 1990 privind reorganizarea societăților comerciale ca regii autonome și societăți comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 98 din 8 august 1990, cu modificările ulterioare

Legea nr. 15/1990 consacră dreptul de proprietate al statului asupra bunurilor – mijloace de producție – aflate în patrimoniul regiilor autonome și al societăților comerciale cu capital de stat. În decursul anilor, în special după anul 1996, domeniile în care pot exista regii autonome

au fost semnificativ restrânse, iar mare parte dintre societățile comerciale cu capital de stat au fost supuse procesului de privatizare. În prezent există propuneri legislative ca mijloacele de producție care au trecut în mod forțat în proprietatea statului în perioada 1948-1989 (în principal prin naționalizare și expropriere) să fie redade, parțial, foștilor proprietari, proces care urmează să se deruleze paralel cu acordarea cu titlu gratuit a unui număr de acțiuni salariaților unităților economice respective, precum și cu posibilitatea cumpărării de acțiuni și părți sociale de către persoane fizice sau juridice române și/sau străine. Reproducem în cele ce urmează principalele articole din lege relative la materia care ne interesează aici.

Potrivit art. 5: Regia autonomă este proprietara bunurilor din patrimoniul său.

În exercitarea dreptului de proprietate, regia autonomă posedă, folosește și dispune, în mod autonom, de bunurile pe care le are în patrimoniu sau le culege fructele, după caz, în vederea realizării scopului pentru care a fost constituită.

Înstrăinarea bunurilor imobile aparținând regiei autonome sau încheierea de tranzacții în litigii cu o valoare de peste zece milioane de lei se face cu aprobarea ministerului de resort.

Potrivit art. 20: *Inițial, capitalul social al societăților comerciale constituite potrivit art. 17 este deținut integral de statul român sub formă de acțiuni sau părți, în raport cu forma juridică a societății și va fi vărsat în întregime la data constituirii societății.*

Bunurile din patrimoniul societății comerciale sunt proprietatea acesteia, cu excepția celor dobândite cu alt titlu.

Art. 25-32 se află sub Capitolul IV din lege intitulat *Concesionarea, închirierea și locația gestiunii.*

Potrivit art. 53: *Bunurile care rămân în proprietatea statului, cum ar fi clădiri guvernamentale, bunuri necesare desfășurării activităților administrației de stat, rezerve ale statului și altele asemenea, se înregistrează la Departamentul Rezervelor Statului și se administrează direct de instituțiile cărora le sunt date în folosință.*

Actele de decizie cu privire la aceste bunuri se aprobă de Ministerul Finanțelor și Ministerul Resurselor și Industriei, cu excepția situațiilor în care prin lege se dispune altfel.

Legea nr. 17 din 7 august 1990 privind regimul juridic al apelor maritime interioare, al mării teritoriale și al zonei contigue a României, publicată în Monitorul Oficial nr. 99 din 9 august 1990, republicată în Monitorul Oficial nr. 765 din 21 octombrie 2002

Legea nr. 26 din 5 noiembrie 1990 privind Registrul comerțului, publicată în Monitorul Oficial nr. 121 din 7 noiembrie 1990, republicată în Monitorul Oficial nr. 49 din 4 februarie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 29 din 7 noiembrie 1990, legea contenciosului administrativ, publicată în Monitorul Oficial nr. 122 din 8 noiembrie 1990, cu modificările ulterioare

Legea nr. 31 din 16 noiembrie 1990 privind societățile comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 126-127 din 17 noiembrie 1990, republicată în Monitorul Oficial nr. 33 din 29 ianuarie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 31/1990, așa cum a fost modificată și apoi republicată, acordă posibilitatea înființării și funcționării societăților comerciale cu capital de stat sau capital privat – român sau/și străin – sub mai multe forme: societăți de persoane (societăți în nume colectiv și societăți în comandită simplă) și societăți de capitaluri (societăți pe acțiuni și societăți în comandită pe acțiuni), precum și societăți cu răspundere limitată

1991

Constituția României din 1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 233 din 21 noiembrie 1991

Constituția României din 1991 dispune că dreptul de proprietate este ocrotit și că proprietatea privată este inviolabilă. Se dispune că nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică, primind o dreaptă și prealabilă despăgubire. Potrivit Constituției, proprietatea poate fi publică și privată. Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor. Reproducem în cele ce urmează textele din Constituție relative la dreptul de proprietate.

Potrivit art. 41: (1) *Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.*

(2) Proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor.

(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(4) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile autorității.

(5) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) și (4) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție.

(6) Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

(7) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(8) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

Potrivit art. 135: (1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Proprietatea este publică sau privată.

(3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale.

(4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, căile de comunicație, spațiul aerian, apele cu potențial energetic valorificabil și acelea ce pot fi folosite în interes public, plajele, marea teritorială, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, precum și alte bunuri stabilite de lege fac obiectul exclusiv al proprietății publice.

(5) Bunurile proprietate publică sunt inalienabile. În condițiile legii, ele pot fi date în administrare regiilor autonome ori instituțiilor publice sau pot fi concesionate ori închiriate.

6) Proprietatea privată este, în condițiile legii, inviolabilă.

Legea nr. 11 din 29 ianuarie 1991 privind combaterea concurenței neloiale, publicată în Monitorul Oficial nr. 24 din 30 ianuarie 1991, cu modificările ulterioare

Legea nr. 18 din 19 februarie 1991, legea fondului funciar, publicată în Monitorul Oficial nr. 37 februarie 1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 18 din 1991 este una dintre legile prin care s-a reconstituit dreptul de

proprietate asupra terenurilor situate în extravilan și care, în perioada 1949-1962, au fost, în mod forțat, cooperativizate. Reconstituirea a fost făcută mai întâi în limita a 10 hectare, iar după adoptarea Legii nr. 169/1997, în limita a 50 de hectare teren arabil. Tot prin această lege a fost reconstituit – parțial - dreptul de proprietate asupra pădurilor. În ceea ce privește dreptul de proprietate asupra terenurilor situate în intravilanul localităților, acesta a fost redat proprietarilor care fuseseră deposedați ca urmare a legilor de expropriere adoptate de regimul totalitar (de pildă, Legile nr. 58 și 59 din 1974, în prezent abrogate). S-au mai restituit foștilor proprietari pășunile, izlazurile comunale, precum și alte categorii de terenuri. În ceea ce privește constituirea dreptului de proprietate, aceasta a fost făcută pe suprafețe mici, în favoarea unor categorii de persoane strict prevăzute de lege, anume tineri căsătoriți care se stabilesc în localitățile de munte sau acolo unde exista excedent de teren arabil.

Legea nr. 36 din 30 aprilie 1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, publicată în Monitorul Oficial nr. 97 din 6 mai 1991

Prin această lege se dă posibilitatea asocierii persoanelor fizice și/sau juridice de a se asocia în vederea obținerii unor profituri mai mari prin folosirea pământului ca mijloc de producție. Formele de asociere prevăzute de lege sunt: societatea civilă, asocierea de persoane, societatea agricolă și asocierea sub forma unor societăți comerciale.

Legea nr. 49 din 29 iulie 1991 privind acordarea de indemnizații și sporuri invalizilor, veteranilor și văduvelor de război, publicată în Monitorul Oficial nr. 162 din 1 august 1991, cu modificările ulterioare

Legea nr. 50 din 29 iulie 1991 privind autorizarea executării construcțiilor și unele măsuri pentru realizarea locuințelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 163 din 7 august 1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 3 din 13 ianuarie 1997 (a se vedea și Ordinul ministrului lucrărilor publice, transporturilor și locuinței nr. 1943 din 19 decembrie 2001, publicat în Monitorul Oficial nr. 231 din 8 aprilie 2002)

Legea 50 din 29 iulie 1991 este actul normativ care reglementează regimul juridic al construcției de locuințe, dispunând că acestea se pot realiza numai pe baza autorizației de construire, care este un act al administrației locale pe baza căruia se asigură aplicarea măsurilor legale referitoare la amplasarea, proiectarea, executarea și funcționarea construcțiilor. Autorizațiile de construire se eliberează în temeiul și cu respectarea documentațiilor de urbanism și amenajare a teritoriului.

Legea nr. 54 din 1 august 1991 cu privire la sindicate, publicată în Monitorul Oficial nr. 164 din 7 august 1991, cu modificările ulterioare

Acest act normativ reglementează, printre altele, dreptul de proprietate al organizațiilor sindicale asupra unor categorii de imobile, pe care ele le folosesc pentru a-și desfășura activitatea.

Legea nr. 61 din 27 septembrie 1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 196 din 27 septembrie 1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 387 din 18 august 2000, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 64 din 11 octombrie 1991 privind brevetele de invenție, publicată în Monitorul Oficial nr. 212 din 21 octombrie 1991, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 68 din 26 noiembrie 1991 privind registrul agricol, publicată în Monitorul Oficial nr. 240 din 28 noiembrie 1991

Legea nr. 82 din 24 decembrie 1991, legea contabilității, publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 27 decembrie 1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 629 din 26 mai 2002

1992

Legea nr. 37 din 20 aprilie 1992 privind protecția socială a personalului din cadrul uzinelor, fabricilor și secțiilor producătoare de tehnică militară, publicată în Monitorul Oficial nr. 73 din 23 aprilie 1992, cu modificările ulterioare

Legea nr. 82 din 21 iulie 1992 privind rezervele de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 182 din 30 iulie 1992, republicată în Monitorul Oficial nr. 354 din 11 decembrie 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 83 din 21 iulie 1992 privind procedura urgentă de urmărire și judecare pentru unele infracțiuni de corupție, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 22 iulie 1992

Legea nr. 84 din 21 iulie 1992 privind regimul zonelor libere, publicată în Monitorul Oficial nr. 182 din 30 iulie 1992, cu modificările ulterioare

Legea nr. 85 din 22 iulie 1992 privind vânzarea de locuințe și spații cu altă destinație construite din fondurile statului și din fondurile unităților economice sau bugetare de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 180 din 29 iulie 1992, republicată în Monitorul Oficial nr. 264 din 15 iulie 1998, cu modificările ulterioare.

Potrivit acestei legi, locuințele se vând în condițiile Decretului-lege nr. 61/1990. Cumpărătorul dobândește dreptul de proprietate pe cote-părți asupra construcției și instalației, precum și asupra dotărilor care nu pot fi folosite decât în comun. Dreptul de proprietate se dobândește și asupra terenului aferent clădirii. Reproducem în cele ce urmează principalele texte de lege care interesează materia tratată aici.

Potrivit art. 10: În cazul în care într-o clădire sunt mai multe locuințe și spații cu altă destinație, o dată cu dreptul de proprietate asupra acestora se dobândește și dreptul de proprietate pe cote-părți asupra construcției și instalației, precum și asupra dotărilor care, prin natura lor, nu se pot folosi decât în comun.

Dreptul de proprietate prevăzut la alin. 1 se dobândește indiferent de tronsonul, scara sau etajul la care sunt situate locuința și spațiul cu altă destinație.

Dreptul de proprietate prevăzut la alin. 1 se dobândește și asupra terenului aferent clădirii, așa cum a fost determinat prin autorizație de construire sau prin fișele tehnice de măsurători ale terenului aferent clădirii.

Pentru persoanele care dobândesc locuințele în condițiile Decretului-lege nr. 61/1990 și ale prezentei legi, atribuirea terenului se face în condițiile art. 36 alin. 2 din Legea nr. 18/1991.

Persoanele care nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor în România vor primi, sub formă de concesiune, cotele de terenuri aferente, pe toată durata existenței clădirii.

Dreptul de proprietate prevăzut la alin. 1, 3 și 4 se determină pe cote, proporțional cu suprafața construită a locuințelor și a spațiilor cu altă destinație.

Legea nr. 92 din 13 august 1992 privind organizarea judecătorească, publicată în Monitorul Oficial nr. 197 din 13 august 1992, republicată în Monitorul Oficial nr. 259 din 30 septembrie 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 94 din 8 septembrie 1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, publicată în Monitorul Oficial nr. 224 din 9 septembrie 1992, republicată în Monitorul Oficial nr. 116 din 16 martie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 103 din 22 septembrie 1992 privind dreptul exclusiv al cultelor religioase pentru producerea obiectelor de cult, publicată în Monitorul Oficial nr. 244 din 1 octombrie 1992, cu modificările ulterioare

Legea nr. 105 din 22 septembrie 1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în Monitorul Oficial nr. 245 din 1 octombrie 1992

Se reglementează legea aplicabilă în raporturile juridice care conțin un element de extraneitate. În materie de drepturi reale, potrivit art. 49: *Posesia, dreptul de proprietate și celelalte drepturi reale asupra bunurilor, inclusiv cele de garanții reale, sunt cărmuite de legea locului unde acestea se află sau sunt situate, afară numai dacă prin dispoziții speciale se prevede altfel.*

În conformitate cu dispozițiile art. 50: Natura mobilă sau imobilă, cât și conținutul drepturilor reale asupra bunurilor se determină în conformitate cu legea locului unde se află sau sunt situate, prin derogare de la art. 3.

Legea nr. 129 din 29 decembrie 1992 privind protecția desenelor și modelelor industriale, publicată în Monitorul Oficial nr. 1 din 8 ianuarie 1993, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 1 din 13 martie 1992 privind registrul agricol, publicată în Monitorul Oficial nr. 60 din 7 aprilie 1992

Ordonanța Guvernului nr. 20 din 21 august 1992 privind activitatea de metrologie, publicată în Monitorul Oficial nr. 212 din 28 august 1992, aprobată și modificată prin Legea nr. 11 din 7 martie 1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 65 din 14 martie 1994, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 21 din 21 august 1992 privind protecția consumatorilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 212 din 28 august 1992, republicată în Monitorul Oficial nr. 75 din 23 martie 1994, cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 41 din 30 ianuarie 1998 privind taxele în domeniul protecției industriale și regimul de utilizare a acestora, publicată în Monitorul Oficial nr. 43 din 30 ianuarie 1998, cu modificările ulterioare

1993

Legea nr. 26 din 22 mai 1993 privind înființarea, organizarea și funcționarea Corpului gardienilor publici, publicată în Monitorul Oficial nr. 109 din 28 mai 1993

Legea nr. 51 din 7 iulie 1993 privind acordarea unor drepturi magistraților care au fost înlăturați din justiție pentru considerente politice în perioada anilor 1945-1952, publicată în Monitorul Oficial nr. 157 din 12 iulie 1993, cu modificările ulterioare

Legea nr. 61 din 22 septembrie 1993 privind alocația de stat pentru copii, publicată în Monitorul Oficial nr. 233 din 28 septembrie 1993, republicată în Monitorul Oficial nr. 56 din 8 februarie 1999

Legea nr. 73 din 3 noiembrie 1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ, publicată în Monitorul Oficial nr. 260 din 5 noiembrie 1993

Legea nr. 80 din 15 noiembrie 1993 privind protecția socială a personalului care lucrează în industria destinată apărării naționale și ordinii publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 267 din 18 noiembrie 1993, cu modificările ulterioare

Legea nr. 81 din 20 noiembrie 1993 privind determinarea despăgubirilor în cazul unor pagube produse fondului forestier, vegetației forestiere din afara fondului forestier situate pe

terenurile proprietate publică și privată și economiei vânatului, publicată în Monitorul Oficial nr. 275 din 29 noiembrie 1993, cu modificările ulterioare

Legea nr. 82 din 20 noiembrie 1993 privind constituirea Rezervației Biosferei "Delta Dunării", publicată în Monitorul Oficial nr. 283 din 7 decembrie 1993, cu modificările ulterioare

Prin legea în cauză este reglementat regimul juridic al Deltei Dunării, dispunându-se că aceasta se află în regim de drept public. Potrivit art. 10: Suprafețele terestre și acvatice, inclusiv terenurile aflate permanent sub apă, care intră în componența Rezervației Biosferei Delta Dunării, împreună cu resursele naturale pe care le generează, constituie patrimoniu natural, domeniu public de interes național, în administrarea directă a organului unic de conducere a rezervației.

Sunt exceptate de la prevederile alin. 1 terenurile care se află în perimetrul rezervației și care, potrivit legii, sunt obiect al dreptului de proprietate privată al persoanelor fizice și juridice sau aparțin domeniului public ori privat local sau județean.

Persoanele fizice sau juridice care dețin, cu titlu de proprietate, terenuri pe teritoriul rezervației sunt obligate să le gospodărească prin mijloace ecologice admise, tradiționale sau recomandate de autoritățile științifice.

Pentru valorificarea resurselor terestre și acvatice din zonele valorificabile economic, Administrația Rezervației Biosferei Delta Dunării propune Guvernului concesionarea, în condițiile legii, a unor suprafețe de terenuri și ape agenților economici autorizați și populației locale, care are drept de preempțiune.

Legea nr. 88 din 17 decembrie 1993 privind acreditarea instituțiilor de învățământ superior și recunoașterea diplomelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 307 din 27 decembrie 1993, republicată în Monitorul Oficial nr. 552 din 11 noiembrie 1999

Ordonanța Guvernului nr. 15 din 9 august 1993 privind unele măsuri pentru restructurarea activității regiilor autonome, publicată în Monitorul Oficial nr. 202 din 23 august 1993, cu modificările ulterioare

În conformitate cu dispozițiile art. 4: Bunurile proprietate publică pe care regia le are în administrare, fiind inalienabile potrivit art. 135 alin. (5) din Constituția României, se evidențiază în mod distinct în patrimoniul regiei.

În cazurile în care, potrivit legii, în patrimoniul regiilor autonome, reflectat în bilanț, nu sunt cuprinse bunurile proprietate publică, evaluarea, evidențierea și dimensionarea lor se vor face extracontabil, în temeiul normelor metodologice aprobate de Guvern. Dacă regiile autonome se reorganizează ca societăți comerciale, bunurile proprietate publică nu vor putea fi aduse ca aport la capitalul social al societăților comerciale rezultate.

Potrivit art. 5: *Administrarea, de către regia autonomă, a bunurilor proprietate publică se face cu diligența unui bun proprietar. Ele pot fi concesionate, în condițiile legii, sau închiriate; închirierea acestor bunuri pe o perioadă mai mare de un an se aprobă de ministerul de resort.*

În conformitate cu art. 6: *Crearea de noi bunuri proprietate publică, din categoria celor stabilite de Guvern ca fiind de interes național, precum și dezafectarea unor asemenea bunuri se poate face numai cu aprobarea Guvernului, pentru regiile autonome de interes național, și cu aprobarea consiliilor locale ori a consiliilor județene, în cazul regiilor autonome de interes local sau județean.*

Potrivit art. 10: *În cazul angajării răspunderii contractuale sau delictuale a regiei autonome, creditorii pot cere executarea silită numai asupra bunurilor din proprietatea regiei.*

Bunurile proprietate publică fiind, potrivit art. 135 alin. (5) din Constituția României, inalienabile, se interzice regiilor autonome să constituie garanții de orice fel cu privire la aceste bunuri.

Ordonanța Guvernului nr. 17 din 20 august 1993 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la reglementările financiar-gestionare și fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 205 din 25 august 1993, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 18 din 20 august 1993 privind reglementarea tranzacțiilor nebursiere cu valori mobiliare și organizarea unor instituții de intermediere, publicată în Monitorul Oficial nr. 206 din 26 august 1993, aprobată prin Legea nr. 83 din 6 octombrie 1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 292 din 14 octombrie 1994

1994

Legea nr. 15 din 24 martie 1994 privind amortizarea capitalului imobilizat în active corporale și necorporale, publicată în Monitorul Oficial nr. 80 din 29 martie 1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 242 din 31 mai 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 17 din 8 aprilie 1994 pentru prelungirea sau reînnoirea contractelor de închiriere privind unele suprafețe locative, publicată în Monitorul Oficial nr. 100 din 18 aprilie 1994

Legea nr. 32 din 19 mai 1994 privind sponsorizarea, publicată în Monitorul Oficial nr. 129 din 25 mai 1994, cu modificările ulterioare

Legea nr. 33 din 27 mai 1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, publicată în Monitorul Oficial nr. 139 din 2 iunie 1994

Această lege concretizează principiile conținute de art. 1 al primului Protocol adițional la Convenția europeană privind drepturile omului, potrivit căreia orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. De asemenea, prin această lege se aplică principiul consacrat și de Constituția țării, potrivit căruia nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu o dreaptă și prealabilă despăgubire (art. 41 alin. 3). De asemenea, alin. 4 al aceluiași art. 41 dispune că, pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru pagubele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru daunele imputabile autorității. Despăgubirile se stabilesc, în ambele cazuri, de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție (art. 41 alin. 5). În conformitate cu aceste prevederi, Legea nr. 33/1993 publicată la 2 iunie 1994 creează cadrul legal adecvat procedurilor de expropriere și stabilire a despăgubirilor, asigurând apărarea dreptului de proprietate. În lege se precizează că exproprierea privește numai bunurile imobile – terenuri și construcții. Se pot expropria imobilele persoanelor fizice sau persoanelor juridice cu sau fără scop lucrativ, precum și cele aflate în proprietatea privată a comunelor, orașelor, municipiilor și județelor. În situația în care imobilele expropriate nu au fost utilizate în termen de un an potrivit scopului pentru care au fost preluate de la expropriat, respectiv lucrările nu au fost începute, foștii proprietari pot să ceară retrocedarea lor, dacă nu s-a făcut o nouă declarație de utilitate publică. Cheltuielile efectuate pentru expropriere și retrocedare se suportă de expropriator. În final, facem precizarea că, potrivit Constituției din 1991, naționalizarea ca modalitate de transmitere a bunurilor din proprietatea privată în proprietatea statului nu mai este posibilă.

Legea nr. 44 din 1 iulie 1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, publicată în Monitorul Oficial nr. 172 din 7 iulie 1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 783 din 28 octombrie 2002

Potrivit dispozițiilor aceste legi, funcție de gradul ordinului sau medaliei primite, veteranii de război sau invalizii ori văduvele de război pot beneficia de următoarele drepturi, după cum urmează:

Potrivit art. 13: Veteranii de război, cărora le-au fost acordate ordine și medalii pentru faptele de arme săvârșite pe câmpul de luptă, beneficiază de următoarele drepturi, dacă nu le-au primit, în conformitate cu Legea nr. 18/1991 sau sub orice altă formă, de la data decorării și până la data intrării în vigoare a prezentei legi și dovedesc cu acte legale aceste împrejurări de fapt:

- a) cei decorați cu Ordinul Mihai Viteazul sau Ordinul Virtutea Aeronautică cu spade, clasa cavaler:
  - împrăștierea cu un lot de 5 ha teren agricol, din rezerva creată conform Legii nr. 18/1991 în localitatea de domiciliu sau cu un loc de casă de 500 mp în municipiul, orașul sau comuna în care domiciliază decoratul;
  - o rentă lunară, echivalentă soldei de grad a unui sublocotenent;
- b) cei decorați cu Ordinul Steaua României cu spade și panglică de Virtute Militară sau Ordinul Steaua României cu spade, Ordinul Virtutea Aeronautică cu spade, Ordinul Coroana României cu spade și panglică de Virtute Militară sau Ordinul Coroana României cu spade, Ordinul Crucea Regina Maria, Medalia Virtutea Maritimă, Medalia Serviciul Credincios cu spade, Medalia Bărbăție și Credință cu spade, Crucea Serviciul Credincios cu spade și Crucea Meritul Sanitar:
  - împrăștierea cu 500 mp pentru un loc de casă în municipiul, orașul sau comuna în care domiciliază sau, dacă acest lucru nu este posibil, cu 1 ha teren arabil;
- c) cei decorați cu Medalia Virtutea Militară de Război:
  - împrăștierea cu 500 mp pentru loc de casă în municipiul, orașul ori comuna în care domiciliază sau, dacă acest lucru nu este posibil, cu 1 ha teren arabil.

Cei decorați cu ordinele sau medalii prevăzute la lit. b) și c) beneficiază de o rentă lunară echivalentă cu 75 % din solda de grad a unui sublocotenent.

Legea nr. 45 din 1 iulie 1994, legea apărării naționale a României, publicată în Monitorul Oficial nr. 172 din 7 iulie 1994, cu modificările ulterioare

Legea nr. 47 din 7 iulie 1994 privind serviciile din subordinea Președintelui României, publicată în Monitorul Oficial nr. 175 din 11 iulie 1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 210 din 25 aprilie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 87 din 18 octombrie 1994 pentru combaterea evaziunii fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 299 din 24 octombrie 1994

Ordonanța Guvernului nr. 19 din 27 ianuarie 1994 privind stimularea investițiilor pentru realizarea unor lucrări publice și construcții de locuințe, publicată în Monitorul Oficial nr. 28 din 28 ianuarie 1994, aprobată și modificată prin Legea nr. 82 din 20 iulie 1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 160 din 25 iulie 1995, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 20 din 27 ianuarie 1994 privind măsuri pentru reducerea riscului seismic al construcțiilor existente, publicată în Monitorul Oficial nr. 28 din 28 ianuarie 1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 665 din 23 octombrie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 82 din 20 iulie 1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 160 din 25 iulie 1995, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 26 din 22 iulie 1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, publicată în Monitorul Oficial nr. 198 din 29 iulie 1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 144 din 9 aprilie 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 143 din 31 decembrie 1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 374 din 31 decembrie 1994

Ordonanța Guvernului nr. 34 din 5 august 1994 privind acordarea de către stat de garanții pentru credite interne contractate de agenții economici de la băncile comerciale și constituirea fondului de risc pentru garanțiile acordate, publicată în Monitorul Oficial nr. 217 din 16 august 1994

Ordonanța Guvernului nr. 49 din 12 august 1994 privind regimul juridic aplicabil unor societăți comerciale constituite în temeiul Legii nr. 15/1990, care se restructurează prin divizare sau fuziune, publicată în Monitorul Oficial nr. 242 din 29 august 1994

Ordonanța Guvernului nr. 52 din 12 august 1994 privind reglementarea administrării și conservării patrimoniului unităților de învățământ, publicată în Monitorul Oficial nr. 242 din 29 august 1994, aprobată și modificată prin Legea nr. 122 din 9 decembrie 1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 346 din 14 decembrie 1994

Ordonanța Guvernului nr. 56 din 19 august 1994 privind actualizarea normativelor de cheltuieli determinate de drepturile acordate copiilor din leagăne, case de copii și instituții de învățământ special, publicată în Monitorul Oficial nr. 243 din 30 august 1994, aprobată și modificată prin Legea nr. 146 din 31 decembrie 1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 374 din 31 decembrie 1994

Ordonanța Guvernului nr. 59 din 24 august 1994 privind reglementarea operațiunilor de import-export care se derulează prin clearing, barter și cooperare economică internațională în baza acordurilor comerciale și de plăți guvernamentale, publicată în Monitorul Oficial nr. 245 din 30 august 1994, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 68 din 26 august 1994 privind protejarea patrimoniului cultural național, publicată în Monitorul Oficial nr. 247 din 31 august 1994, aprobată și modificată prin Legea nr. 41 din 24 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 105 din 30 mai 1995, cu modificările ulterioare

Reproducem în cele ce urmează dispozițiile mai importante din lege care interesează proprietatea.

Potrivit art. 7 din ordonanță: Monumentele istorice aparținătoare statului sau unităților administrativ-teritoriale se declară, potrivit legii, ca făcând parte din domeniul public sau domeniul privat al statului, respectiv al unităților administrativ-teritoriale, prin lege, la propunerea Ministerului Culturii și a Departamentului pentru Administrație Publică Locală.

Deținătorii cu orice titlu ai monumentelor istorice, precum și ai bunurilor culturale mobile clasate pot fi:

- a) instituții publice specializate: muzee, arhive, case memoriale, colecții, biblioteci;

- b) instituții publice nespecializate;
- c) instituții cu caracter militar sau de apărare a țării;
- d) instituții de cult;
- e) persoane juridice specializate în comerțul cu astfel de bunuri: anticariate, consignații, agenții de intermediere, case de licitații etc.;
- f) alte persoane juridice;
- g) persoane fizice.

Potrivit art. 16: *Protecția monumentelor istorice se realizează prin măsuri de protecție curentă, protecție specială, protecție specifică și, în cazuri bine justificate, prin măsuri deosebite de protecție.*

Protecția curentă a monumentelor istorice, ca și a bunurilor mobile clasate este asigurată de către proprietarii sau titularii de drepturi reale, care pot primi asistență și sprijin, în acest sens, din partea organismelor specializate ale Ministerului Culturii și, după caz, din partea Ministerului de Interne, Ministerului Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului, Ministerului Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului și Secretariatului de Stat pentru Culte.

Proprietarii sau titularii altor drepturi reale asupra terenurilor pe care se află monumente istorice și asupra terenurilor situate în zonele de protecție a monumentelor istorice sunt obligați să anunțe Comisia Națională a Monumentelor Istorice cu 12 luni înainte de intenția de folosire a respectivelor terenuri pentru culturi agricole perene.

În conformitate cu art. 20: *Cercetările arheologice sistematice se execută numai cu autorizația prealabilă a Comisiei Naționale de Arheologie și, după caz, și cu avizul Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice.*

Bunurile culturale imobile descoperite ca rezultat al unor cercetări arheologice sistematice, precum și descoperirile fortuite beneficiază de regimul juridic al monumentelor istorice clasate în categoria A, până la definitivarea procedurii de clasare, care se declanșează din oficiu.

Bunurile culturale mobile descoperite ca rezultat al cercetărilor arheologice sistematice, precum și descoperirile fortuite sunt de drept proprietate publică, indiferent de regimul de proprietate asupra terenului din care acestea au fost recuperate.

Din momentul descoperirii și până la încheierea procedurii de clasare, care se declanșează din oficiu, bunurile culturale mobile descoperite în condițiile de mai sus beneficiază de regimul juridic de protecție prevăzut în prezenta ordonanță pentru bunurile clasate în categoria tezaur.

Art. 21 dispune că: *Conservarea monumentelor istorice și a bunurilor culturale mobile clasate se realizează prin:*

- a) asigurarea condițiilor permanente de climat nepoluat și microclimat controlat;
- b) asigurarea condițiilor necesare pazei contra incendiilor;
- c) lucrări întreprinse periodic pentru asigurarea rezistenței fizice a monumentelor istorice.

În termen de 6 luni de la adoptarea prezentei ordonanțe, Ministerul Culturii va elabora norme și metodologii specifice pentru conservarea bunurilor din patrimoniul cultural național.

De asemenea, Ministerul Culturii va elabora, în termen de 6 luni de la adoptarea prezentei ordonanțe, în colaborare cu Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, norme

și metodologii care să asigure înlăturarea sau diminuarea factorilor poluanți în zonele de protecție a monumentelor istorice.

Potrivit art. 24: *Protecția și conservarea monumentelor istorice și a bunurilor culturale mobile clasate sunt în sarcina proprietarilor și a titularilor de drepturi reale.*

Restaurarea monumentelor istorice și a bunurilor culturale mobile clasate este în sarcina proprietarilor sau titularilor dreptului de administrare.

Statul sprijină măsurile de protecție, de conservare și restaurare întreprinse de proprietari, de titularii de drepturi reale și de titularii dreptului de administrare.

Art. 25 dispune că: *Deținătorii de bunuri culturale mobile sunt obligați să asigure acestora protecția corespunzătoare împotriva proceselor de îmbătrânire, fragilizare și degradare determinate de mediul ambiant și de activitățile la care bunurile sunt folosite. În acest scop se va urmări, în strictă conformitate cu normele de conservare, aplicarea următoarelor măsuri:*

- a) asigurarea stabilității microclimatice în încăperile în care obiectele se expun, se depozitează sau se află în tranzit; salubritatea spațiilor și prevenirea efectelor deteriorante care ar putea fi provocate de avarierea sistemelor de energie electrică, încălzire, apă și canalizare;
- b) corelarea naturii surselor de iluminat cu gradul de sensibilitate a obiectelor; interzicerea folosirii luminii naturale sau fluorescente pentru iluminarea obiectelor de natură organică sensibile;
- c) etalarea, manipularea, ambalarea, depozitarea și itinerarea corectă a obiectelor;
- d) prevenirea apariției dăunătorilor biologici prin măsuri generale și specifice de igienă; combaterea factorilor biologici, sub supravegherea biologilor specializați;
- e) prevenirea apariției focarelor de incendii;
- f) asigurarea securității bunurilor de patrimoniu ocrotite la organizarea de spectacole, ca recuzită cinematografică.

Potrivit art. 29: *Monumentele istorice și bunurile culturale mobile clasate aflate în proprietate publică sunt inalienabile.*

Înstrăinarea acestora cu orice titlu sau pe orice cale este lovită de nulitate absolută.

Transferul unor drepturi reale asupra monumentelor istorice și asupra bunurilor culturale mobile clasate între instituții publice se face cu respectarea prevederilor prezentei ordonanțe și cu avizul prealabil al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, respectiv al Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor. În cazul monumentelor istorice este necesar și acordul organelor administrației publice centrale sau locale în subordonarea cărora se află instituțiile respective.

Ordonanța Guvernului nr. 69 din 26 august 1994 privind unele măsuri pentru organizarea regiilor autonome de interes local, publicată în Monitorul Oficial nr. 245 din 30 august 1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 20 din 31 ianuarie 1995, aprobată și modificată prin Legea nr. 135 din 24 decembrie 1994, publicată în Monitorul Oficial nr. 366 din 30 decembrie 1994

1995

Legea nr. 4 din 10 ianuarie 1995 privind donarea de sânge, utilizarea terapeutică a sângelui uman și organizarea transfuzională în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 9 din 19 ianuarie 1995, cu modificările ulterioare

Legea nr. 10 din 18 ianuarie 1995 privind calitatea în construcții, publicată în Monitorul Oficial nr. 12 din 24 ianuarie 1995, cu modificările ulterioare

Legea nr. 16 din 6 martie 1995 privind protecția topografiilor circuitelor integrate, publicată în Monitorul Oficial nr. 45 din 9 martie 1995, cu modificările ulterioare

Legea nr. 36 din 12 mai 1995, legea notarilor publici și a activității notariale, publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 16 mai 1995, cu modificările ulterioare

Legea nr. 47 din 30 mai 1995 privind participarea României la Comisia europeană pentru democrație prin drept, publicată în Monitorul Oficial nr. 111 din 2 iunie 1995

Legea nr. 51 din 7 iunie 1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, publicată în Monitorul Oficial nr. 116 din 9 iunie 1995, republicată în Monitorul Oficial nr. 113 din 6 martie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 64 din 22 iunie 1995 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului, publicată în Monitorul Oficial nr. 130 din 29 iunie 1995, republicată în Monitorul Oficial nr. 608 din 13 decembrie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 74 din 6 iulie 1995 privind exercitarea profesiei de medic, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Medicilor din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 149 din 14 iulie 1995, republicată în Monitorul Oficial nr. 650 din 12 decembrie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 75 din 6 iulie 1995 privind producerea, controlul calității, comercializarea și folosirea semințelor și materialului săditor, precum și înregistrarea soiurilor de plante agricole, publicată în Monitorul Oficial nr. 150 din 14 iulie 1995, republicată în Monitorul Oficial nr. 362 din 17 decembrie 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 84 din 24 iulie 1995, legea învățământului, publicată în Monitorul Oficial nr. 167 din 31 iulie 1995, republicată în Monitorul Oficial nr. 1 din 5 ianuarie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 606 din 10 decembrie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 111 din 21 noiembrie 1995 privind constituirea, organizarea și funcționarea Depozitului legal de tipărituri și alte documente grafice și audiovizuale, publicată în Monitorul Oficial nr. 280 din 30 noiembrie 1995

Legea nr. 112 din 25 noiembrie 1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial nr. 279 din 29 noiembrie 1995, cu modificările ulterioare

Legea nr. 126 din 27 decembrie 1995 privind regimul materiilor explozive, publicată în Monitorul Oficial nr. 298 din 28 decembrie 1995, cu modificările ulterioare

Prin această lege se dispune că producerea de materii explozive și orice operațiuni de import-export cu acestea sunt permise numai persoanelor fizice și juridice care sunt înregistrate și posedă autorizație în acest sens, eliberată de organele prevăzute de lege (art. 2).

Legea nr. 134 din 29 decembrie 1995, legea petrolului, publicată în Monitorul Oficial nr. 301 din 29 decembrie 1995, cu modificările și completările ulterioare

În conformitate cu dispozițiile acestei legi, resursele de petrol situate în subsolul țării și al platoului continental românesc al Mării Negre, delimitat conform principiilor dreptului internațional și reglementărilor din convențiile internaționale la care România este parte, fac obiectul exclusiv al proprietății publice și aparțin statului român (art. 1). Operațiunile petroliere de efectuat în limitele perimetrului de exploatare constituie lucrări de utilitate publică, iar terenurile

necesare pentru aceste operațiuni, precum și construcțiile situate pe astfel de terenuri pot face obiectul exproprierii pentru cauză de utilitate publică, în condițiile legii. Asupra terenurilor necesare operațiunilor petroliere de realizat în afara perimetrului de exploatare, altele decât cele declarate de utilitate publică, prevăzute la alineatul precedent, precum și asupra terenurilor necesare lucrărilor de exploatare și oricăror alte operațiuni pe care acestea le implică, inclusiv cele privind asigurarea exploatării și protecției sistemului național de transport al petrolului, se instituie, în favoarea titularului operațiunilor, un drept de servitute legală. Exercitarea dreptului de servitute legală se face contra unei rente anuale către proprietarii terenurilor afectate de acesta. Durata servituții legale este cea a operațiunilor petroliere, iar terenurile ce urmează a fi afectate vor fi determinate, în ce privește suprafețele și proprietarii, după principiul celei mai mici atingeri posibile aduse dreptului de proprietate. Accesul la terenurile afectate de servitute legală se stabilește prin negocieri între titularul operațiunii petroliere și proprietarii de terenuri, cu respectarea principiului egalității de tratament și al echității. Orice neînțelegeri între titularii operațiunilor petroliere și proprietarii terenurilor se soluționează de către instanțele judecătorești competente, potrivit legii. Dacă statul vinde bunurile expropriate, foștii proprietari sau, după caz, succesorii lor au drept de preempțiune, în care scop vor fi înștiințați despre condițiile vânzării, pe cale administrativă sau prin publicitate. Sistemul național de transport al petrolului face parte din domeniul public de interes național și este de importanță strategică. În sistemul național de transport al petrolului se cuprind conductele magistrale care asigură colectarea petrolului extras din perimetrele de exploatare sau a celui provenit din import și dirijarea lui de la punctele de predare de către producători la unitățile de prelucrare, spre centrele de distribuție și consum sau la export, precum și la toate instalațiile, echipamentele și dotările aferente acestora. Exploatarea sistemului național de transport al petrolului se face de unitățile specializate, care vor presta servicii beneficiarilor în schimbul unor tarife stabilite de autoritatea competentă, în condiții egale pentru toți producătorii. Pentru a asigura întreținerea sistemului național de transport al petrolului și pentru a elimina apariția posibilelor pericole în exploatarea acestuia se stabilesc zone de protecție și siguranță, în conformitate cu normativele și prescripțiile tehnice specifice aprobate de autoritatea competentă. Unitățile care se ocupă cu transportul prin conducte au dreptul să realizeze lucrări de intervenții la conducte numai cu anunțarea proprietarului terenului. Despăgubirile pentru intervențiile executate în caz de avarii se stabilesc ulterior, prin negocieri cu proprietarul terenului. Resursele de petrol se pun în valoare prin operațiuni petroliere, în care scop acestea se dau în administrare regiilor autonome sau se concesionează de către autoritatea competentă, potrivit legii.

Legea nr. 136 din 29 decembrie 1995 privind asigurările și reasigurările în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 303 din 30 decembrie 1995, cu modificările ulterioare

Legea nr. 137 din 29 decembrie 1995, legea protecției mediului, publicată în Monitorul Oficial nr. 304 din 30 decembrie 1995, republicată în Monitorul Oficial nr. 70 din 17 februarie 2000, cu modificările ulterioare

Acest act normativ conține dispoziții privind autorizațiile de mediu cerute persoanelor juridice nou înființate sau celor care deja desfășoară o activitate.

Legea nr. 139 din 29 decembrie 1995, legea Societății Naționale de Cruce Roșie din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 303 din 30 decembrie 1995

Ordonanța Guvernului nr. 30 din 18 august 1995 privind regimul de concesionare a construirii și exploatării unor tronsoane de căi de comunicații terestre - autostrăzi și căi ferate, publicată în Monitorul Oficial nr. 203 din 1 septembrie 1995, aprobată și modificată prin Legea

nr. 136 din 26 octombrie 1996, publicată în Monitorul Oficial nr. 271 din 31 octombrie 1996, cu modificările ulterioare

În materia concesiunilor din acest domeniu, legea dispune la art. 6 alin. 2: *Concesionarul trebuie să asigure exploatarea obiectului concesiunii cu diligențele specifice unui bun întreprinzător.*

Concesionarul nu are dreptul de înstrăinare a activelor concesiunii, acestea constituind proprietate publică, și nici de a le folosi în afara prevederilor contractului de concesiune.

Ordonanța Guvernului nr. 42 din 29 august 1995 privind producția de produse alimentare destinate comercializării, publicată în Monitorul Oficial nr. 203 din 1 septembrie 1995, aprobată și modificată prin Legea nr. 123 din 15 decembrie 1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 293 din 19 decembrie 1995, cu modificările ulterioare

1996

Legea nr. 7 din 13 martie 1996, legea cadastrului și a publicității imobiliare, publicată în Monitorul Oficial nr. 61 din 26 martie 1996, cu modificările ulterioare

Prin această lege se generalizează sistemul de publicitate imobiliară prin cartea funciară, renunțându-se la sistemul de transcripțiuni și inscripțiuni existent în unele zone ale țării și la sistemul cărților funciare din Ardeal, Banat și Bucovina de Nord. Tot prin această lege este reglementat cadastrul general, adică sistemul unitar și obligatoriu de evidență tehnică, economică și juridică a bunurilor imobile de pe întreg teritoriul țării. S-a păstrat din sistemul de publicitate personală (împrumutat din dreptul francez) principiul potrivit căruia transcrierea actelor juridice nu are efect constitutiv de drepturi, ci numai efect de opozabilitate față de terți a actului. De lege ferenda, se preconizează introducerea sistemului de publicitate german (al cărților funciare) pe tot teritoriul țării.

Legea nr. 8 din 14 martie 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, publicată în Monitorul Oficial nr. 60 din 26 martie 1996, cu modificările ulterioare

Legea reglementează drepturile patrimoniale și extrapatrimoniale ce se cuvin creatorilor de opere scrise, opere muzicale sau de artă; de asemenea, ea reglementează protecția programelor de calculator. În cuprinsul legii se reglementează organizarea și funcționarea Oficiului Român pentru Protecția Drepturilor de Autor.

Legea nr. 16 din 2 aprilie 1996, legea Arhivelor Naționale, publicată în Monitorul Oficial nr. 71 din 9 aprilie 1996, cu modificările ulterioare

Prin această lege se reglementează organizarea și funcționarea Arhivelor Naționale, precum și regimul juridic al bunurilor declarate de lege ca fiind bunuri de interes public.

Legea nr. 17 din 2 aprilie 1996 privind regimul armelor de foc și al munițiilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 74 din 11 aprilie 1996

Legea nr. 18 din 4 aprilie 1996 privind paza persoanelor, obiectivelor, bunurilor și valorilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 75 din 11 aprilie 1996

Legea nr. 21 din 10 aprilie 1996, legea concurenței, publicată în Monitorul Oficial nr. 88 din 30 aprilie 1996

Legea nr. 26 din 24 aprilie 1996, Codul silvic, publicată în Monitorul Oficial nr. 93 din 8 mai 1996, cu modificările ulterioare

Prin acest act normativ se reglementează regimul juridic al fondului forestier aflat în proprietate publică, precum și regimul juridic al fondului forestier proprietate privată. Astfel, art.

10-63 formează conținutul Titlului II al Codului silvic, Fondul forestier proprietate publică. Fondul forestier proprietate publică este inalienabil, imprescriptibil (achizitiv și extinctiv), inesizabil, nu poate fi lovit de servituți prin fapta omului (se pot însă stabili servituți în măsura în care acestea sunt compatibile cu uzul și interesul public – art. 13 din Legea nr. 213/1998, lege privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia), nu este susceptibil de dezmembrăminte și este supus unui sistem de publicitate special. Art. 64-75 formează conținutul Titlului III al Codului silvic, intitulat Fondul forestier proprietate privată. Spre deosebire de bunurile din proprietatea publică, bunurile proprietate privată sunt alienabile, sunt prescriptibile (sub aspect extinctiv și achizitiv), sunt sesizabile (pot fi urmărite silit), pot fi lovite de servituți, sunt susceptibile de dezmembrăminte și sunt supuse sistemului de publicitate de drept comun. Art. 76-86 formează conținutul Titlului IV al Codului silvic, intitulat Dispoziții comune fondului forestier proprietate publică și fondului forestier proprietate privată.

Legea nr. 27 din 26 aprilie 1996 privind partidele politice, publicată în Monitorul Oficial nr. 87 din 29 aprilie 1996, cu modificările ulterioare

Prin această lege este reglementată modalitatea de înființare, organizare și funcționare a partidelor politice. În privința regimului juridic al bunurilor necesare desfășurării activității partidelor politice, art. 32 dispune: Partidele politice pot deține bunuri mobile și imobile care sunt necesare realizării activităților specifice.

Legea nr. 31 din 6 mai 1996 privind regimul monopolului de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 96 din 13 mai 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 50 din 21 iunie 1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, publicată în Monitorul Oficial nr. 130 din 24 iunie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 563 din 18 noiembrie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 56 din 1 iulie 1996 privind salarizarea și alte drepturi ale judecătorilor Curții Supreme de Justiție, ale magistraților-asistenți și ale celorlalte categorii de personal, publicată în Monitorul Oficial nr. 139 din 4 iulie 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 66 din 3 iulie 1996 privind reorganizarea Casei de Economii și Consemnațiuni din România în societate bancară pe acțiuni, publicată în Monitorul Oficial nr. 140 din 5 iulie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 28 din 26 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 84 din 12 iulie 1996, legea îmbunătățirilor funciare, publicată în Monitorul Oficial nr. 159 din 24 iulie 1996, cu modificările ulterioare

În privința lucrărilor de îmbunătățiri funciare, legea dispune că terenurile expropriate pentru realizarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare aparțin domeniului privat al statului sau unităților administrativ-teritoriale. Terenurile se administrează de către persoanele fizice sau juridice care exploatează lucrările.

Legea nr. 90 din 12 iulie 1996, legea privind protecția muncii, publicată în Monitorul Oficial nr. 157 din 23 iulie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 47 din 29 ianuarie 2001

Legea nr. 103 din 23 septembrie 1996, legea fondului cinegetic și a protecției vânatului, publicată în Monitorul Oficial nr. 235 din 27 septembrie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 328 din 17 mai 2002, cu modificările ulterioare

Prin această lege se dispune că fondul cinegetic al României, resursă naturală de interes național și internațional, este administrat și gestionat în scopul conservării biodiversității faunei sălbatice, menținerii echilibrului ecologic, exercitării vânătorii și satisfacerii altor cerințe social-

economice. Se mai dispune că vânatul este bun public de interes național. Art. 7-8 din lege sunt relative la administrarea și gestionarea fondului cinegetic al României. În conformitate cu art. 16 alin. 2 și 3: *Deținătorii, cu orice titlu, ai terenurilor pe care se arondează fonduri de vânătoare, persoane fizice sau juridice, sunt obligați să permită exercitarea vânătorii, aplicarea măsurilor de protecție a vânatului, precum și amplasarea instalațiilor și amenajărilor vânătoarești provizorii, fără ca prin acțiunile respective să se dăuneze folosinței de bază a terenurilor.*

Deținătorii terenurilor sunt obligați să ia măsurile prevăzute de lege pentru protecția vânatului și a mediului său de viață și răspund pentru pagubele produse acestuia prin acțiuni ilicite.

Pentru îndeplinirea obligațiilor prevăzute la alin. (1) și (2), deținătorii terenurilor pe care se arondează fonduri de vânătoare sunt în drept să beneficieze direct, în cazul proprietăților mai mari de 100 ha, și indirect, prin bugetele locale, în cazul proprietăților mai mici de 100 ha, de 25 % din cuantumul tarifelor de atribuire a gestionării fondurilor de vânătoare pe anul în curs.

Prin excepție de la prevederile alineatului precedent, Regia Națională a Pădurilor va încasa direct 75 % din cuantumul tarifelor de atribuire a gestionării fondurilor de vânătoare, corespunzătoare suprafeței pădurilor statului, asigurând însă, gratuit, pentru hrana vânatului, teren liber de vegetație forestieră, în suprafață de minimum 1 ha la 1.000 ha de pădure, în zona de munte; 2 ha la 1.000 ha de pădure, în zona de deal, și de 5 ha la 1.000 ha de pădure, în zona de câmpie.

Legea nr. 105 din 25 septembrie 1996 privind evidența populației și cartea de identitate, publicată în Monitorul Oficial nr. 237 din 30 septembrie 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 106 din 25 septembrie 1996, legea protecției civile, publicată în Monitorul Oficial nr. 241 din 3 octombrie 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 107 din 25 septembrie 1996, legea apelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 244 din 8 octombrie 1996, cu modificările ulterioare

În conformitate cu dispozițiile acestei legi, aparțin domeniului public apele de suprafață cu albiile lor minore cu lungimi mai mari de 5 km și cu bazinele hidrografice ce depășesc suprafața de 10 km², malurile și cuvele lacurilor, precum și apele subterane, apele maritime interioare, faleza și plaja mării, cu bogățiile lor naturale și potențial energetic valorificabil, marea teritorială și fundul apelor maritime. Albiile minore cu lungimi mai mici de 5 km și cu bazine hidrografice ce nu depășesc suprafața de 10 km², pe care apele nu curg permanent, aparțin deținătorilor, cu orice titlu, ai terenurilor pe care se formează sau curg. Proprietarii acestor albi trebuie să folosească aceste ape în concordanță cu condițiile generale de folosire a apei în bazinul respectiv. Insulele, care nu sunt în legătură cu terenurile cu mal la nivelul mediu al apei, aparțin proprietarului albiei. Apa subterană poate fi folosită de proprietarul terenului, cu anumite condiții impuse de lege, adică numai în măsura în care este utilizată conform art. 9 alin. (2). În conformitate cu dispozițiile art. 4 din lege: (1) Stabilirea regimului de folosire a resurselor de apă, indiferent de forma de proprietate, este un drept exclusiv al Guvernului, exercitat de Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, cu excepția apelor geotermale.

(2) Apele din domeniul public se dau în administrare Regiei Autonome Apele Române de către Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului, în condițiile legii.

(3) Reglementarea navigației și a activităților conexe acesteia pe căile navigabile se face de către Ministerul Transporturilor, prin unitățile de profil.

(4) Faza atmosferică a circuitului apei în natură poate fi modificată artificial numai de Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului și de cei autorizați de acesta, în condițiile legii.

Legea nr. 109 din 10 octombrie 1996 privind organizarea și funcționarea cooperăției de consum și a cooperăției de credit, publicată în Monitorul Oficial nr. 252 din 18 octombrie 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 109, modificată, reglementează organizarea și funcționarea cooperăției de consum și de credit. Potrivit art. 160 alin. 1 din această lege, proprietatea organizațiilor cooperăției de consum și ale cooperăției de credit este privată, fiind ocrotită de lege, și se compune dintr-o parte divizibilă și o parte indivizibilă. Partea divizibilă cuprinde părțile sociale vărsate de membrii cooperatori, respectiv de organizațiile cooperatiste asociate, care pot fi bunuri mobile corporale sau bunuri imobile, precum și dividendele cuvenite membrilor cooperatori, respectiv organizațiilor cooperatiste asociate. La cooperativele de consum, partea divizibilă a proprietății cuprinde și cota-parte din fondul de dezvoltare aferentă părților sociale subscrise și vărsate de membrii cooperatori, pe perioada cât aceștia au fost membri ai cooperativei. Partea indivizibilă cuprinde întregul patrimoniu al organizațiilor cooperăției de consum și al cooperăției de credit, acumulat de acestea în decursul întregii lor activități, mai puțin partea divizibilă prevăzută la alin. 2 al prezentului articol, aflat în proprietatea cooperativelelor de consum, a cooperativelelor de credit-bănci populare, a FEDERALCOOP, a caselor teritoriale ale cooperativelelor de credit, a CREDITCOOP și a CENTROCOOP, în baza bilanțurilor contabile de la sfârșitul anului anterior intrării în vigoare a prezentei legi, precum și bunurile dobândite ulterior de acestea.

Legea nr. 111 din 10 octombrie 1996 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare, publicată în Monitorul Oficial nr. 267 din 29 octombrie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 78 din 18 februarie 1998, cu modificările ulterioare

Prin această lege se reglementează regimul juridic al organizării și funcționării unităților economice care au atribuții în domeniul nuclear. De exemplu, se reglementează răspunderea civilă delictuală în ceea ce privește accidentele nucleare. Se mai dispune, prin art. 19 alin. 2 și 7: (2) Combustibilul nuclear deținut ilegal se confiscă, devine proprietate publică a statului și se predă unui custode, special desemnat în acest scop; (...);

(7) Combustibilul nuclear nerevendicat prin înscrisuri de proprietate devine, în momentul constatării, proprietate publică a statului.

Legea nr. 114 din 11 octombrie 1996, legea locuinței, publicată în Monitorul Oficial nr. 254 din 21 octombrie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 393 din 31 decembrie 1997, cu modificările ulterioare

Legea locuinței este legea-cadru privind regimul juridic al imobilelor cu destinație de locuință. Astfel, Capitolul II al legii reglementează Dezvoltarea construcției de locuințe. Potrivit art. 39: Locuințele sociale aparțin domeniului public al unităților administrativ-teritoriale.

În conformitate cu dispozițiile art. 57: Locuințele de protocol sunt proprietate publică a statului.

Adminstrarea fondului locativ de protocol se face de către Regia Autonomă Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat, care asigură evidența, întreținerea, repararea și conservarea acestuia, precum și încasarea chiriei.

Atribuirea, ocuparea și folosirea locuințelor de protocol se fac în condițiile prezentei legi.

În afară de categoriile de locuințe sus-citate, toate celelalte categorii de imobile se află în regim de proprietate privată.

Legea nr. 115 din 16 octombrie 1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, publicată în Monitorul Oficial nr. 263 din 28 octombrie 1996

Legea nr. 116 din 16 octombrie 1996 privind acordarea de despăgubiri producătorilor agricoli pentru suprafețele agricole calamitate în anul agricol 1995-1996, publicată în Monitorul Oficial nr. 263 din 28 octombrie 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 118 din 16 octombrie 1996 privind constituirea și utilizarea Fondului special al drumurilor publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 261 din 25 octombrie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 150 din 15 aprilie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 119 din 16 octombrie 1996 cu privire la actele de stare civilă, publicată în Monitorul Oficial nr. 282 din 11 noiembrie 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 121 din 16 octombrie 1996 privind organizarea și funcționarea Corpului Pompierilor Militari, publicată în Monitorul Oficial nr. 257 din 23 octombrie 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 130 din 16 octombrie 1996 privind contractul colectiv de muncă, publicată în Monitorul Oficial nr. 259 din 24 octombrie 1996, republicată în Monitorul Oficial nr. 184 din 19 mai 1998

Legea nr. 133 din 28 octombrie 1996 pentru transformarea Fondurilor Proprietății Private în societăți de investiții financiare, publicată în Monitorul Oficial nr. 273 din 1 noiembrie 1996

Ordonanța Guvernului nr. 3 din 16 ianuarie 1996 privind calificarea noțiunii de producție proprie în aplicarea regimului vamal aferent investițiilor străine, publicată în Monitorul Oficial nr. 19 din 26 ianuarie 1996, aprobată prin Legea nr. 9 din 21 martie 1996, publicată în Monitorul Oficial nr. 59 din 22 martie 1996

Ordonanța Guvernului nr. 4 din 16 ianuarie 1996 privind modificarea plafonului valoric în limita căruia taxele de timbru se pot achita prin aplicarea și anularea timbrelor mobile, publicată în Monitorul Oficial nr. 19 din 26 ianuarie 1996, aprobată prin Legea nr. 53 din 21 iunie 1996, publicată în Monitorul Oficial nr. 134 din 27 iunie 1996

Ordonanța Guvernului nr. 22 din 24 iulie 1996 privind actualizarea și completarea regimului general al contabilității, publicată în Monitorul Oficial nr. 170 din 30 iulie 1996, aprobată și modificată prin Legea nr. 245 din 21 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 695 din 22 decembrie 1998

Ordonanța Guvernului nr. 24 din 26 iulie 1996 privind impozitul pe venitul reprezentanților din România ale societăților comerciale și organizațiilor economice străine, publicată în Monitorul Oficial nr. 175 din 5 august 1996, aprobată și modificată prin Legea nr. 29 din 12 martie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 49 din 21 martie 1997

Ordonanța Guvernului nr. 30 din 7 august 1996 privind reglementarea participațiilor statului la Fondul Monetar Internațional și modul de regularizare a influențelor financiare rezultate din tranzacțiile cu Fondul Monetar Internațional, publicată în Monitorul Oficial nr. 186 din 12 august 1996, aprobată și modificată prin Legea nr. 97 din 10 iunie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 118 din 10 iunie 1997, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 39 din 28 august 1996 privind înființarea și funcționarea Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar, publicată în Monitorul Oficial nr. 206 din 30 august 1996, aprobată și modificată prin Legea nr. 88 din 28 mai 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 107 din 30 mai 1997, republicată în Monitorul Oficial nr. 141 din 25 februarie 2002

1997

Legea nr. 35 din 13 martie 1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, publicată în Monitorul Oficial nr. 48 din 20 martie 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 81 din 9 mai 1997 privind exercitarea profesiei de farmacist, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Farmaciștilor din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 89 din 14 mai 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 83 din 21 mai 1997 pentru privatizarea societăților comerciale bancare la care statul este acționar, publicată în Monitorul Oficial nr. 98 din 23 mai 1997, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 109 din 2 iulie 1997 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, publicată în Monitorul Oficial nr. 141 din 7 iulie 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 128 din 12 iulie 1997 privind Statutul personalului didactic, publicată în Monitorul Oficial nr. 158 din 16 iulie 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 132 din 15 iulie 1997 privind rechizițiile de bunuri și prestările de servicii în interes public, publicată în Monitorul Oficial nr. 161 din 18 iulie 1997

Rechiziția de bunuri și prestările de servicii reprezintă o măsură excepțională prin care organele autorității publice împuternicite prin lege obligă agenții economici, instituțiile publice, precum și alte persoane juridice și persoane fizice la cedarea temporară a unor bunuri mobile sau imobile către forțele destinate apărării naționale sau autoritățile publice competente. Bunurile se rechiziționează numai în baza unui ordin de predare emis de autoritățile competente: centrele militare județene și al municipiului București; Statul major al marinei militare pentru navele, mijloacele plutitoare și portuare; Statul major al aviației și apărării antiaeriene pentru aeronavele, instalațiile și tehnica de aerodrom.

Legea nr. 137 din 24 iulie 1997 privind grațierea unor pedepse, publicată în Monitorul Oficial nr. 170 din 25 iulie 1997

Legea nr. 141 din 24 iulie 1997 privind Codul vamal al României, publicată în Monitorul Oficial nr. 180 din 1 august 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 145 din 25 iulie 1997, legea asigurărilor sociale de sănătate, publicată în Monitorul Oficial nr. 178 din 31 iulie 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 146 din 24 iulie 1997 privind taxele judiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial nr. 173 din 29 iulie 1997, cu modificările ulterioare

Legea nr. 169 din 27 octombrie 1997 pentru modificarea și completarea legii fondului funciar nr. 18/1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 299 din 4 noiembrie 1997

Legea nr. 208 din 15 decembrie 1997 privind cantinele de ajutor social, publicată în Monitorul Oficial nr. 363 din 17 decembrie 1997

Legea nr. 215 din 22 decembrie 1997 privind Casa Socială a Constructorilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 372 din 22 decembrie 1997

Ordonanța Guvernului nr. 19 din 18 august 1997 privind transporturile, publicată în Monitorul Oficial nr. 200 din 20 august 1997, republicată în Monitorul Oficial nr. 552 din 11 noiembrie 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 197 din 4 noiembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 425 din 11 noiembrie 1998, cu modificările ulterioare

Potrivit prevederilor acestei ordonanțe, proprietatea publică în domeniul transporturilor cuprinde bunurile care servesc interesul public în transporturi și care aparțin statului, județului,

municipiilor, orașelor, comunelor și satelor. De asemenea, se dispune că bunurile, proprietate publică a statului, din domeniul transporturilor pot fi date în administrare, prin hotărâre a Guvernului, instituțiilor publice din subordinea Ministerului Transporturilor ori pot fi închiriate sau concesionate, în condițiile legii.

Ordonanța Guvernului nr. 21 din 18 august 1997 privind instituirea sistemului de cupoane pentru agricultori, publicată în Monitorul Oficial nr. 200 din 20 august 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 200 din 26 noiembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 338 din 2 decembrie 1997

Ordonanța Guvernului nr. 29 din 22 august 1997 privind Codul aerian, publicată în Monitorul Oficial nr. 208 din 26 august 1997, republicată în Monitorul Oficial nr. 45 din 26 ianuarie 2001

Codul aerian conține reglementări cu privire la regimul juridic al proprietății în acest domeniu, după cum urmează. Potrivit art. 23: Aerodromurile civile pot fi proprietate publică sau proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice, iar din punct de vedere operațional pot fi deschise sau închise circulației aeriene publice.

Art. 76 dispune că: În scopul asigurării siguranței zborului, Ministerul Transporturilor împreună cu autoritățile administrației publice locale stabilesc zonele supuse servituțiilor de aeronautică civilă aferente aerodromurilor și amplasării echipamentelor de protecție a navigației aeriene.

Potrivit art. 77: În zonele supuse servituțiilor de aeronautică civilă nu pot fi construite și amplasate nici un fel de construcții, instalații și echipamente noi fără avizul Ministerului Transporturilor.

În conformitate cu dispozițiile art. 78: Administratorii aerodromurilor, ai echipamentelor de protecție a navigației aeriene, cât și proprietarii terenurilor, clădirilor și amenajărilor aflate în zonele supuse servituțiilor de aeronautică civilă sunt obligați să respecte restricțiile impuse prin reglementările specifice referitoare la aceste zone.

Ordonanța Guvernului nr. 41 din 28 august 1997 privind aprobarea Regulamentului de transport pe căile ferate din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 220 din 29 august 1997

Acest act normativ conține, printre altele, dispoziții cu privire la regimul juridic al bunurilor destinate desfășurării activităților legate de transporturile pe căile ferate.

Ordonanța Guvernului nr. 42 din 28 august 1997 privind navigația civilă, publicată în Monitorul Oficial nr. 221 din 29 august 1997, cu modificările ulterioare

Acest act normativ conține, printre altele, dispoziții cu privire la regimul juridic al bunurilor destinate desfășurării activităților legate de navigația civilă.

Ordonanța Guvernului nr. 43 din 28 august 1997 privind regimul drumurilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 221 din 29 august 1997, republicată în Monitorul Oficial nr. 237 din 29 iunie 1998, cu modificările ulterioare

În materie de proprietate, art. 3 dispune că: Din punctul de vedere al destinației, drumurile se împart în:

- a) drumuri publice - obiective de utilitate publică destinate transportului rutier în scopul satisfacerii cerințelor de transport unitar ale economiei naționale, ale populației și de apărare a țării. Acestea sunt proprietate publică;
- b) drumuri de utilitate privată - destinate satisfacerii cerințelor proprii de transport rutier în activitățile economice, forestiere, petroliere, miniere, agricole, energetice,

industriale și altora asemenea, de acces în incinte, ca și cele din interiorul acestora, precum și cele pentru organizări de șantier; ele sunt administrate de persoanele fizice sau juridice care le au în proprietate sau în administrare.

Ordonanța Guvernului nr. 44 din 28 august 1997 privind transporturile rutiere, publicată în Monitorul Oficial nr. 222 din 29 august 1997, cu completările ulterioare

În ceea ce privește proprietatea, această ordonanță dispune că autogările, parcurile și stațiile pentru urcarea și coborârea călătorilor sunt bunuri de utilitate publică și pot fi în proprietatea publică a statului, a unităților administrativ-teritoriale ori proprietate privată (art. 16).

Ordonanța Guvernului nr. 51 din 28 august 1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing, publicată în Monitorul Oficial nr. 224 din 30 august 1997, republicată în Monitorul Oficial nr. 9 din 12 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 90 din 28 aprilie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 170 din 30 aprilie 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 52 din 28 august 1997 privind regimul juridic al francizei, publicată în Monitorul Oficial nr. 224 din 30 august 1997, republicată în Monitorul Oficial nr. 180 din 14 mai 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 79 din 9 aprilie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 147 din 13 aprilie 1998

Ordonanța Guvernului nr. 60 din 28 august 1997 privind apărarea împotriva incendiilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 225 din 30 august 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 212 din 16 decembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 366 din 18 decembrie 1997

Ordonanța Guvernului nr. 63 din 28 august 1997 privind stabilirea unor facilități pentru dezvoltarea turismului rural, publicată în Monitorul Oficial nr. 226 din 30 august 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 187 din 14 octombrie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 394 din 16 octombrie 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 65 din 28 august 1997 privind regimul pașapoartelor în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 226 din 30 august 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 216 din 17 noiembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 446 din 23 noiembrie 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 66 din 28 august 1997 privind regimul investițiilor străine în România, realizate prin cumpărarea de titluri de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 226 din 30 august 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 792 din 29 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 23 din 16 ianuarie 2002, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 68 din 28 august 1997 privind procedura de întocmire și depunere a declarațiilor de impozite și taxe, publicată în Monitorul Oficial nr. 227 din 30 august 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 73 din 7 aprilie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 142 din 8 aprilie 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 121 din 24 martie 1999

Ordonanța Guvernului nr. 70 din 28 august 1997 privind controlul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 227 din 30 august 1997, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 5 din 1 martie 1997 privind măsurile pentru evidența acționarilor, organizarea și desfășurarea primei adunări generale a acționarilor la societățile comerciale privatizabile prin Legea nr. 55/1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 35 din 4 martie 1997

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21 din 20 mai 1997 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților evreiești din România, publicată în Monitorul Oficial nr.

97 din 21 mai 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 140 din 24 iulie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 172 din 28 iulie 1997, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26 din 9 iunie 1997 privind protecția copilului aflat în dificultate, publicată în Monitorul Oficial nr. 120 din 12 iunie 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 108 din 2 iunie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 205 din 2 iunie 1998, cu modificările ulterioare, republicată în Monitorul Oficial nr. 276 din 24 iulie 1998

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30 din 16 iunie 1997 privind reorganizarea regiilor autonome, publicată în Monitorul Oficial nr. 125 din 19 iunie 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 207 din 12 decembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 366 din 18 decembrie 1997, cu modificările ulterioare

Reproducem în cele ce urmează principalele articole din ordonanță și care interesează în principal proprietatea. Potrivit art. 2 alin. 2: (2) Societățile comerciale pe acțiuni rezultate în urma reorganizării regiilor autonome având ca obiect activități de interes public național vor fi denumite companii naționale sau societăți naționale, după caz, și vor fi supuse procesului de privatizare.

Art. 4 dispune că: (1) Capitalul social inițial al societăților comerciale rezultate în urma reorganizării regiilor autonome, evaluat după normele în vigoare, se stabilește prin actul administrativ individual de reorganizare, cu avizul Ministerului Finanțelor, al ministerelor de resort și/sau al autorităților administrației publice locale, după caz, și se varsă integral la data constituirii lor.

(2) În capitalul social al societăților comerciale rezultate din reorganizarea regiilor autonome nu se includ bunuri de natura celor prevăzute la art. 135 alin. (4) din Constituție.

(3) Bunurile din categoria celor prevăzute la alineatul precedent, aflate în administrarea regiilor autonome care se reorganizează, se concesionează societăților comerciale rezultate, pe un termen ce se stabilește prin actul administrativ individual de reorganizare. Societățile comerciale rezultate în urma reorganizării regiilor autonome au obligația de a încheia, prin grija administratorilor lor, contractele de concesiune în termen de 30 de zile de la data înmatriculării în Registrul comerțului.

(4) Controlul respectării de către concesionar a obligațiilor asumate prin contractul de concesiune se face potrivit legii.

Potrivit art. 5: (1) Acțiunile emise de societățile comerciale rezultate în urma reorganizării regiilor autonome sau părțile sociale la aceste societăți comerciale sunt proprietate a statului sau a autorităților administrației publice locale, după caz, iar drepturile și obligațiile acționarilor/asociaților sunt exercitate după cum urmează:

- a) de către ministerele de resort, în cazul companiilor naționale sau al societăților naționale;
- b) de către autoritățile administrației publice locale, în cazul societăților comerciale rezultate din reorganizarea regiilor autonome de interes local;
- c) de către Fondul Proprietății de Stat, în toate celelalte cazuri.

(2) Vânzarea acțiunilor emise de societățile comerciale rezultate din reorganizarea regiilor autonome sau cesionarea părților sociale deținute la aceste societăți comerciale se face de către instituțiile publice prevăzute la alin. (1) lit. a)-c).

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88 din 23 decembrie 1997 privind privatizarea societăților comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 381 din 29 decembrie 1997, aprobată

prin Legea nr. 44 din 20 februarie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 88 din 25 februarie 1998, cu modificările ulterioare

Acest act normativ reglementează modalitatea concretă de trecere din proprietatea publică în proprietatea privată a persoanelor fizice și în principal în patrimoniul persoanelor juridice române sau străine a bunurilor societăților comerciale cu capital parțial sau integral de stat.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92 din 30 decembrie 1997 privind stimularea investițiilor directe, publicată în Monitorul Oficial nr. 386 din 30 decembrie 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 241 din 14 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 483 din 16 decembrie 1998, cu modificările ulterioare

Prin acest act normativ se stabilește regimul juridic general privind garanțiile și facilitățile de care beneficiază investitorii și investițiile directe în România. Se stipulează că efectuarea unei investiții în România, precum și posesia, folosința sau dispoziția asupra unei proprietăți sunt garantate și nu pot fi supuse vreunei măsuri discriminatorii. Orice investitor, persoană juridică rezidentă sau nerezidentă, poate dobândi orice drepturi reale asupra bunurilor mobile și imobile. Investitorii pot efectua schimb valutar pe teritoriul României. Investițiile nu pot fi naționalizate, expropriate sau supuse vreunei măsuri cu efect echivalent, decât dacă întrunește, cumulativ, următoarele condiții: este necesară pentru cauză de utilitate publică; este nediscriminatorie; se efectuează în conformitate cu prevederile exprese ale legii; se face cu plata unei despăgubiri prealabile, adecvată și efectivă. În ceea ce-i privește pe investitorii nerezidenți, aceștia vor avea aceleași drepturi și obligații ca și investitorii români. Totuși, spre deosebire de investitorii români, investitorii nerezidenți au dreptul de a transfera în străinătate, fără nici un fel de restricții, după plata impozitelor și a taxelor legale, anumite categorii de venituri, cum ar fi dividendul sau beneficiul obținut de la o societate comercială, la care sunt asociați sau acționari, ori profitul de la o sucursală a acesteia ș.a.

1998

Legea nr. 1 din 6 ianuarie 1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Informații Externe, publicată în Monitorul Oficial nr. 7 din 12 ianuarie 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 511 din 18 octombrie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 2 din 8 ianuarie 1998 privind prelevarea și transplantul de țesuturi și organe umane, publicată în Monitorul Oficial nr. 8 din 13 ianuarie 1998

Legea nr. 9 din 8 ianuarie 1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, publicată în Monitorul Oficial nr. 8 din 13 ianuarie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 15 din 8 ianuarie 1998 cu privire la asigurările facultative de bunuri, persoane și răspundere civilă în Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne și Ministerul Justiției – Direcția generală a penitenciarelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 13 din 16 ianuarie 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 200 din 20 aprilie 2001

Legea nr. 54 din 2 martie 1998 privind circulația juridică a terenurilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 102 din 4 martie 1998, cu modificările ulterioare

Este actul normativ ce reglementează circulația juridică a terenurilor aflate în proprietate privată. Potrivit legii, terenurile situate în intravilan și extravilan pot fi înstrăinate și dobândite prin acte juridice între vii, încheiate în formă autentică. În cazul dobândirii prin acte juridice între vii,

proprietatea funciară a dobânditorului nu poate depăși 200 ha teren agricol în echivalent arabil, de familie. În sensul legii, prin noțiunea de familie se înțelege soții și copiii necăsătoriți, dacă gospodăresc împreună cu părinții lor. Legea dispune, la art. 3: (1) Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor.

(2) Persoanele fizice care au cetățenie română și domiciliul în străinătate pot dobândi în România, prin acte juridice între vii și prin moștenire, terenuri de orice fel.

(3) Persoanele juridice străine nu pot dobândi terenuri în România prin acte juridice între vii sau pentru cauză de moarte.

(4) În cazul terenurilor ce fac obiectul investițiilor străine sunt și rămân aplicabile dispozițiile legislației în vigoare privind regimul investițiilor străine.

La art. 4 se dispune că: Înstrăinarea terenurilor din extravilan este liberă.

Art. 5 dispune că: Înstrăinarea, prin vânzare, a terenurilor agricole situate în extravilan se face cu respectarea dreptului de preempțiune al coproprietarilor, al vecinilor ori al arendașilor.

Potrivit art.12: (1) Schimbul de terenuri între persoane fizice sau între persoane juridice private, ori între persoane fizice și persoane juridice private se face cu acordul părților contractante, dispozițiile art. 2 alin. (2) rămânând aplicabile.

(2) În toate cazurile de schimb de terenuri, actul de schimb se încheie în formă autentică, sub sancțiunea nulității absolute.

(3) Terenurile agricole proprietate publică, indiferent de titularul care le administrează, nu pot face obiectul schimbului.

(4) Prin schimburile efectuate, fiecare teren dobândește situația juridică a terenului înlocuit, cu respectarea drepturilor și a sarcinilor anterior și legal constituite.

Potrivit art. 15: (1) Sunt interzise înstrăinările, sub orice formă, ale terenurilor cu privire la titlul cărora există litigii la instanțele judecătorești, pe tot timpul soluționării acestor litigii.

(2) Înstrăinările încheiate cu încălcarea prevederilor alin. (1) sunt nule. Nulitatea se constată de către instanța judecătorească, la cererea oricărei persoane interesate și a procurorului.

(3) Serviciile de transcripțiuni și inscripțiuni, precum și birourile de carte funciară ale judecătoriilor vor evidenția, în registrele de publicitate, opozițiile de înstrăinare formulate de partea interesată și, în aceste cazuri, vor refuza eliberarea certificatelor de sarcini necesare autentificării înstrăinărilor, solicitate de persoanele care vor să înstrăineze.

Legea nr. 58 din 5 martie 1998, legea bancară, publicată în Monitorul Oficial nr. 121 din 23 martie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 61 din 5 martie 1998, legea minelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 113 din 16 martie 1998, cu modificările și completările ulterioare

Legea minelor reglementează regimul juridic al bogățiilor subsolului (o altă lege pentru această materie este Legea petrolului nr. 134/1995), dispunând la art. 1 că: Resursele minerale situate pe teritoriul și în subsolul țării și al platoului continental în zona economică a României din Marea Neagră, delimitate conform principiilor dreptului internațional și reglementărilor din convențiile internaționale la care România este parte, fac obiectul exclusiv al proprietății publice și aparțin statului român.

Potrivit art. 6: (1) Accesul la terenurile necesare efectuării activităților miniere se face în condițiile legii, prin:

- a) vânzare-cumpărare a terenurilor și, după caz, a construcțiilor situate pe acestea, prin acte legale, la prețul convenit între părți;
- b) schimbul de terenuri, însoțit de strămutarea proprietarului afectat și de reconstrucția clădirilor pe terenul nou acordat, pe cheltuiala titularului care beneficiază de terenul eliberat;
- c) închirierea terenului pe durată determinată, cu stabilirea uzufructului, pe bază de contracte încheiate între părți;
- d) exproprierea pentru cauză de utilitate publică, în condițiile legii;
- e) concesiunea terenurilor proprietate publică;
- f) asocierea dintre proprietarul terenului și titularul de licență, prin aport la capitalul social, cu contravaloarea terenului;
- g) alte proceduri prevăzute de lege.

(2) Asupra terenurilor necesare activităților miniere ce se realizează în afara perimetrului de exploatare, precum și asupra terenurilor necesare lucrărilor de exploatare și oricăror altor activități pe care acestea le implică se instituie, în favoarea titularului, un drept de servitute legală, după caz.

(3) Exercițarea dreptului de servitute legală stabilit la alin. (2) se face contra plății unei rente anuale către proprietarul terenurilor afectate de acesta.

(4) Durata servituții legale este cea a activităților miniere, iar terenurile care urmează a fi afectate vor fi determinate, în ceea ce privește suprafețele și proprietarii, după principiul celei mai mici atingeri posibile aduse dreptului de proprietate.

(5) Accesul la terenurile afectate de servitutea legală se stabilește prin negocieri între titularul activității miniere și proprietarii terenurilor, cu respectarea principiului egalității de tratament și al echității.

(6) Orice neînțelegeri între titularii activităților miniere și proprietarii terenurilor se soluționează de către instanțele judecătorești competente, potrivit legii.

(7) În cazul vânzării bunurilor expropriate în condițiile alin. (1) lit. d), foștii proprietari sau, după caz, succesorii lor au drept de preempțiune, în care scop vor fi înștiințați despre condițiile vânzării, pe cale administrativă și prin publicitate.

(8) Accesul la terenurile pe care sunt amplasate monumente istorice, culturale, religioase, situri arheologice de interes deosebit și rezervații naturale se face cu avizul organelor în drept.

Legea nr. 83 din 15 aprilie 1998 privind procedura falimentului băncilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 159 din 22 aprilie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 84 din 15 aprilie 1998 privind mărcile și indicațiile geografice, publicată în Monitorul Oficial nr. 161 din 23 aprilie 1998

Legea nr. 86 din 23 aprilie 1998 privind acordarea unui sprijin material pentru soțul supraviețuitor și pentru urmașii membrilor Academiei Române, publicată în Monitorul Oficial nr. 165 din 27 aprilie 1998

Legea nr. 89 din 28 aprilie 1998, legea apiculturii, publicată în Monitorul Oficial nr. 170 din 30 aprilie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 93 din 13 mai 1998 privind protecția tranzitorie a brevetelor de intervenție, publicată în Monitorul Oficial nr. 186 din 20 mai 1998

Legea nr. 100 din 26 mai 1998 privind asistența de sănătate publică, publicată în Monitorul Oficial nr. 24 din 1 iunie 1998

Legea nr. 101 din 26 mai 1998 privind Statutul Băncii Naționale a României, publicată în Monitorul Oficial nr. 203 din 1 iunie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 116 din 5 iunie 1998 privind organizarea și funcționarea Jandarmeriei Române, publicată în Monitorul Oficial nr. 224 din 18 iunie 1998

În afară de reglementările cu privire la modul de organizare și funcționare a Jandarmeriei Române, legea conține și dispoziții cu privire la regimul juridic al bunurilor pe care le deține această instituție a statului. Astfel, potrivit art. 58 alin. 3: (1) Imobilele pentru sediile marilor unități, unităților și subunităților de jandarmi se construiesc din fondurile alocate Ministerului de Interne pe terenurile atribuite în baza hotărârilor Guvernului sau ale consiliului local, după caz.

(2) Beneficiarii serviciilor efectuate de către militarii unităților de jandarmi au obligația de a le asigura acestora, gratuit, localurile și spațiile necesare desfășurării activității, precum și locuințe de serviciu pentru personal.

(3) Imobilele deținute de unitățile de jandarmi constituie domeniu public de interes național și sunt scoase din circuitul civil.

Legea nr. 123 din 19 iunie 1998 privind acceptarea de către România a Constituției Organizației Internaționale pentru Migrări, publicată în Monitorul Oficial nr. 229 din 24 iunie 1998

Legea nr. 129 din 25 iunie 1998 privind înființarea, organizarea și funcționarea Fondului Român de Dezvoltare Socială, publicată în Monitorul Oficial nr. 238 din 30 iunie 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 751 din 15 octombrie 2002

În ceea ce privește bunurile deținute de fond, la art. 19 se dispune că: (1) La data constituirii Fondului, patrimoniul acestuia este constituit din:

- a) dreptul de folosință asupra bunurilor puse la dispoziție de Regia Autonomă Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat, potrivit prezentei legi;
- b) dreptul de folosință asupra echipamentului de birotică și de comunicații procurat din fonduri nerambursabile, provenite de la organisme financiare internaționale.

Legea nr. 142 din 9 iulie 1998 privind acordarea tichetelor de masă, publicată în Monitorul Oficial nr. 260 din 13 iulie 1998

Legea nr. 145 din 9 iulie 1998 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocupare și Formare Profesională, publicată în Monitorul Oficial nr. 261 din 13 iulie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 150 din 15 iulie 1998 privind acordarea de sprijin comunităților românești de pretutindeni, publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 16 iulie 1998

Legea nr. 151 din 15 iulie 1998 privind dezvoltarea regională în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 16 iulie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 152 din 15 iulie 1998 privind înființarea Agenției Naționale pentru Locuințe, publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 16 iulie 1998, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 154 din 15 iulie 1998 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică, publicată în Monitorul Oficial nr. 266 din 16 iulie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 160 din 30 iulie 1998 pentru organizarea și exercitarea profesiunii de medic veterinar, publicată în Monitorul Oficial nr. 289 din 6 august 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 189 din 14 octombrie 1998 privind finanțele publice locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 404 din 22 octombrie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 191 din 19 octombrie 1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Protecție și Pază, publicată în Monitorul Oficial nr. 402 din 22 octombrie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 202 din 9 noiembrie 1998 privind organizarea Monitorului Oficial al României, publicată în Monitorul Oficial nr. 423 din 10 noiembrie 1998

Legea nr. 206 din 11 noiembrie 1998 pentru aprobarea afilierii instituției Avocatului Poporului la Institutul Internațional al Ombudsmanului și la Institutul European al Ombudsmanului, publicată în Monitorul Oficial nr. 445 din 23 noiembrie 1998

Legea nr. 213 din 17 noiembrie 1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia publicată în Monitorul Oficial nr. 448 din 24 noiembrie 1998, cu modificările ulterioare

Este legea-cadru privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia. Potrivit dispozițiilor acestei legi, dreptul de proprietate publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale și poartă asupra bunurilor care, potrivit legii sau prin natura lor, sunt de uz sau de interes public. Bunurile din proprietatea publică sunt fie de domeniu public, fie de domeniu privat. Bunurile din domeniul public sunt inalienabile, imprescriptibile (sub aspect extinctiv și achizitiv), sunt insesizabile, nu pot fi lovite de servituți prin fapta omului (cu excepția situației în care servituțile sunt compatibile cu uzul sau interesul public căruia îi sunt destinate bunurile afectate), nu sunt susceptibile de a fi dezmembrate și sunt supuse unui regim special de publicitate. Dimpotrivă, bunurile din domeniul privat urmează regimul juridic de drept comun, adică sunt alienabile, prescriptibile (sub aspect extinctiv și achizitiv), sunt sesizabile, pot fi lovite de servituți prin fapta omului și sunt supuse regimului de publicitate de drept comun (cărțile funciare reglementate de Legea nr. 7/1996).

Legea nr. 219 din 25 noiembrie 1998 privind regimul concesiunilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 459 din 30 noiembrie 1998

Legea are ca obiect reglementarea și organizarea regimului de concesionare pentru: bunurile proprietate publică ori privată a statului, orașului sau comunei; activitățile și serviciile de interes național sau local. Concesionarea se face în baza unui contract prin care o persoană, numită concedent, transmite pentru o perioadă determinată, de cel mult 49 de ani, unei alte persoane, numită concesionar, care acționează pe riscul și pe răspunderea sa, dreptul și obligația de exploatare a unui bun, a unei activități sau a unui serviciu public, în schimbul unei redevențe.

Legea nr. 255 din 31 decembrie 1998 privind protecția noilor soiuri de plante, publicată în Monitorul Oficial nr. 525 din 31 decembrie 1998

Ordonanța Guvernului nr. 8 din 27 ianuarie 1998 privind constituirea Fondului special pentru promovarea și dezvoltarea turismului, publicată în Monitorul Oficial nr. 40 din 30 ianuarie 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 23 din 27 martie 2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 135 din 30 martie 2000

Ordonanța Guvernului nr. 12 din 29 ianuarie 1998 privind taxele de timbru pentru activitatea notarială, publicată în Monitorul Oficial nr. 40 din 30 ianuarie 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 586 din 7 august 2002

Ordonanța Guvernului nr. 16 din 29 ianuarie 1998 privind Statutul personalului vamal, publicată în Monitorul Oficial nr. 39 din 30 ianuarie 1998, aprobată, modificată și completată prin

Legea nr. 74 din 16 ianuarie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 99 din 5 februarie 2002, cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 17 din 29 ianuarie 1998 privind instituirea unor taxe pentru prestații vamale, publicată în Monitorul Oficial nr. 40 din 30 ianuarie 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 240 din 14 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 480 din 14 decembrie 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 20 din 30 ianuarie 1998 privind constituirea și funcționarea fondurilor cu capital de risc, publicată în Monitorul Oficial nr. 41 din 30 ianuarie 1998

Ordonanța Guvernului nr. 38 din 30 ianuarie 1998 privind acreditarea și infrastructura pentru evaluarea conformității, publicată în Monitorul Oficial nr. 43 din 30 ianuarie 1998

Ordonanța Guvernului nr. 39 din 30 ianuarie 1998 privind activitatea de standardizare națională în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 43 din 30 ianuarie 1998, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 355 din 6 iunie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 447 din 26 iunie 2002, cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 41 din 30 ianuarie 1998 privind taxele în domeniul protecției proprietății industriale și regimul de utilizare a acestora, publicată în Monitorul Oficial nr. 43 din 30 ianuarie 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 47 din 30 iulie 1998 privind constituirea și utilizarea Fondului special al aviației civile, publicată în Monitorul Oficial nr. 284 din 31 iulie 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 212 din 20 aprilie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 213 din 23 aprilie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 48 din 3 august 1998 privind majorarea capitalului social al societăților comerciale bancare la care statul este acționar majoritar, publicată în Monitorul Oficial nr. 286 din 4 august 1998, aprobată prin Legea nr. 515 din 9 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 653 din 17 octombrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 56 din 19 august 1998 privind înființarea, organizarea și funcționarea Casei Asigurărilor de Sănătate a Apărării Ordinii Publice, Siguranței Naționale și Autorității Judecătorești, publicată în Monitorul Oficial nr. 308 din 25 august 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 458 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 418 din 27 iulie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 58 din 21 august 1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 309 din 26 august 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 755 din 27 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 7 din 9 ianuarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 61 din 21 august 1998 privind înființarea acțiunilor de consultanță și formare profesională destinate agricultorilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 308 din 25 august 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 222 din 26 noiembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 459 din 30 octombrie 1998

Ordonanța Guvernului nr. 65 din 21 august 1998 privind salarizarea diplomaților, publicată în Monitorul Oficial nr. 314 din 27 august 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 81 din 20 martie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 147 din 23 martie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 79 din 25 august 1998 privind organizarea și funcționarea Fondului Cultural Național, publicată în monitorul Oficial nr. 313 din 27 august 1998, aprobată și

modificată prin Legea nr. 247 din 16 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 296 din 6 iunie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 81 din 25 august 1998 privind unele măsuri pentru ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate, publicată în Monitorul Oficial nr. 313 din 27 august 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 107 din 16 iunie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 304 din 29 iunie 1999

Potrivit acestui act normativ, în vederea ameliorării terenurilor degradate, statul poate interveni, scoțând, temporar, de sub regimul proprietății private terenurile care urmează să fie supuse ameliorărilor.

Ordonanța Guvernului nr. 82 din 25 august 1998 privind înregistrarea fiscală a plătitorilor de impozite și taxe, publicată în Monitorul Oficial nr. 313 din 27 august 1998, aprobată prin Legea nr. 228 din 4 decembrie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 473 din 9 decembrie 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 712 din 1 octombrie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 96 din 28 august 1998 privind reglementarea regimului silvic și administrarea fondului forestier național, publicată în Monitorul Oficial nr. 320 din 28 august 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 23 din 24 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 141 din 23 iulie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 355 din 27 iulie 1999

Reproducem în cele ce urmează principalele dispoziții privitoare la proprietate conținute de ordonanța în cauză. Potrivit art. 3: După forma de proprietate, fondul forestier național, definit de art. 1 din Codul silvic, este constituit din:

- a) fondul forestier proprietate publică a statului;
- b) fondul forestier proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale (comune, orașe, municipii);
- c) fondul forestier proprietate privată a unităților de cult (parohii, schituri, mănăstiri);
- d) fondul forestier proprietate indiviză a persoanelor fizice (foști posesori, moșneni și răzeși sau moștenitori ai acestora);
- e) fondul forestier proprietate privată a persoanelor fizice.

Art. 4 dispune: (1) Drumurile forestiere și căile ferate forestiere, existente la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe, aparțin statului, indiferent de forma de proprietate a fondului forestier pe care acestea îl străbat.

(2) Regimul juridic al drumurilor și căilor ferate forestiere care se vor construi în viitor va fi stabilit în raport cu sursa de finanțare și cu natura proprietății terenurilor, astfel:

- a) drumurile și căile ferate forestiere, construite pe terenurile proprietate publică a statului și finanțate cu fonduri de la bugetul de stat sau din fondul de dezvoltare al Regiei Naționale a Pădurilor, vor fi proprietate publică a statului și administrate de regie;
- b) drumurile și căile ferate forestiere, construite pe terenurile din fondul forestier proprietate privată și finanțate din resursele financiare ale proprietarilor de păduri, vor fi proprietate privată, administrate de deținătorii pădurilor respective.

Ordonanța Guvernului nr. 102 din 27 august 1998 privind formarea profesională continuă prin sistemul educațional, publicată în Monitorul Oficial nr. 321 din 28 august 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 133 din 21 iulie 2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 346 din 25 iulie 2000

Ordonanța Guvernului nr. 112 din 27 august 1998 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților (organizații, culte religioase) minorităților naționale din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 324 din 29 august 1998, aprobată prin Legea nr. 176 din 11 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 258 din 11 aprilie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 116 din 27 august 1998 privind instituirea regimului special pentru activitatea de transport maritim internațional, publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 29 august 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 121 din 28 august 1998 privind răspunderea materială a militarilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 328 din 29 august 1998

Ordonanța Guvernului nr. 124 din 29 august 1998 privind organizarea și funcționarea cabinetelor medicale, publicată în Monitorul Oficial nr. 328 din 29 august 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 568 din 1 august 2002

Ordonanța Guvernului nr. 128 din 29 august 1998 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor legal confiscate sau intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, publicată în Monitorul Oficial nr. 328 din 29 august 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 98 din 26 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 248 din 11 iunie 1999, cu modificările ulterioare

Ordonanța în cauză reglementează modalitățile concrete de valorificare a diferitelor categorii de bunuri confiscate sau intrate, în condițiile stabilite de lege, în proprietatea privată a statului.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12 din 7 iulie 1998 privind transportul pe căile ferate române și reorganizarea Societății Naționale a Căilor Ferate Române, publicată în Monitorul Oficial nr. 254 din 8 iulie 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 89 din 25 mai 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 217 din 1 iunie 1999, cu modificările ulterioare

Reproducem, în cele ce urmează, principalele articole care reglementează regimul juridic al bunurilor pentru materia reglementată de această ordonanță. Potrivit art. 9:

Gestionarea infrastructurii feroviare, așa cum a fost definită la art. 8 alin. (1), se asigură de către o companie națională rezultată ca urmare a reorganizării Societății Naționale a Căilor Ferate Române, căreia i se atribuie în concesiune, fără plata redevenței, infrastructura feroviară publică și care deține în proprietate alte elemente ale infrastructurii feroviare preluate de la Societatea Națională a Căilor Ferate Române, stabilite prin hotărâre a Guvernului.

Contractul de concesiune se încheie, în numele statului, cu Ministerul Transporturilor, pentru o perioadă de până la 50 de ani.

Art.10 dispune că: (1) Infrastructura feroviară publică se compune din:

a) liniile ferate deschise circulației publice, terenul aferent pe care acestea sunt efectiv construite și terenurile situate de o parte și de alta a axei căii ferate, care constituie zona de siguranță a infrastructurii feroviare;

b) podurile, tunelurile, viaductele și alte lucrări de artă, care au legătură cu liniile ferate deschise circulației publice, precum și terenurile aferente acestora;

c) lucrările geotehnice de protecție și de consolidare, plantațiile de protecție a liniilor ferate și terenurile aferente pe care sunt amplasate;

d) instalațiile de siguranță și de conducere operativă a circulației feroviare;

e) triajele de rețea ale căii ferate și terenurile aferente acestora.

(2) Elementele concrete ale infrastructurii feroviare publice se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

(3) Celelalte elemente ale ansamblului infrastructurii feroviare, neprevăzute la alin. (1), constituie proprietate privată a companiei care gestionează infrastructura feroviară, a societăților naționale și a societăților comerciale, rezultate din reorganizare, precum și a Societății Naționale a Căilor Ferate Române, rămasă după reorganizare, după caz.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13 din 7 iulie 1998 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 255 din 8 iulie 1998

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24 din 30 septembrie 1998 privind regimul zonelor defavorizate, publicată în Monitorul Oficial nr. 378 din 2 octombrie 1998, republicată în Monitorul Oficial nr. 545 din 8 noiembrie 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 20 din 15 ianuarie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 12 din 19 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare

Potrivit ordonanței, societățile comerciale, persoane juridice române (care pot fi și cu capital parțial sau integral străin), precum și întreprinzătorii particulari sau asociațiile familiale, înființate după data declarării zonei defavorizate, care au sediul social și își desfășoară activitatea pe teritoriul acesteia, pot beneficia, diferențiat pe zone defavorizate, pentru investițiile noi realizate în această zonă, de o serie de facilități, cum ar fi: scutirea de plata impozitului pe profit, pe durata de existență a zonei defavorizate ș.a.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26 din 9 octombrie 1998 privind unele măsuri de protecție socială a personalului din sectorul producției de apărare, publicată în Monitorul Oficial nr. 387 din 12 octombrie 1998, aprobată prin Legea nr. 1 din 7 ianuarie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 4 din 13 ianuarie 1999

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51 din 15 decembrie 1998 privind unele măsuri premergătoare privatizării băncilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 482 din 15 decembrie 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 409 din 17 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 398 din 19 iulie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 54 din 23 decembrie 1998 pentru finalizarea procesului de privatizare cu titlu gratuit, publicată în Monitorul Oficial nr. 503 din 28 decembrie 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța a Guvernului nr. 58 din 21 august 1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 309 din 26 august 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 755 din 27 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 7 din 9 ianuarie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 63 din 28 decembrie 1998 privind energia electrică și termică, publicată în Monitorul Oficial nr. 519 din 30 decembrie 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 69 din 29 decembrie 1998 privind regimul de autorizare a activităților din domeniul jocurilor de noroc, publicată în Monitorul Oficial nr. 515 din 30 decembrie 1998, aprobată și modificată prin Legea nr. 166 din 9 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 550 din 11 noiembrie 1999, cu modificările ulterioare

1999

Legea nr. 21 din 18 ianuarie 1999 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 18 din 21 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 30 din 26 ianuarie 1999 pentru sprijinirea exporturilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 35 din 28 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 49 din 31 martie 1999 privind pensiile I.O.V.R., publicată în Monitorul Oficial nr. 135 din 1 aprilie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 81 din 11 mai 1999, legea datoriei publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 215 din 17 mai 1999

Legea nr. 99 din 26 mai 1999 privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, publicată în Monitorul Oficial nr. 236 din 27 mai 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 108 din 16 iunie 1999 pentru înființarea și organizarea Inspecției muncii, publicată în Monitorul Oficial nr. 283 din 21 iunie 1999, republicată în Monitorul Oficial nr. 740 din 10 octombrie 2002

Legea nr. 115 din 28 iunie 1999 privind responsabilitatea ministerială, publicată în Monitorul Oficial nr. 300 din 28 iunie 1999, republicată în Monitorul Oficial nr. 334 din 20 mai 2002, cu modificările ulterioare

Legea nr. 117 din 30 iunie 1999 privind taxele extrajudiciare de timbru, publicată în Monitorul Oficial nr. 321 din 6 iunie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 132 din iulie 1999 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național de Formare Profesională a Adulților, publicată în Monitorul Oficial nr. 348 din 23 iulie 1999

Legea nr. 138 din 20 iulie 1999 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului militar din instituțiile publice de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, precum și acordarea unor drepturi salariale personalului civil din aceste instituții, publicată în Monitorul Oficial nr. 347 din 22 iulie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 142 din 27 iulie 1999 privind sprijinul statului pentru salarizarea clerului, publicată în Monitorul Oficial nr. 361 din 29 iulie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 146 din 27 iulie 1999 privind organizarea, funcționarea și finanțarea spitalelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 370 din 3 august 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 158 din 20 octombrie 1999 privind constituirea și funcționarea Consiliului Național pentru Mediu și Dezvoltare Durabilă, publicată în Monitorul Oficial nr. 513 din 22 octombrie 1999

Legea nr. 161 din 3 noiembrie 1999 pentru aprobarea afilierii Ministerului Muncii și Protecției Sociale la Asociația Internațională a Inspecției Muncii, publicată în Monitorul Oficial nr. 543 din 5 noiembrie 1999

Legea nr. 168 din 12 noiembrie 1999 privind soluționarea conflictelor de muncă, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 29 noiembrie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 170 din 25 noiembrie 1999 pentru aprobarea afilierii instituției Avocatul Poporului la Asociația Ombudsmanilor și Mediatorilor Francofoni, publicată în Monitorul Oficial nr. 584 din 30 noiembrie 1999

Legea nr. 187 din 7 decembrie 1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică, publicată în Monitorul Oficial nr. 603 din 9 decembrie 1999

Legea nr. 188 din 8 decembrie 1999 privind Statutul funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial nr. 600 din 8 decembrie 1999, cu modificările ulterioare

Legea nr. 189 din 9 decembrie 1999 privind exercitarea inițiativei legislative de către cetățeni, publicată în Monitorul Oficial nr. 611 din 14 decembrie 1999

Legea nr. 190 din 9 decembrie 1999 privind creditul ipotecar pentru investiții imobiliare, publicată în Monitorul Oficial nr. 611 din 14 decembrie 1999

Legea nr. 203 din 28 decembrie 1999 privind permisele de muncă, publicată în Monitorul Oficial nr. 646 din 30 decembrie 1999, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 16 din 28 ianuarie 1999 pentru aprobarea Programului prioritar de construcție a autostrăzilor din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 39 din 29 ianuarie 1999

Ordonanța Guvernului nr. 17 din 28 ianuarie 1999 privind constituirea, organizarea și funcționarea Serviciului Public de Radiocomunicații Navale de Apel, Pericol și Salvare, publicată în Monitorul Oficial nr. 39 din 29 ianuarie 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 450 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 416 din 26 iulie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 22 din 29 ianuarie 1999 privind administrarea porturilor și serviciile în porturi, publicată în Monitorul Oficial nr. 42 din 29 ianuarie 1999, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 48 din 19 august 1999 privind transportul rutier al mărfurilor periculoase, publicată în Monitorul Oficial nr. 401 din 24 august 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 122 din 18 martie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 198 din 25 martie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 49 din 19 august 1999 privind transportul mărfurilor periculoase pe calea ferată, publicată în Monitorul Oficial nr. 401 din 24 august 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 788 din 29 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 21 din 16 ianuarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 67 din 24 august 1999 privind destinația sumelor încasate din amenzile cu caracter administrativ aplicate de procurori, publicată în Monitorul Oficial nr. 406 din 26 august 1999, aprobată prin Legea nr. 187 din 16 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 273 din 23 aprilie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 68 din 26 august 1999 privind finanțarea activității Direcției Generale a Penitenciarelor din subordinea Ministerului Justiției, publicată în Monitorul Oficial nr. 415 din 30 august 1999, aprobată prin Legea nr. 219 din 30 aprilie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 227 din 4 mai 2001

Ordonanța Guvernului nr. 69 din 26 august 1999 pentru facilitarea aplicării convențiilor internaționale în materie de transfer al persoanelor condamnate, la care România este parte, în privința predării-preluării condamnaților, publicată în Monitorul Oficial nr. 415 din 30 august 1999, aprobată prin Legea nr. 113 din 30 iunie 2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 302 din 3 iulie 2000

Ordonanța Guvernului nr. 79 din 30 august 1999 privind organizarea activității practicienilor în reorganizare și lichidare, publicată în Monitorul Oficial nr. 421 din 31 august 1999, aprobată prin Legea nr. 505 din 11 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 523 din 8 iulie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 81 din 30 august 1999 pentru aprobarea participării Ministrului Justiției ca membru permanent la Conferința Europeană Permanentă de Probațiune, publicată

în Monitorul Oficial nr. 424 din 31 august 1999, aprobată prin Legea nr. 71 din 16 martie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 137 din 20 martie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 88 din 30 august 1999 privind stabilirea unor reguli pentru transportul combinat de mărfuri, publicată în Monitorul Oficial nr. 423 din 31 august 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 401 din 20 iunie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 455 din 27 iunie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 94 din 30 august 1999 privind participarea României la procedurile în fața Curții Europene a Drepturilor Omului și a Comitetului Miniștrilor ale Consiliului Europei și regresul statului în urma hotărârilor și convențiilor de rezolvare pe cale amiabilă, publicată în Monitorul Oficial nr. 424 din 31 august 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 87 din 20 martie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 145 din 23 martie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 97 din 30 august 1999 privind garantarea furnizării de servicii publice în transporturile rutiere și pe căile navigabile interioare, publicată în Monitorul Oficial nr. 426 din 31 august 1999, republicată în Monitorul Oficial nr. 732 din 7 octombrie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 106 din 30 august 1999 privind contractele încheiate în afara spațiilor comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 431 din 31 august 1999

Ordonanța Guvernului nr. 107 din 30 august 1999 privind activitatea de comercializare a pachetelor de servicii turistice, publicată în Monitorul Oficial nr. 431 din 31 august 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 631 din 16 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 754 din 27 noiembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 112 din 30 august 1999 privind călătoriile gratuite în interes de serviciu și în interes personal pe căile ferate române, publicată în Monitorul Oficial nr. 425 din 31 august 1999

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1 din 21 ianuarie 1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență, publicată în Monitorul Oficial nr. 22 din 21 ianuarie 1999

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40 din 8 aprilie 1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe, publicată în Monitorul Oficial nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 241 din 16 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 23 mai 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55 din 29 aprilie 1999 pentru interzicerea publicității produselor din tutun în sălile de spectacol și interzicerea vânzării produselor din tutun minorilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 30 aprilie 1999, republicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 21 septembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 151 din 36 iulie 2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 354 din 28 iulie 2000, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83 din 8 iunie 1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 266 din 10 iunie 1999, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 145 din 30 septembrie 1999 privind unele măsuri de protecție socială a personalului din sectorul producției de apărare, publicată în Monitorul Oficial nr. 481 din 5 octombrie 1999, aprobată prin Legea nr. 29 din 5 martie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 116 din 7 martie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 147 din 7 octombrie 1999 privind asociațiile utilizatorilor de apă pentru irigații, publicată în Monitorul Oficial nr. 493 din 13 octombrie 1999,

aprobată și modificată prin Legea nr. 573 din 22 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 695 din 1 noiembrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 148 din 11 octombrie 1999 privind reglementarea regimului juridic al terenurilor destinate construirii de locuințe prin Agenția Națională pentru Locuințe, publicată în Monitorul Oficial nr. 491 din 13 octombrie 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 243 din 16 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 23 mai 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 152 din 14 octombrie 1999 privind produsele medicamentoase de uz uman, publicată în Monitorul Oficial nr. 508 din 20 octombrie 1999, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 336 din 31 mai 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 418 din 17 iunie 2002, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158 din 19 octombrie 1999 privind regimul exporturilor și importurilor de produse strategice, publicată în Monitorul Oficial nr. 519 din 26 octombrie 1999, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 175 din 5 noiembrie 1999 privind înființarea Agenției pentru Organizarea Centrilor Regionali pentru Prevenirea și Combaterea Infracționalității Transfrontaliere (SECI), publicată în Monitorul Oficial nr. 547 din 9 noiembrie 1999, aprobată prin Legea nr. 94 din 10 mai 2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 217 din 17 mai 2000

2000

Legea nr. 1 din 11 ianuarie 2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a celor forestiere solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 8 din 12 ianuarie 2000

Legea nr. 3 din 22 februarie 2000 privind organizarea și desfășurarea referendumului, publicată în Monitorul Oficial nr. 84 din 24 februarie 2000

Legea nr. 16 din 6 martie 2000 privind înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Național al Persoanelor Vârstnice, publicată în Monitorul Oficial nr. 104 din 9 martie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 17 din 6 martie 2000 privind asistența socială a persoanelor vârstnice, publicată în Monitorul Oficial nr. 104 din 9 martie 2000

Legea nr. 19 din 17 martie 2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, publicată în Monitorul Oficial nr. 140 din 1 aprilie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 24 din 27 martie 2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, publicată în Monitorul Oficial nr. 139 din 31 martie 2000

Legea nr. 32 din 3 aprilie 2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 148 din 10 aprilie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 69 din 28 aprilie 2000, legea educației fizice și sportului, publicată în Monitorul Oficial nr. 200 din 9 mai 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 124 din 13 iulie 2000 privind structura personalului Curții Constituționale, publicată în Monitorul Oficial nr. 331 din 17 iulie 2000

Legea nr. 137 din 24 iulie 2000 privind regimul juridic al terenului aferent Palatului Parlamentului României, publicată în Monitorul Oficial nr. 348 din 26 iulie 2000

Legea nr. 139 din 24 iulie 2000 privind activitatea de meteorologie, publicată în Monitorul Oficial nr. 360 din 2 august 2000

Legea nr. 143 din 26 iulie 2000 privind combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, publicată în Monitorul Oficial nr. 362 din 3 august 2000, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 156 din 26 iulie 2000 privind protecția cetățenilor români care lucrează în străinătate, publicată în Monitorul Oficial nr. 364 din 4 august 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 167 din 5 octombrie 2000 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 157/1999 pentru ratificarea Memorandumului de finanțe dintre Guvernul României și Comisia Europeană referitor la Programul RO 9903 privind Facilitatea pentru infrastructuri de mari dimensiuni, partea a 4-a – Pregătirea proiectelor ISPA, semnat la București la 2 septembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 497 din 10 octombrie 2000

Legea nr. 176 din 18 octombrie 2000 privind dispozitivele medicale, publicată în Monitorul Oficial nr. 544 din 2 noiembrie 2000

Legea nr. 178 din 18 octombrie 2000 privind produsele cosmetice, publicată în Monitorul Oficial nr. 525 din 25 octombrie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 182 din 25 octombrie 2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, publicată în Monitorul Oficial nr. 530 din 27 octombrie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 188 din 1 noiembrie 2000 privind executorii judecătorești, publicată în Monitorul Oficial nr. 559 din 10 noiembrie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 193 din 6 noiembrie 2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între comercianți și consumatori, publicată în Monitorul Oficial nr. 560 din 10 noiembrie 2000

Legea nr. 195 din 6 noiembrie 2000 privind constituirea și organizarea clerului militar, publicată în Monitorul Oficial nr. 561 din 13 noiembrie 2000

Legea nr. 199 din 13 noiembrie 2000 privind utilizarea eficientă a energiei, publicată în Monitorul Oficial nr. 577 din 17 noiembrie 2000, republicată în Monitorul Oficial nr. 734 din 8 octombrie 2002

Legea nr. 202 din 13 noiembrie 2000 privind unele măsuri pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul operațiunilor de vămuire, publicată în Monitorul Oficial nr. 588 din 21 noiembrie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 219 din 28 noiembrie 2000 privind egalitatea șanselor de a urma studiile în învățământul superior prin acordarea burselor sociale de studiu, publicată în Monitorul Oficial nr. 617 din 30 noiembrie 2000

Ordonanța Guvernului nr. 1 din 20 ianuarie 2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, publicată în Monitorul Oficial nr. 22 din 21 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 459 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 418 din 27 iulie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 2 din 21 ianuarie 2000 privind organizarea activității de expertiză tehnică judiciară și extrajudiciară, publicată în Monitorul Oficial nr. 26 din 25 ianuarie 2000

Ordonanța Guvernului nr. 3 din 21 ianuarie 2000 privind organizarea activității agenților imobiliari, publicată în Monitorul Oficial nr. 26 din 25 ianuarie 2000

Ordonanța Guvernului nr. 9 din 21 ianuarie 2000 privind nivelul dobânzii legale pentru obligații bănești, publicată în Monitorul Oficial nr. 26 din 25 ianuarie 2000, aprobată, modificată

și completată prin Legea nr. 356 din 6 iunie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 425 din 18 iunie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 10 din 21 ianuarie 2000 privind desfășurarea activității de realizare și de verificare a lucrărilor de specialitate din domeniile cadastrului, geodeziei și cartografiei de către persoanele fizice și juridice autorizate pe teritoriul României, publicată în Monitorul Oficial nr. 26 din 25 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 795 din 29 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 39 din 21 ianuarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 40 din 30 ianuarie 2000 privind acreditarea agenților de credit în vederea administrării fondurilor pentru acordarea de microcredite, publicată în Monitorul Oficial nr. 39 din 31 ianuarie 2000, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 376 din 11 iunie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 438 din 24 iunie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 27 din 30 ianuarie 2000 privind regimul produselor supuse accizelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 42 din 31 ianuarie 2000, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 41 din 30 ianuarie 2000 privind înființarea, organizarea și funcționarea autorității naționale de reglementare în domeniul gazelor naturale (ANRGN), publicată în Monitorul Oficial nr. 45 din 31 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 791 din 29 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 37 din 21 ianuarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 43 din 30 ianuarie 2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, publicată în Monitorul Oficial nr. 45. din 31 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 378 din 10 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 394 din 18 iulie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 44 din 30 ianuarie 2000 referitoare la unele măsuri privind asigurarea bunurilor culturale mobile exportate temporar, publicată în Monitorul Oficial nr. 41 din 31 ianuarie 2000, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 45 din 30 ianuarie 2000 privind unele măsuri pentru combaterea procedurii și comercializării neautorizate a fonogramelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 41 din 31 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 624 din 7 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 727 din 15 noiembrie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 47 din 30 ianuarie 2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din lista patrimoniului mondial, publicată în Monitorul Oficial nr. 45 din 31 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 564 din 19 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 695 din 1 noiembrie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 60 din 30 ianuarie 2000 privind reglementarea activităților din sectorul gazelor naturale, publicată în Monitorul Oficial nr. 46 din 31 ianuarie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 463 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 432 din 1 august 2001

Ordonanța Guvernului nr. 66 din 17 august 2000 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier în proprietate industrială, publicată în Monitorul Oficial nr. 395 din 23 august 2000

Ordonanța Guvernului nr. 75 din 24 august 2000 privind autorizarea experților criminaliști, publicată în Monitorul Oficial nr. 407 din 29 august 2000, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 488 din 11 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 578 din 5 august 2002

Ordonanța Guvernului nr. 78 din 24 august 2000 privind omologarea vehiculelor rutiere și eliberarea cărții de identitate a acestora, în vederea admiterii în circulație pe drumurile publice din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 412 din 30 august 2000

Ordonanța Guvernului nr. 79 din 24 august 2000 privind regimul navigației pe Canalul Dunăre-Marea Neagră și Canalul Poarta Albă-Midia-Năvodari, publicată în Monitorul Oficial nr. 413 din 30 august 2000

Ordonanța Guvernului nr. 80 din 24 august 2000 privind certificarea și/sau omologarea echipamentelor, pieselor de schimb și materialelor de exploatare utilizate la vehicule rutiere, publicată în Monitorul Oficial nr. 413 din 30 august 2000

Ordonanța Guvernului nr. 81 din 24 august 2000 privind certificarea încadrării vehiculelor rutiere înmatriculate în normele tehnice privind siguranța circulației rutiere, protecția mediului și folosința conform destinației, prin inspecția tehnică periodică, publicată în Monitorul Oficial nr. 413 din 30 august 2000

Ordonanța Guvernului nr. 82 din 24 august 2000 privind autorizarea agenților economici care prestează servicii de reparație, de reglare și/sau desfășoară activitate de reconstrucție a vehiculelor rutiere, publicată în Monitorul Oficial nr. 413 din 30 august 2000

Ordonanța Guvernului nr. 87 din 29 august 2000 privind răspunderea producătorilor pentru pagubele generate de produsele defectuoase, publicată în Monitorul Oficial nr. 421 din 1 septembrie 2000

Ordonanța Guvernului nr. 89 din 29 august 2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în arhiva electronică de garanții reale mobiliare, publicată în Monitorul Oficial nr. 423 din 1 septembrie 2000, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 298 din 15 mai 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 356 din 28 mai 2002

Ordonanța Guvernului nr. 92 din 29 august 2000 privind organizarea și funcționarea serviciilor de reintegrare socială a infractorilor și de supraveghere a executării sancțiunilor neprivative de libertate, publicată în Monitorul Oficial nr. 423 din 1 septembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 129 din 18 martie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 190 din 20 martie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 102 din 31 august 2000 privind Statutul și regimul refugiaților în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 436 din 3 septembrie 2000, aprobată prin Legea nr. 323 din 27 iunie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 342 din 27 iunie 2001, cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 109 din 31 august 2000 privind stațiunile balneare, climaterice și balneoclimaterice și asistența medicală balneară și de recuperare, publicată în Monitorul Oficial nr. 426 din 2 septembrie 2000, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 343 din 31 mai 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 424 din 18 iunie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 112 din 31 august 2000 pentru reglementarea procesului de scoatere din funcțiune, casare și verificare a activelor corporale care alcătuiesc domeniul public al statului și al unităților administrativ-teritoriale, publicată în Monitorul Oficial nr. 425 din 1 septembrie 2000, aprobată prin Legea nr. 246 din 16 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 264 din 23 mai 2001

Ordonanța Guvernului nr. 129 din 31 august 2000 privind formarea profesională a adulților, publicată în Monitorul Oficial nr. 430 din 2 noiembrie 2000, republicată în Monitorul Oficial nr. 711 din 30 septembrie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 130 din 31 august 2000 privind regimul juridic al contractelor la distanță, publicată în Monitorul Oficial nr. 431 din 2 septembrie 2000c, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, publicată în Monitorul Oficial nr. 431 din 2 septembrie 2000

Ordonanța Guvernului nr. 138 din 31 august 2000 privind măsuri de susținere a învățământului, publicată în Monitorul Oficial nr. 431 din 2 septembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 719 din 4 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 797 din 13 decembrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24 din 30 martie 2000 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază pentru personalul contractual din sectorul bugetar, publicată în Monitorul Oficial nr. 138 din 31 martie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 383 din 10 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 400 din 20 iulie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34 din 17 aprilie 2000 privind produsele agroalimentare ecologice, publicată în Monitorul Oficial nr. 172 din 21 aprilie 2000, aprobată prin Legea nr. 38 din 7 martie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 122 din 12 martie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36 din 20 aprilie 2000 pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 158/1999 privind regimul exporturilor și importurilor de produse strategice, publicată în Monitorul Oficial nr. 177 din 25 aprilie 2000

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59 din 26 mai 2000 privind Statutul personalului silvic, publicată în Monitorul Oficial nr. 238 din 30 mai 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 427 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 406 din 23 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78 din 16 iunie 2000 privind regimul deșeurilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 283 din 22 iunie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 426 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 411 din 25 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83 din 19 iunie 2000 privind organizarea și funcționarea cabinetelor de liberă practică pentru servicii publice conexe actului medical, publicată în Monitorul Oficial nr. 291 din 27 iunie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 598 din 31 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 711 din 8 noiembrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94 din 29 iunie 2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 308 din 4 iulie 2000, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 501 din 11 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 561 din 31 iulie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 96 din 29 iunie 2000 pentru modificarea și completarea unor acte normative în vederea unificării sistemului de evidență informatizată a persoanei, publicată în Monitorul Oficial nr. 308 din 4 iulie 2000, aprobată prin Legea nr. 708 din 3 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 785 din 11 decembrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 97 din 29 iunie 2000 privind organizațiile cooperatiste de credit, publicată în Monitorul Oficial nr. 330 din 14 iulie 2000, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 200 din 16 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 300 din 8 mai 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99 din 29 iunie 2000 privind măsurile ce pot fi aplicate în perioadele cu temperaturi extreme pentru protecția persoanelor încadrate în muncă, publicată în Monitorul Oficial nr. 304 din 4 iulie 2000, aprobată prin Legea nr. 436 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 404 din 20 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 102 din 29 iunie 1999 privind protecția specială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap, publicată în Monitorul Oficial nr. 310 din 30 iunie 1999, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 127 din 30 iunie 2000 privind organizarea doctoratului și a studiilor avansate academice în cadrul Academiei Române, publicată în Monitorul Oficial nr. 317 din 7 iulie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 596 din 31 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 711 din 8 noiembrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 133 din 14 septembrie 2000 privind învățământul universitar și postuniversitar de stat cu taxă, publicată în Monitorul Oficial nr. 465 din 25 septembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 441 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 411 din 25 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 160 din 13 octombrie 2000 privind salarizarea controlorilor financiari din cadrul Curții de Conturi, publicată în Monitorul Oficial nr. 510 din 18 octombrie 2000, aprobată prin Legea nr. 711 din 3 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 785 din 11 decembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 167 din 13 octombrie 2000 privind unele măsuri de protecție socială a personalului din sectorul producției de apărare, publicată în Monitorul Oficial nr. 523 din 24 octombrie 2000, aprobată prin Legea nr. 179 din 11 aprilie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 189 din 13 aprilie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 190 din 9 noiembrie 2000 privind regimul metalelor prețioase în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 572 din 16 noiembrie 2000

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 201 din 15 noiembrie 2000 pentru crearea cadrului instituțional necesar în vederea funcționării Centrului Regional al Inițiativei de Cooperare în sud-estul Europei pentru combaterea infraționalității transfrontaliere, publicată în Monitorul Oficial nr. 589 din 21 noiembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 357 din 10 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 380 din 12 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 221 din 24 noiembrie 2000 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, publicată în Monitorul Oficial nr. 610 din 28 noiembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 452 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 413 din 25 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 236 din 24 noiembrie 2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, publicată în Monitorul Oficial nr. 625 din 4 decembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 462 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 433 din 2 august 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 243 din 28 noiembrie 2000 privind protecția atmosferei, publicată în Monitorul Oficial nr. 633 din 6 decembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 655 din 20 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 773 din 4 decembrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 244 din 28 noiembrie 2000 privind siguranța barajelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 633 din 6 decembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 466 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 428 din 31 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 271 din 7 decembrie 2000 privind regimul activităților de transport, comercializare și recuperare a țițeiului, gazolinei, condensatului și etanului lichid, publicată în Monitorul Oficial nr. 663 din 15 decembrie 2000, cu modificările ulterioare

2001

Legea nr. 10 din 8 februarie 2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial nr. 75 din 14 februarie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 123 din 2 aprilie 2001 privind regimul străinilor în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 168 din 3 aprilie 2001

Legea nr. 164 din 7 aprilie 2001 privind pensiile militare de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 183 din 10 aprilie 2001, republicată în Monitorul Oficial nr. 748 din 14 octombrie 2002

Legea nr. 184 din 12 aprilie 2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, publicată în Monitorul Oficial nr. 195 din 18 aprilie 2001

Legea nr. 192 din 18 aprilie 2001 privind fondul piscicol, pescuit și acvacultură, publicată în Monitorul Oficial nr. 200 din 20 aprilie 2001, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 195 din 20 aprilie 2001, legea voluntariatului, publicată în Monitorul Oficial nr. 206 din 24 aprilie 2001, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 215 din 23 aprilie 2001, legea administrației publice locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 204 din 23 aprilie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 268 din 28 mai 2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, publicată în Monitorul Oficial nr. 299 din 7 iunie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 296 din 7 iunie 2001 privind extrădarea, publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 18 iunie 2001

Legea nr. 326 din 28 iunie 2001, legea serviciilor publice de gospodărire comunală, publicată în Monitorul Oficial nr. 359 din 4 iulie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 332 din 29 iunie 2001 privind promovarea investițiilor directe cu impact semnificativ în economie, publicată în Monitorul Oficial nr. 356 din 3 iulie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 350 din 6 iulie 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, publicată în Monitorul Oficial nr. 373 din 10 iulie 2001

Legea nr. 356 din 10 iulie 2001, legea patronatelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 380 din 12 iulie 2001

Legea nr. 406 din 10 iulie 2001 privind acordarea unor drepturi persoanelor care au avut calitatea de șef al statului român, publicată în Monitorul Oficial nr. 386 din 16 iulie 2001

Legea nr. 416 din 18 iulie 2001 privind venitul minim garantat, publicată în Monitorul Oficial nr. 401 din 20 iulie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 422 din 18 iulie 2001 privind protejarea monumentelor istorice, publicată în Monitorul Oficial nr. 407 din 24 iulie 2001

Legea nr. 455 din 18 iulie 2001 privind semnătura electronică, publicată în Monitorul Oficial nr. 429 din 31 iulie 2001

Legea nr. 461 din 18 iulie 2001 privind exercitarea profesiei de asistent medical, înființarea, organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 425 din 31 iulie 2001, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, publicată în Monitorul Oficial nr. 663 din 23 octombrie 2001

Legea nr. 597 din 31 octombrie 2001 privind unele măsuri de protecție și autorizare a construcțiilor în zona de coastă a Mării Negre, publicată în Monitorul Oficial nr. 711 din 8 noiembrie 2001

Legea nr. 608 din 31 octombrie 2001 privind evaluarea conformității produselor, publicată în Monitorul Oficial nr. 712 din 8 noiembrie 2001

Legea nr. 678 din 21 noiembrie 2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, publicată în Monitorul Oficial nr. 783 din 11 decembrie 2001

Legea nr. 703 din 3 decembrie 2001 privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, publicată în Monitorul Oficial nr. 818 din 19 decembrie 2001

Legea nr. 704 din 3 decembrie 2001 privind asistența juridică internațională în materie penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 807 din 17 decembrie 2001

Legea nr. 705 din 3 decembrie 2001 privind sistemul național de asistență socială, publicată în Monitorul Oficial nr. 814 din 18 decembrie 2001

Legea nr. 778 din 29 decembrie 2001 privind organizațiile interprofesionale pe produse agroalimentare, publicată în Monitorul Oficial nr. 15 din 14 ianuarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 410 din 25 iulie 2001, cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 5 din 19 iulie 2001 privind procedura somației de plată, publicată în Monitorul Oficial nr. 422 din 30 iulie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 295 din 13 mai 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 380 din 5 iunie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 7 din 19 iulie 2001 privind impozitul pe venit, publicată în Monitorul Oficial nr. 435 din 3 august 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 12 din 26 iulie 2001 pentru aprobarea unor reglementări privind datoria publică externă, publicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 13 august 2001

Ordonanța Guvernului nr. 13 din 26 iulie 2001 privind înființarea, organizarea și înființarea serviciilor comunitare pentru cadastru și agricultură, publicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 13 august 2001

Ordonanța Guvernului nr. 15 din 26 ianuarie 2001 privind reglementarea situației juridice a rezervoarelor, conductelor de transport al țițeiului și al produselor petroliere, a stațiilor de pompare și a celorlalte instalații și echipamente aferente, publicată în Monitorul Oficial nr. 66 din 7 februarie 2001

Ordonanța Guvernului nr. 24 din 26 iulie 2001 privind impunerea microîntreprinderilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 472 din 17 august 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 63 din 30 august 2001 privind înființarea Inspectoratului de Stat în Construcții - I.S.C., publicată în Monitorul Oficial nr. 536 din 1 septembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 75 din 30 august 2002 privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 540 din 1 septembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 83 din 30 august 2001 privind înființarea, organizarea și

funcționarea serviciilor publice comunitare pentru eliberarea și evidența pașapoartelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 543 din 1 septembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 84 din 30 august 2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare de evidență a persoanelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 544 din 1 septembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 85 din 30 august 2001 privind organizarea și funcționarea asociațiilor de proprietari, publicată în Monitorul Oficial nr. 544 din 1 septembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 87 din 30 august 2001 privind serviciile publice de salubritate a localităților, publicată în Monitorul Oficial nr. 543 din 1 septembrie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 139 din 1 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 233 din 18 aprilie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 88 din 30 august 2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea serviciilor publice comunitare pentru situații de urgență, publicată în Monitorul Oficial nr. 544 din 1 septembrie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 363 din 7 iunie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 477 din 26 iunie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 137 din 31 august 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, publicată în Monitorul Oficial nr. 431 din 2 septembrie 2000

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7 din 11 ianuarie 2001 privind unele măsuri pentru accelerarea și finalizarea procesului de privatizare a societăților comerciale din turism, publicată în Monitorul Oficial nr. 31 din 17 ianuarie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 276 din 4 iunie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 301 din 7 iunie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9 din 11 ianuarie 2001 privind unele măsuri în domeniile culturii și artei, cultelor, cinematografiei și dreptului de autor, publicată în Monitorul Oficial nr. 35 din 19 ianuarie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 574 din 22 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 685 din 30 octombrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 12 din 26 ianuarie 2001 privind înființarea Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție, publicată în Monitorul Oficial nr. 63 din 6 februarie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 252 din 16 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 266 din 23 mai 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13 din 26 ianuarie 2001 privind soluționarea contestațiilor împotriva măsurilor dispuse prin actele de control sau de impunere întocmite de organele Ministerului Finanțelor Publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 62 din 6 februarie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 506 din 4 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 648 din 16 octombrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 16 din 26 ianuarie 2001 privind gestionarea deșeurilor industriale reciclabile, publicată în Monitorul Oficial nr. 66 din 7 februarie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 465 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 422 din 30 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 20 din 8 februarie 2001 pentru stabilirea unor măsuri referitoare la administrarea companiilor/societăților naționale și a celorlalte societăți comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar majoritar, publicată în Monitorul Oficial nr. 80 din 15 februarie 2001, aprobată prin Legea nr. 307 din 7 iunie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 313 din 12 iunie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31 din 26 februarie 2001 privind veniturile extrabugetare ale instituțiilor publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 110 din 5 martie 2001, aprobată prin Legea nr. 373 din 10 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 384 din 13 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 58 din 19 aprilie 2001 privind organizarea și finanțarea rezidențiatului, stagiaturii și activității de cercetare medicală în sectorul sanitar, publicată în Monitorul Oficial nr. 215 din 26 aprilie 2001, cu completările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60 din 25 aprilie 2001 privind achizițiile publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 241 din 11 mai 2001, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 212 din 19 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 331 din 17 mai 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 105 din 27 iunie 2001 privind frontiera de stat a României, publicată în Monitorul Oficial nr. 352 din 30 iunie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 243 din 29 aprilie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 108 din 27 iunie 2001 privind exploatațile agricole, publicată în Monitorul Oficial nr. 352 din 30 iunie 2001

Ordonanța de urgență nr. 123 din 8 octombrie 2001 privind reorganizarea Comisiei pentru protecția copilului, publicată în Monitorul Oficial nr. 643 din 15 octombrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 124 din 8 octombrie 2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea Fondului Român pentru Eficiența Energiei, publicată în Monitorul Oficial nr. 644 din 15 octombrie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 287 din 15 mai 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 344 din 23 mai 2002

Ordonanța de urgență nr. 126 din 11 octombrie 2001 privind stingerea obligațiilor bugetare ale agenților economici din sectorul producției de apărare, din patrimoniul cărora se constituie parcuri industriale, publicată în Monitorul Oficial nr. 659 din 19 octombrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 141 din 25 octombrie 2001 pentru sancționarea unor acte de terorism și a unor fapte de încălcare a ordinii publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 691 din 31 octombrie 2001, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 472 din 9 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 524 din 18 iulie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 144 din 25 octombrie 2001 privind îndeplinirea de către cetățenii români, la ieșirea din țară, a condițiilor de intrare în statele membre ale Uniunii Europene și în alte state, publicată în Monitorul Oficial nr. 725 din 14 noiembrie 2001, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 177 din 11 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 258 din 17 aprilie 2002, cu modificările și completările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 149 din 15 noiembrie 2001 privind instituirea Tarifului intern de călători în transport feroviar, publicată în Monitorul Oficial nr. 743 din 21 noiembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 153 din 21 noiembrie 2001 pentru aplicarea Rezoluției nr. 1373/2001 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind combaterea terorismului internațional, publicată în Monitorul Oficial nr. 769 din 3 decembrie 2001, aprobată prin Legea nr. 131 din 18 martie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 195 din 21 martie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158 din 27 noiembrie 2001 privind regimul accizelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 30 noiembrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 159 din 27 noiembrie 2001 pentru prevenirea și combaterea utilizării sistemului financiar-bancar în scopul finanțării de acte de terorism, publicată în Monitorul Oficial nr. 802 din 14 decembrie, aprobată prin Legea nr. 466 din 9 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 523 din 12 iulie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 221 din 24 noiembrie 2000 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, publicată în Monitorul Oficial nr. 610 din 28 noiembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 452 din 18 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 413 din 25 iulie 2001

Hotărârea Guvernului nr. 589 din 21 iunie 2001 privind înființarea Consiliului minorităților naționale, publicată în Monitorul Oficial nr. 365 din 6 iulie 2001, cu modificările ulterioare

Hotărârea Guvernului nr. 611 din 27 iunie 2001 privind aprobarea Programului de interes național în domeniul protecției copilului "Integrarea socială a copiilor care trăiesc în stradă", publicată în Monitorul Oficial nr. 366 din 6 iulie 2001

Hotărârea Guvernului nr. 614 din 27 iunie 2001 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial nr. 379 din 11 iulie 2001

Hotărârea Guvernului nr. 626 din 6 iulie 2001 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 268/2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, publicată în Monitorul Oficial nr. 390 din 17 iulie 2001

Hotărârea Guvernului nr. 650 din 12 iulie 2001 pentru aprobarea Regulamentului privind elaborarea reglementărilor tehnice în construcții, publicată în Monitorul Oficial nr. 416 din 26 iulie 2001

Hotărârea Guvernului nr. 662 din 12 iulie 2001 privind gestionarea uleiurilor uzate, publicată în Monitorul Oficial nr. 446 din 8 august 2001, cu modificările și completările ulterioare

Hotărârea Guvernului nr. 682 din 19 iulie 2001 privind aprobarea Normelor metodologice pentru trecerea în proprietatea publică a statului a unor bunuri imobile ale debitorilor persoane juridice supuse executării silite, publicată în Monitorul Oficial nr. 440 din 6 august 2001

Hotărârea Guvernului nr. 763 din 26 iulie 2001 privind înființarea, organizarea și funcționarea Comitetului Național de Prevenire a Criminalității, publicată în Monitorul Oficial nr. 490 din 22 august 2001

Hotărârea Guvernului nr. 974 din 4 octombrie 2001 pentru aprobarea Programului de cooperare dintre Guvernul României și Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale, semnat la București la 7 iunie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 656 din 18 octombrie 2001

Hotărârea Guvernului nr. 1114 din 9 noiembrie 2001 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Codului vamal al României, publicată în Monitorul Oficial nr. 735 din 19 noiembrie 2001

Hotărârea Guvernului nr. 1205 din 27 noiembrie 2001 privind aprobarea Metodologiei de funcționare a Comisiei pentru protecția copilului, publicată în Monitorul Oficial nr. 774 din 4 noiembrie 2001

Ordinul nr. 357 din 14 septembrie 2001, ordin al Ministrului Agriculturii pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind măsurile de supraveghere și control al unor substanțe și

reziduurilor acestora la animalele vii și la produsele lor, publicată în Monitorul Oficial nr. 750 din 23 noiembrie 2001

Ordinul nr. 1227/C din 13 iunie 2001, ordin al Ministrului Justiției pentru aprobarea Regulamentului privind pregătirea magistraților în perioada de stagiu, precum și organizarea și desfășurarea examenului de capacitate, publicat în Monitorul Oficial nr. 464 din 14 august 2001

2002

Legea nr. 72 din 16 ianuarie 2002, legea zootehniei, publicată în Monitorul Oficial nr. 72 din 31 ianuarie 2002

Legea nr. 73 din 16 ianuarie 2002 privind organizarea și funcționarea piețelor produselor agricole și alimentare în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 110 din 8 februarie 2002

Legea nr. 76 din 16 ianuarie 2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, publicată în Monitorul Oficial nr. 103 din 6 februarie 2002, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr. 111 din 13 martie 2002 pentru ratificarea Statutului Curții Penale Internaționale, adoptat la Roma la 17 iulie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 211 din 28 martie 2002

Legea nr. 115 din 14 martie 2002 pentru ratificarea Protocolului adițional nr. 10, semnat la București la 16 noiembrie 2001, la Acordul central european de comerț liber (CEFTA), Cracovia, 21 decembrie 1992, publicată în Monitorul Oficial nr. 193 din 21 martie 2002

Legea nr. 116 din 15 martie 2002 privind prevenirea și combaterea marginalizării sociale, publicată în Monitorul Oficial nr. 193 din 21 martie 2002

Legea nr. 118 din 15 martie 2002 pentru instituirea indemnizației de merit, publicată în Monitorul Oficial nr. 189 din 20 martie 2002

Legea nr. 137 din 28 martie 2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, publicată în Monitorul Oficial nr. 215 din 28 martie 2002

Legea nr. 146 din 1 aprilie 2002 privind regimul juridic al fundațiilor județene pentru tineret și a municipiului București și al Fundației Naționale pentru Tineret, publicată în Monitorul Oficial nr. 250 din 15 aprilie 2002

Legea nr. 147 din 1 aprilie 2002 privind ratificarea Convenției civile asupra corupției, adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999, publicată în Monitorul Oficial nr. 260 din 18 aprilie 2002

Legea nr. 182 din 12 aprilie 2002 privind protecția informațiilor clasificate, publicată în Monitorul Oficial nr. 248 din 12 aprilie 2002

Legea nr. 183 din 16 aprilie 2002 pentru acceptarea amendamentului adoptat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, prin Rezoluția 50/155 din 21 decembrie 1995, la Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, adoptată la New York la 20 noiembrie 1989, ratificată prin Legea nr. 18/1990, publicată în Monitorul Oficial nr. 273 din 23 aprilie 2002

Legea nr. 191 din 16 aprilie 2002, legea grădinilor zoologice și acvariilor publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 271 din 23 aprilie 2002

Legea nr. 202 din 19 aprilie 2002 privind egalitatea de șanse între femei și bărbați, publicată în Monitorul Oficial nr. 301 din 8 mai 2002

Legea nr. 244 din 29 aprilie 2002, legea viei și vinului în sistemul organizării comune a pieței vitivinicole, publicată în Monitorul Oficial nr. 333 din 20 mai 2002

Legea nr. 266 din 15 mai 2002 privind producerea, prelucrarea, controlul și certificarea calității, comercializarea semințelor și a materialului săditor, precum și înregistrarea soiurilor de plante, publicată în Monitorul Oficial nr. 343 din 23 mai 2002

Legea nr. 289 din 15 mai 2002 privind perdelele forestiere de protecție, publicată în Monitorul Oficial nr. 338 din 21 mai 2002

Legea nr. 296 din 15 mai 2002 privind acordarea asistenței medicale în România cetățenilor străini în baza acordurilor, înțelegerilor, convențiilor sau protocoalelor internaționale de reciprocitate în domeniul sănătății, la care România este parte, publicată în Monitorul Oficial nr. 365 din 30 mai 2002-11-03

Legea nr. 297 din 15 mai 2002 pentru ratificarea Acordului privind crearea Organizației Internaționale a Viei și Vinului, adoptat la Paris la 3 aprilie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 475 din 3 iulie 2002

Legea nr. 300 din 17 mai 2002 privind regimul juridic al precursorilor folosiți la fabricarea ilicită a drogurilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 409 din 13 iunie 2002

Legea nr. 334 din 31 mai 2002, legea bibliotecilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 422 din 18 iunie 2002

Legea nr. 345 din 1 iunie 2002 privind taxa pe valoarea adăugată, publicată în Monitorul Oficial nr. 371 din 1 iunie 2002

Legea nr. 346 din 5 iunie 2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, publicată în Monitorul Oficial nr. 454 din 27 iunie 2002

Legea nr. 365 din 7 iunie 2002 privind comerțul electronic, publicată în Monitorul Oficial nr. 483 din 5 iulie 2002

Legea nr. 381 din 13 iunie 2002 privind acordarea despăgubirilor în caz de calamități naturale în agricultură, publicată în Monitorul Oficial nr. 342 din 24 iunie 2002

Legea nr. 390 din 13 iunie 2002 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Române pentru Investiții Străine, publicată în Monitorul Oficial nr. 443 din 24 iunie 2002

Legea nr. 396 din 14 iunie 2002 pentru ratificarea Convenției europene asupra cetățeniei, adoptată la Strasbourg la 6 noiembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 490 din 9 iulie 2002

Legea nr. 414 din 26 iunie 2002 privind impozitul pe profit, publicată în Monitorul Oficial nr. 456 din 27 iunie 2002

Legea nr. 421 din 27 iunie 2002 privind regimul juridic al vehiculelor fără stăpân sau abandonate pe terenuri aparținând domeniului public sau privat al statului ori al unităților administrativ-teritoriale, publicată în Monitorul Oficial nr. 482 din 5 iulie 2002

Legea nr. 422 din 27 iunie 2002 privind stabilirea dobânzii de referință de către Banca Națională a României, publicată în Monitorul Oficial nr. 497 din 10 iulie 2002

Legea nr. 458 din 8 iulie 2002 privind calitatea apei potabile, publicată în Monitorul Oficial nr. 552 din 29 iulie 2002

Legea nr. 469 din 9 iulie 2002 privind unele măsuri pentru întărirea disciplinei contractuale, publicată în Monitorul Oficial nr. 529 din 19 iulie 2002

Legea nr. 500 din 11 iulie 2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 597 din 13 august 2002

Legea nr. 504 din 11 iulie 2002, legea audiovizualului, publicată în Monitorul Oficial nr. 534 din 22 iulie 2002

Legea nr. 507 din 12 iulie 2002 privind organizarea și desfășurarea unor activități economice de către persoane fizice, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 6 august 2002

Legea nr. 521 din 17 iulie 2002 privind regimul de supraveghere și autorizare a producției, importului și circulației unor produse supuse accizelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 571 din 2 august 2002

Legea nr. 541 din 27 septembrie 2002 privind economisirea și creditarea în sistem colectiv pentru domeniul locativ, publicată în Monitorul Oficial nr. 733 din 8 octombrie 2002

Legea nr. 546 din 14 octombrie 2002 privind grațierea și procedura acordării grațierii, publicată în Monitorul Oficial nr. 755 din 16 octombrie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 14 din 24 ianuarie 2002 privind constituirea și funcționarea parcurilor științifice și tehnologice, publicată în Monitorul Oficial nr. 82 din 1 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 16 din 24 ianuarie 2002 privind contractele de parteneriat public-privat, publicată în Monitorul Oficial nr. 94 din 2 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 20 din 24 ianuarie 2002 privind achizițiile publice prin licitații electronice, publicată în Monitorul Oficial nr. 86 din 1 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 21 din 30 ianuarie 2000 privind gospodărirea localităților urbane și rurale, publicată în Monitorul Oficial nr. 86 din 1 februarie 2002, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 515 din 12 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 578 din 5 august 2002

Ordonanța Guvernului nr. 22 din 30 ianuarie 2002 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice, stabilite prin titluri executorii, publicată în Monitorul Oficial nr. 81 din 1 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 24 din 30 ianuarie 2002 privind încasarea prin mijloace electronice a impozitelor și taxelor locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 81 din 1 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 25 din 30 ianuarie 2002 privind unele măsuri de urmărire a executării obligațiilor asumate prin contractele de privatizare a societăților comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 89 din 2 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 31 din 30 ianuarie 2002 privind serviciile poștale, publicată în Monitorul Oficial nr. 87 din 1 februarie 2002, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 32 din 30 ianuarie 2002 privind organizarea și funcționarea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare, publicată în Monitorul Oficial nr. 94 din 2 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 33 din 30 ianuarie 2002 privind reglementarea eliberării certificatelor și adeverințelor de către autoritățile publice centrale și locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 88 din 2 februarie 2002, aprobată prin Legea nr. 223 din 23 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 290 din 29 aprilie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 34 din 30 ianuarie 2002 privind accesul la rețeaua de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora, publicată în Monitorul Oficial nr. 88 din 2 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 35 din 30 ianuarie 2002 pentru aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a consiliilor locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 90 din 2 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 36 din 30 ianuarie 2002 privind impozitele și taxele locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 92 din 2 februarie 2002, cu modificările ulterioare

Ordonanța Guvernului nr. 37 din 30 ianuarie 2002 pentru protecția animalelor folosite în scopuri științifice sau în alte scopuri experimentale, publicată în Monitorul Oficial nr. 95 din 2 februarie 2002

Ordonanța Guvernului nr. 44 din 25 iulie 2002 privind valorificarea unor active corporale aferente capitalului imobilizat, aparținând societăților comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar majoritar și care se află în proces de privatizare, publicată în Monitorul Oficial nr. 582 din 6 august 2002

Ordonanța Guvernului nr. 55 din 16 august 2002 privind regimul juridic al sancțiunii prestării unei activități în folosul comunității și închisorii contravenționale, publicată în Monitorul Oficial nr. 642 din 30 august 2002

Ordonanța Guvernului nr. 57 din 16 august 2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, publicată în Monitorul Oficial nr. 643 din 30 august 2002

Ordonanța Guvernului nr. 61 din 29 august 2002 privind colectarea creanțelor bugetare, publicată în Monitorul Oficial nr. 644 din 30 august 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 5 din 30 ianuarie 2002 privind instituirea unor interdicții pentru aleșii locali și funcționarii publici, publicată în Monitorul Oficial nr. 90 din 2 februarie 2002, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 378 din 11 iunie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 448 din 26 iunie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25 din 13 martie 2002 privind aprobarea Statutului Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, publicată în Monitorul Oficial nr. 226 din 4 aprilie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 26 din 13 martie 2002 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare, publicată în Monitorul Oficial nr. 229 din 5 aprilie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27 din 13 martie 2002 privind piețele reglementate de mărfuri și instrumente financiare derivate, publicată în Monitorul Oficial nr. 232 din 8 aprilie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 28 din 13 martie 2002 privind valorile mobiliare, serviciile de investiții financiare și piețele reglementate, publicată în Monitorul Oficial nr. 238 din 9 aprilie 2002, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 31 din 26 februarie 2001 privind veniturile extra-bugetare ale instituțiilor publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 110 din 5 martie 2001, aprobată prin Legea nr. 373 din 10 iulie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 384 din 13 iulie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34 din 21 martie 2002 privind prevenirea, reducerea și controlul integrat al poluării, publicată în Monitorul Oficial nr. 223 din 3 aprilie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43 din 4 aprilie 2002 privind Parchetul Național Anticorupție, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 244 din 11 aprilie 2002, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 503 din 11 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 523 din 18 iulie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52 din 29 martie 2001 privind accelerarea și finalizarea procesului de privatizare a societăților comerciale din turism, publicată în Monitorul

Oficial nr. 175 din 6 aprilie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 80 din 26 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 154 din 4 martie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55 din 30 aprilie 2002 privind regimul de deținere al câinilor periculoși sau agresivi, publicată în Monitorul Oficial nr. 311 din 10 mai 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60 din 25 aprilie 2001 privind achizițiile publice, publicată în Monitorul Oficial nr. 241 din 11 mai 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 212 din 19 aprilie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 331 din 17 mai 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 76 din 24 mai 2001 privind simplificarea unor formalități administrative pentru înregistrarea și autorizarea funcționării comercianților, publicată în Monitorul Oficial nr. 283 din 31 mai 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79 din 13 iunie 2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, publicată în Monitorul Oficial nr. 457 din 27 iunie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88 din 14 iunie 2001 privind înființarea Oficiului Participațiilor Statului și Privatizării în Industrie, publicată în Monitorul Oficial nr. 338 din 26 iunie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 552 din 17 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 677 din 26 octombrie 2001

Ordonanța de urgență nr. 97 din 21 iunie 2001 privind reglementarea producției, circulației și comercializării alimentelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 349 din 29 iunie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 98 din 21 iunie 2001 privind scutirea de la plata taxelor vamale a unor bunuri din import, publicată în Monitorul Oficial nr. 345 din 29 iunie 2001, aprobată prin Legea nr. 686 din 26 noiembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 784 din 11 decembrie 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 104 din 5 septembrie 2002 privind regimul vamal al mărfurilor comercializate în regim duty-free, publicată în Monitorul Oficial nr. 676 din 11 septembrie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 127 din 10 octombrie 2002 privind unele măsuri de accelerare a acțiunii de eliberare a titlurilor de proprietate asupra terenurilor agricole și forestiere, publicată în Monitorul Oficial nr. 744 din 11 octombrie 2002

Hotărârea Guvernului nr. 163 din 20 februarie 2002 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 158/2001 privind regimul accizelor, publicată în Monitorul Oficial nr. 162 din 7 martie 2002

Hotărârea Guvernului nr. 469 din 16 mai 2002 privind înființarea magazinelor Economat, publicată în Monitorul Oficial nr. 350 din 27 mai 2002

Hotărârea Guvernului nr. 486 din 16 mai 2002 privind înființarea, organizarea și funcționarea Laboratorului Național de Cercetare în Domeniul Conservării și Restaurării Patrimoniului Cultural Național Mobil, publicată în Monitorul Oficial nr. 366 din 31 mai 2002

Hotărârea Guvernului nr. 533 din 30 mai 2002 privind organizarea și funcționarea Regiei Autonome Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 391 din 7 iunie 2002

Hotărârea Guvernului nr. 572 din 13 iunie 2002 pentru stabilirea modelului și conținutului cererii de înregistrare și ale certificatului de înregistrare a comerciantului, publicată în Monitorul Oficial nr. 413 din 14 iunie 2002

Hotărârea Guvernului nr. 573 din 13 iunie 2002 pentru aprobarea procedurilor de autorizare a funcționării comercianților, publicată în Monitorul Oficial nr. 414 din 14 iunie 2002

Hotărârea Guvernului nr. 577 din 13 iunie 2002 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării, publicată în Monitorul Oficial nr. 434 din 21 iunie 2002

Hotărârea Guvernului nr. 621 din 20 iunie 2002 pentru aprobarea normelor metodologice de aplicare a Ordonanței Guvernului nr. 16/2002 privind contractele de parteneriat public-privat, publicată în Monitorul Oficial nr. 481 din 5 iulie 2002

Hotărârea Guvernului nr. 656 din 20 iunie 2002 pentru acceptarea Cartei Europene pentru Întreprinderile Mici, adoptată la 13 iunie 2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 496 din 10 iulie 2002

Hotărârea Guvernului nr. 794 din 25 iulie 2002 pentru aprobarea Normelor metodologice privind procedura și competențele de acordare a înlesnirilor la plata impozitelor, taxelor și a altor venituri ale bugetelor locale, publicată în Monitorul Oficial nr. 592 din 12 august 2002

Hotărârea Guvernului nr. 831 din 31 iulie 2002 privind completarea măsurilor pentru diminuarea fenomenelor de fraudă și evaziune fiscală în domeniul băuturilor alcoolice și al produselor din tutun, publicată în Monitorul Oficial nr. 606 din 15 august 2002

Hotărârea Guvernului nr. 859 din 16 august 2002 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind metodologia de calcul al impozitului pe profit, publicată în Monitorul Oficial nr. 640 din 29 august 2002

Hotărârea Guvernului nr. 1105 din 10 octombrie 2002 privind stabilirea salariului de bază minim brut pe țară, publicată în Monitorul Oficial nr. 752 din 15 octombrie 2002

Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 1212 din 17 septembrie 2002 pentru aprobarea formularisticii necesare aplicării Ordonanței Guvernului nr. 82/1998 privind înregistrarea fiscală a plătitorilor de impozite și taxe, cu modificările și completările ulterioare, publicat în Monitorul Oficial nr. 718 din 2 octombrie 2002

Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 1389 din 21 octombrie 2002 privind declararea bunurilor legal confiscate sau intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, publicat în Monitorul Oficial nr. 779 din 25 octombrie 2002

Ordinul Consiliului Concurenței nr. 103 din 24 mai 2002 privind punerea în aplicare a regulamentelor și instrucțiunilor Consiliului Concurenței, elaborate în baza Legii concurenței nr. 21/1996, publicat în Monitorul Oficial nr. 591 bis din 9 august 2002

Normele Băncii Naționale a României nr. 18 din 4 octombrie 2002 privind registrul bancar și registrul organizațiilor cooperatiste de credit, publicate în Monitorul Oficial nr. 745 din 11 octombrie 2002

ADDENDA 2**Reconstituirea și constituirea dreptului de proprietate privată în România, în perioada 1990-2002 (acte normative)**

După anul 1990 au fost adoptate o serie de acte normative prin care au fost restituite bunurile care au trecut în proprietatea statului în perioada 1940-1989. Le vom enumera în cele ce urmează.

Decretul-lege nr. 42 din 29 ianuarie 1990 privind unele măsuri pentru stimularea țărănimii, publicat în Monitorul Oficial nr. 17 din 30 ianuarie 1990, cu modificările ulterioare

Decretul-lege nr. 61 din 7 februarie 1990 privind vânzarea de locuințe construite din fondurile statului către populație, publicat în Monitorul Oficial nr. 22 din 8 februarie 1990, cu modificările ulterioare

Legea nr. 18 din 19 februarie 1991, legea fondului funciar, publicată în Monitorul Oficial nr. 37 din 20 februarie 1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 1 din 5 ianuarie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 18 din 1991 este una dintre legile prin care s-a reconstituit dreptul de proprietate asupra terenurilor situate în extravilan și care în perioada 1949-1962 au fost, în mod forțat, cooperativizate, mai întâi în limita a 10 hectare, iar după adoptarea Legii nr. 169/1997, în limita a 50 de hectare teren arabil. Tot prin această lege a fost reconstituit – parțial - dreptul de proprietate asupra pădurilor. În ceea ce privește dreptul de proprietate asupra terenurilor situate în intravilanul localităților, acesta a fost redat proprietarilor care fuseseră deposedați ca urmare a legilor de expropriere adoptate de regimul totalitar de dinainte de 1989 (de pildă, Legile nr. 58 și 59 din 1974, în prezent abrogate). S-au mai restituit foștilor proprietari pășunile, izlazurile comunale, precum și alte categorii de terenuri. În ceea ce privește constituirea dreptului de proprietate, aceasta a fost făcută, pe suprafețe mici, în favoarea unor categorii strict prevăzute de lege, anume tineri căsătoriți care se stabilesc în localitățile de munte sau acolo unde exista excedent de teren arabil.

Legea nr. 85 din 22 iulie 1992 privind vânzarea de locuințe și spații cu altă destinație construite din fondurile statului și din fondurile unităților economice sau bugetare de stat, publicată în Monitorul Oficial nr. 180 din 29 iulie 1992, republicată în Monitorul Oficial nr. 260 din 15 septembrie 1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 264 din 15 iulie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 44 din 1 iulie 1994 privind veteranii de război, precum și unele drepturi ale invalizilor și văduvelor de război, publicată în Monitorul Oficial nr. 172 din 7 iulie 1994, republicată în Monitorul Oficial nr. 783 din 28 octombrie 2002

Legea nr. 112 din 25 noiembrie 1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial nr. 279 din 29 noiembrie 1995, cu modificările ulterioare

Prin Legea nr. 112/1995 se restituie foștilor proprietari bunurile care au trecut, în perioada 1945-1948, din proprietatea privată în proprietatea statului. Înainte de adoptarea Legii nr. 112/1995, în ceea ce privește imobilele cu destinație de locuință, naționalizate, a existat posibilitatea recuperării acestor imobile prin acțiuni în justiție. Au existat două categorii de

acțiuni în revendicare. O primă categorie de acțiuni în revendicare s-au fundamentat pe lipsa oricăror acte de proprietate a statului asupra imobilelor revendicate, motiv pentru care instanțele au dispus restituirea acestora. O a doua categorie de acțiuni în revendicare au ca obiect restituirea unor imobile naționalizate datorită inaplicabilității dispozițiilor art. I din Decretul nr. 92/1950. După adoptarea Legii nr. 112/1995, imobilele ce au fost naționalizate prin Decretul nr. 92/1950 (ca și prin alte acte normative), adică cu titlu, au putut reîntra în patrimoniul foștilor proprietari după procedura stabilită de lege. Reproducem în cele ce urmează principalele articole din această lege. Potrivit art. 5: Dacă fostul proprietar sau moștenitorii acestuia locuiau la data de 22 decembrie 1989 în calitate de chiriași în apartamentele trecute în proprietatea statului, ei devin proprietarii apartamentului locuit, în condițiile prezentei legi.

În cazul în care mai mulți moștenitori locuiau la data de 22 decembrie 1989 fiecare într-un apartament trecut în proprietatea statului de la fostul proprietar, ei devin proprietarii apartamentului respectiv.

Fostul proprietar sau moștenitorii acestuia, dacă locuiau la data de 22 decembrie 1989 în același apartament cu alți chiriași, devin proprietarii întregului apartament, astfel cum acesta este definit în art. 3.

Evacuarea chiriașilor și punerea în posesie a proprietarilor se vor face numai după acordarea efectivă a unei locuințe corespunzătoare de către autoritățile publice sau de către proprietar.

Moștenitorii, în sensul prezentei legi, sunt socotiți de drept acceptanții succesiunii de la data depunerii cererii prevăzute la art. 14.

Dacă rudele până la gradul al doilea ale fostului proprietar în viață locuiau la 22 decembrie 1989 cu chirie în apartamentele preluate de către stat de la acesta, apartamentele devin proprietatea lor, cu consimțământul scris al proprietarului, dacă le locuiesc și la data intrării în vigoare a prezentei legi. Consimțământul va fi dat în formă autentică.

Potrivit art. 9: Chiriașii titulari de contract ai apartamentelor ce nu se restituie în natură foștilor proprietari sau moștenitorilor acestora pot opta, după expirarea termenului prevăzut la art. 14, pentru cumpărarea acestor apartamente cu plata integrală sau plata în rate a prețului.

De prevederile alineatului precedent beneficiază și chiriașii care ocupă spații locative realizate prin extinderea spațiului inițial construit.

În cazul vânzării apartamentelor cu plata în rate, la încheierea contractului se va achita un avans de minimum 30 % din prețul apartamentului. Ratele lunare pentru achitarea contravalorii apartamentului se vor eșalona pe o perioadă de maximum 15 ani, cu o dobândă reprezentând jumătate din dobânda de referință stabilită anual de Banca Națională a României.

Tinerii căsătoriți, în vârstă de până la 30 de ani, precum și persoanele trecute de 60 de ani vor plăti un avans de 10 %, iar plata în rate lunare se eșalonează pe o perioadă de maximum 20 de ani.

Comisionul convenit unităților specializate care evaluează și vând apartamentele este de 1 % din valoarea acestora.

Fac excepție de la prevederile alin. 1 chiriașii titulari sau membrii familiei lor - soț, soție, copii minori - care au dobândit sau au înstrăinat o locuință proprietate personală după 1 ianuarie 1990, în localitatea de domiciliu.

Chiriașii care nu dispun de posibilități materiale pentru a cumpăra apartamentul în care locuiesc pot să rămână în continuare în spațiul locativ respectiv, plătind chiria stabilită de lege.

Apartamentele dobândite în condițiile alin. 1 nu pot fi înstrăinate 10 ani de la data cumpărării.

Legea nr. 109 din 10 octombrie 1996 privind organizarea și funcționarea cooperăției de consum și a cooperăției de credit, publicată în Monitorul Oficial nr. 252 din 18 octombrie 1996, cu modificările ulterioare

Legea nr. 169 din 27 octombrie 1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 299 din 4 noiembrie 1997

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21 din 20 mai 1997 privind restituirea unor bunuri care au aparținut comunităților evreiești din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 97 din 21 mai 1997, aprobată și modificată prin Legea nr. 140 din 24 iulie 1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 172 din 28 iulie 1997, cu modificările ulterioare

Potrivit acestui act normativ, clădirile, împreună cu terenul aferent, cuprinse în anexa care face parte integrantă din prezenta ordonanță de urgență, care au aparținut comunităților evreiești din România și au fost trecute după anul 1940 în patrimoniul statului român prin măsuri de confiscare și naționalizare, se retrocedează Federației Comunităților Evreiești din România. Pentru administrarea bunurilor care se vor restitui se înființează o fundație care desfășoară o activitate nonprofit. Din conducerea fundației vor face parte, pe lângă reprezentanții Federației Comunităților Evreiești din România, și reprezentanți ai unor organizații care sunt mandatate să apere drepturile foștilor proprietari și ale succesorilor acestora, între care asociația Organizația Mondială Evreiască pentru Restituirea Bunurilor.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88 din 23 decembrie 1997 privind privatizarea societăților comerciale, publicată în Monitorul Oficial nr. 381 din 29 decembrie 1997, aprobată prin Legea nr. 44 din 20 februarie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr. 88 din 25 februarie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 9 din 8 ianuarie 1998 privind acordarea de compensații cetățenilor români pentru bunurile trecute în proprietatea statului bulgar în urma aplicării Tratatului dintre România și Bulgaria, semnat la Craiova la 7 septembrie 1940, publicată în Monitorul Oficial nr. 8 din 13 ianuarie 1998, cu modificările ulterioare

Legea nr. 213 din 17 noiembrie 1998 privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, publicată în Monitorul Oficial nr. 448 din 24 noiembrie 1998, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului României nr. 13 din 7 iulie 1998 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 255 din 8 iulie 1998

Potrivit textelor din ordonanță, clădirile, împreună cu terenul aferent, cuprinse în anexa la ordonanță, care au aparținut comunităților (organizații, culte religioase) cetățenilor aparținând minorităților naționale din România și au fost trecute după anul 1940 în patrimoniul statului român prin măsuri de constrângere, confiscare, naționalizare sau manevre dolosive, se restituie titularilor sau succesorilor acestora

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 40 din 8 aprilie 1999 privind protecția chiriașilor și stabilirea chiriei pentru spațiile cu destinația de locuințe, publicată în Monitorul Oficial nr. 148 din 8 aprilie 1999, aprobată și modificată prin Legea nr. 241 din 16 mai 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 265 din 23 mai 2001

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83 din 8 iunie 1999 privind restituirea unor bunuri imobile care au aparținut comunităților cetățenilor aparținând minorităților naționale din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 266 din 10 iunie 1999, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 198 din 10 decembrie 1999 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri agricole aflate permanent sub luciul de apă, publicată în Monitorul Oficial nr. 607 din 13 decembrie 1999, abrogată prin Legea nr. 268/2001

Legea nr. 1 din 11 ianuarie 2000 pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor agricole și a celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, publicată în Monitorul Oficial nr. 8 din 12 ianuarie 2000, cu modificările ulterioare

Legea nr. 182 din 25 octombrie 2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, publicată în Monitorul Oficial nr. 530 din 27 octombrie 2000, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9 din 11 ianuarie 2001 privind unele măsuri în domeniile culturii și artei, cultelor, cinematografului și dreptului de autor, publicată în Monitorul Oficial nr. 35 din 19 ianuarie 2001, aprobată și modificată prin Legea nr. 574 din 22 octombrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 685 din 30 octombrie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 94 din 29 iunie 2000 privind retrocedarea unor bunuri imobile care au aparținut cultelor religioase din România, publicată în Monitorul Oficial nr. 308 din 4 iulie 2000, aprobată, modificată și completată prin Legea nr. 501 din 11 iulie 2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 561 din 31 iulie 2002

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 190 din 9 noiembrie 2000 privind regimul metalelor prețioase în România, publicată în Monitorul Oficial nr. 572 din 16 noiembrie 2000

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 206 din 15 noiembrie 2000 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995, publicată în Monitorul Oficial nr. 594 din 22 noiembrie 2000, aprobată și modificată prin Legea nr. 713 din 3 decembrie 2001, publicată în Monitorul Oficial nr. 803 din 14 decembrie 2001

Legea nr. 10 din 8 februarie 2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945-22 decembrie 1989, publicată în Monitorul Oficial nr. 75 din 14 februarie 2001, cu modificările ulterioare

Legea nr. 268 din 28 mai 2001 privind privatizarea societăților comerciale ce dețin în administrare terenuri proprietate publică și privată a statului cu destinație agricolă și înființarea Agenției Domeniilor Statului, publicată în Monitorul Oficial nr. 299 din 7 iunie 2001, cu modificările ulterioare

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36 din 21 martie 2002 privind reglementarea dreptului de proprietate a Federației Comunităților Evreiești din România asupra lăcașurilor de cult, cimitirelor și altor bunuri destinate activităților cultului mozaic, publicată în Monitorul Oficial nr. 223 din 3 aprilie 2002

Ordinul Ministrului Finanțelor Publice nr. 1389 din 21 octombrie 2002 privind declararea bunurilor legal confiscate sau intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, publicat în Monitorul Oficial nr. 779 din 25 octombrie 2002

Bibliografie

- Baias, Flaviu; Dumitrache, Bogdan; Nicolae, Marian, *Regimul juridic al imobilelor preluate abuziv. Legea nr. 10/2001, comentată și adnotată*, vol. I, Editura Rosetti, București, 2001
- Bürgerliches Gesetzbuch, *Sonderausgabe zum 100-jährigen Jubiläum. 1896-1996*, München, 1986
- Code civil 1994-1995*, ediție îngrijită de André Lucas, Litec, Paris, 1996
- Code civil allemand et loi d'introduction*, tradus și adnotat de O. de Meulenaere, Paris, 1927
- Code civil des Français, avec des notes indicatives des lois romaines, coutumes, ordonnances, édits et déclarations, qui ont rapport a chaque article; ou conférence du Code civil avec les lois anciennes*, par Henri-Jean-Baptiste Dard, Paris, J.A. Commaile, éditeur, 1807
- Code civil*, centișme édition, ediție îngrijită de Xavier Henry, François Jacob, Alice Tisserand, Guy Venandet, Georges Wiederkehr, Dalloz, Paris, 2001
- Code civil*, Dalloz, 2002
- Code civil*, quatre-vingt-dix-huitișme édition, ediție îngrijită de Gilles Goubeux și Philippe Bihr, Dalloz, Paris, 1999
- Codul civil german*, traducere de Emil Cașolțeanu, Editura Albert Baer, București, 1914
- Codul civil român adnotat. Cu textul corespunzător francez adus la zi, italian și belgian, cu trimeri la actele normative speciale corespondente, cuprinzând textele articolelor abrogate din cod și actele normative înlocuitoare, precum și actele normative interne și internaționale privitoare la raporturile juridice civile. Jurisprudență română și străină. Comentarii de doctrină română și străină*, ediție îngrijită de Florin Ciutacu, Editura Sigma, 2001.
- Constitutions françaises*, Librairie Historique, Paris, 1821
- Constituția Japoniei*, traducere de Eleodor Focșăneanu, Editura Allbeck, București, 1997
- Constituția Republicii Italiene*, traducere de Alexandrina Popescu, Editura Allbeck, București, 1998
- Constituția Spaniei*, traducere de Eleodor Focșăneanu, Editura Allbeck, București, 1998

Goubeaux, Gilles; Bihr, Philippe, *Code civil*, quatre-vingt huitième édition, Jurisprudence Générale Dalloz, Paris, 1988-1989

Legea fundamentală pentru Republica Federală Germania, traducere de Eleodor Focșăneanu, Editura Allbeck, București, 1998

Pena, Leliora, "Sinteză a legislației privind restituirea sau compensarea bunurilor naționalizate, expropriate ori confiscate abuziv în fostele țări comuniste europene", în *Buletin de informare legislativă*, nr. 1/1998 al Consiliului Legislativ

Plastara, George, *Drept civil*, vol. VIII

Volume apărute în cadrul colecției ESEN - 2 în anul 2001

**Probleme ale integrării României în Uniunea Europeană.
Cerințe și evaluări**

**Issues on Romania's integration into the European Union.
Requirements and evaluation**

**Stadiul negocierilor în vederea aderării la UE a statelor candidate
din Europa Centrală și de Est**

**Impactul adoptării acquis-ului comunitar privind
politica comercială comună în perspectiva aderării la UE**

**Implicațiile adoptării acquis-ului comunitar privind
politicile comerciale în domeniul produselor agroalimentare**

**Impactul adoptării politicii agricole comune (PAC)
asupra pieței principalelor produse agroalimentare românești**

Politica industrială în perspectiva aderării la UE

Politica energetică în perspectiva aderării la UE

**Sistemul impozitelor și taxelor
în Uniunea Europeană și în România**

Volume apărute în cadrul colecției ESEN - 2 în anul 2002

Piața unică europeană și impactul politicilor comunitare

Societatea civilă în fața globalizării

Inflație-sustenabilitate-integrare

Revoluția financiară mondială - implicații pentru România

Integrarea statisticii românești în sistemul statistic european

Analiza structurală a sistemului de companii românești din perspectiva integrării României în Uniunea Europeană

Convergențe legislative și instituționale ale sectorului agroalimentar

Restructurarea piețelor principalelor produse agroalimentare

Evoluția sectorului agroalimentar în România - Convergențe multicriteriale cu UE

Condiționalități ale politicilor agricole și alimentare

Prioritățile politicilor rurale românești în condițiile negocierii dosarului agricol al aderării la UE

Impactul politicilor rurale asupra gospodăririi rurale

Zonele libere și parcurile industriale din perspectiva integrării economice

Cercetare-dezvoltare-inovare și societatea informațională

Dezvoltarea regională și integrarea europeană

Competitivitatea agriculturii și integrarea în UE

(continuare pe coperta IV)

CENTRUL DE INFORMARE ȘI DOCUMENTARE ECONOMICĂ
Redactor-șef: Valeriu IOAN-FRANC

Redactor: Paula NEACȘU
Prezentare grafică: Mihaela PINTICĂ
Coperta: Nicolae LOGIN
